

ПРОГРАМА

за управление на отпадъци на територията на Община Върбица 2015-2020 г.

Община Върбица

гр. Върбица, ул. „Септемврийско въстание” № 40

тел. 05391/21-31, факс: 05391/20-05, e-mail: obshtina@varbitsa.org ; www.varbitsa.org

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БО	Битови отпадъци
ТБО	Твърди битови отпадъци
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
ОГП	Общ градоустройствен план
ОУП	Общ устройствен план
ДБ	Държавен бюджет
ЕС	Европейски съюз
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗСПЗ	Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
НСИ	Национален статистически институт
ОА	Общинска администрация
ООп	Организация по оползотворяване
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
ПСО	Претоварна станция за отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
РЗИ	Регионална здравна инспекция
СО	Строителни отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ОО	Опасни отпадъци
ОЕЕО	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване
СЪДЪРЖАНИЕ	
Стр.	

СЪДЪРЖАНИЕ: I. РАЗДЕЛ ПЪРВИ 1. ВЪВЕДЕНИЕ 1.1. Обхват на програмата 1.2. Принципи 1.3. Характеристика на територията на община Хитрино II. РАЗДЕЛ ВТОРИ 2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ 2.1. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците 2.2. Анализ на отпадъците 2.2.1. Битови отпадъци 2.2.2. Утайки от ПСОВ 2.2.3. Анализ на строителните отпадъци 2.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците 2.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците 2.5. Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване 2.6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите 2.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците 2.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците 2.9. Изводи от направените прогнози. III. РАЗДЕЛ ТРЕТИ 3. SWOT АНАЛИЗ IV. РАЗДЕЛ ЧЕТВЪРТИ 4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ 4.1. Стратегически и оперативни цели 4.2. Алтернативи за постигане на целите V. РАЗДЕЛ ПЕТИ 5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ 1. Въведение и основни положения 2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците 3. Цел на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци 4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките 4.1. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци 4.2. План за действие към Подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И	
---	--

ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ-МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪСЪД

1. Въведение и основни положения
2. Цел на подпрограмата
3. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки
4. План за действие към подпрограмата за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и съсуд

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основни положения
2. Цел на подпрограмата
3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.
4. План за действие към подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците

ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

1. Въведение и основни положения
2. Цел на подпрограмата
3. Анализ и описание на съществуващото състояние
4. План за действие към подпрограмата за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАННИ ОТПАДЪЦИ

1. Въведение и основни положения
2. Цели на подпрограмата
3. Анализ и описание на съществуващото състояние
- 3.1. Електрическо и електронно оборудване /ЕЕО/
- 3.2. Батерии и акумулатори
- 3.3. Масла и нефтопродукти
- 3.4. Негодни за употреба гуми
- 3.5. Излезли от употреба моторни превозни средства
- 3.6. Едрогабаритни отпадъци
4. План за действие към подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

ЦЕЛ 3: УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, КОЕТО ГАРАНТИРА ЧИСТА И БЕЗОПАСНА ОКОЛНА СРЕДА

ПОДПРОГРАМА ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основно положение
2. Цели на подпрограмата .
3. Анализ и описание на съществуващото състояние
4. План за действие към подпрограмата за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Общината по управление на отпадъците

ЦЕЛ 4: ПРЕВРЪЩАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА В КЛЮЧОВ ФАКТОР ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 1. Въведение и основно положение 2. Цел на програмата 3. Анализ и описание на съществуващото състояние 4. План за действие към подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информирание на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците VI. РАЗДЕЛ ШЕСТИ 6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ VII. РАЗДЕЛ СЕДМИ 7.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 7.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците 7.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците 7.3. Процедура за актуализация на програмата VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ 1.1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ 1.2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ 1.3. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 1.4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ 1.5. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ 1.6. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ 1.7. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ 1.8. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ 2. ПРОГНОЗИ	
--	--

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на дейностите по отпадъците на Община Върбица за периода 2015–2020 г. е разработена на основание чл. 79 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл. 52 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/.

Изготвена е във връзка с изтичане на настоящ програмен период и има за цел да обхване и приложи променената нормативна уредба в областта на управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците е многообхватен процес, много сложен, при осъществяването на който се срещат редица проблеми.

Настоящата програма е с период на действие от 2015 до 2020 г. и подлежи на евентуална актуализация при:

- Изменения в Националния план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г.
- Всяка значима промяна в нормативната област на дейностите по управление на отпадъците.

Предмет на програмата са дейностите по управление на:

- Битови отпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Специфични потоци отпадъци -МРО;
- Разделно събиране на рециклируеми отпадъци;
- Компостиране на биоразградими отпадъци;

Съвременните методи за разработване на програми следват стъпките на стратегическото планиране. Най-общо казано този подход дава отговор на три главни въпроса:

- Къде сме сега? - Анализ на ситуацията;
- Какво искаме да постигнем ? - Определяне на целите;
- Как да го направим ? - Стратегия, план за действие.

Стратегията трябва да бъде ориентирана към постепенно въвеждане на системи за управление на отпадъците, които да осигуряват минимално въздействие върху околната среда.

1.1. Обхват на програмата

Обхвата на Програма за управление на отпадъците на Община Върбица е в съответствие с „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, утвърдени със Заповед № АД-211/31.03.2015г. на Министъра на околната среда и водите. Програмата за управление на отпадъците на Общината е разработена с цел да се определят мерките за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците , която да е като елемент на интегрирана регионална система за управление на отпадъците в регион Омуртаг. Чрез тази система се предвижда да се намалят въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци, увеличаване отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестициите в областта на управление на отпадъците.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него. С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление и настъпилите промени в националното законодателство Програмата включва:

Програмата за управление на отпадъците на община Върбица обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Съгласно чл. 52 ал. 2 от Закона за управление на отпадъците, ДВ бр. 53/13.07.2012 г. Програмата е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда.

С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление на отпадъците, настъпилите промени в националното законодателство предвид задачите, заложили в Националната програма за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Програмата за прилагане на Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъците, настоящата програма включва:

- Предотвратяване и минимизиране образуването на отпадъци, както и степента на тяхната опасност; в т.ч. Закриване, рекултивация и след експлоатационен мониторинг на съществуващото общинско депо в кв.Трошка, гр.Върбица.
- Въвеждане на зелени обществени поръчки - включване на критерии в обществените поръчки с които се дава приоритет на закупуването на стоки и услуги, които допринасят за създаването на пазар за продукти от рециклиране и за насърчаване предотвратяването на отпадъци
- Прилагане на маркетингови/ комуникационни инструменти за насърчаване на предотвратяването на отпадъците чрез въвеждане в общината на широко прилагани в държавите от ЕС практики за насърчаване на отговорния бизнес под формата на приемане на етични кодекси, доброволни споразумения между бизнеса и общинската администрация, популяризиране на доброволни схеми за еко-маркировка на продукти, кампании за повишаване на общественото съзнание и др.;
- Изграждане на центрове за ремонт и продажба на подходящи за повторна употреба уреди, мебели и други продукти и насърчаване на повторната употреба,заедно с други общини
- Увеличаване на дела на оползотворяваните и рециклирани отпадъци;
- Осъществяване на ефективен контрол за спазването на разпоредбите на договорите с ООп и при необходимост включване на нови клаузи с цел подобряване качеството на предоставяните услуги;
- По-нататъшно развитие на системата за събиране на зелени отпадъци в общината и стартиране на система за разделно събиране на биоотпадъци, съобразно целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците - стартиране на система за събиране от домакинствата. Насърчаване на домашното компостиране.
- Подпомагане възникването и развитието на пазари за продукти, произведени от рециклируеми материали най-вече за компост и рециклирани строителни материали, чрез прилагане на заложените в нормативната уредба механизми – изпълнение на целите за влагане на рециклирани строителни материали в строежите, на които община Върбица е възложител или за проектите, за които се изисква одобрение от общинската администрация, спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компост.
- Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други, финансирани от общината. Включване на отпадъци, финансирани от други източници, различни от такса битови отпадъци, като например масово разпространени отпадъци и строителни отпадъци от ремонтни дейности в бита.
- Осигуряване на събирането и рециклирането на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът «отговорност на производителя» не се прилага – създаване на система за регистриране и отчитане на количествата събрани от частния сектор и разширяване на услугите предлагани в площадките за безвъзмездно предаване (напр. събиране на плоско стъкло и видове пластмаси, чиято изкупна цена от заводите за оползотворяване не покрива разходите за тяхното събиране на търговска основа)– стартиране на система за разделно събиране на отпадъци от бита, за които не се прилага принципът отговорност на производителя.
- Осигуряване прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект) чрез процедурите в които се изисква одобряване от общинската администрация - инвестиционни проекти,

окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци.

- Разширяване на системата за разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата
- Оптимизиране на системата за събиране на битови отпадъци след въвеждането на системи за разделно събиране на биоотпадъци, рециклируеми отпадъци, които ще отклонят значително количество от общия отпадъчен поток
- Повишаване на качеството (подобряване на параметрите честота на извозване, брой индивидуални съдове, брой контейнери на жител) и увеличаване на ефективността (по-висока степен на уплътняване) на услугите по събиране на отпадъци и включването на нови услуги във връзка с нововъведените задължения на кметовете на общини.
- Прилагане на мерки за разделно събиране и предварително третиране и осигуряване на необходимия финансов принос на Община Върбица за постигане на регионалните цели по чл. 31 от ЗУО *Разпределение на задълженията между отделните общини в регионалното сдружение на общините (РСО) за изпълнение на целите за разделно събиране на биоотпадъци по чл.8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чрез решение на общото събрание)*
- Прилагане на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци и третиране на битовите отпадъци така, че да се постигнат целите за рециклиране, целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и критериите за стабилизиране на остатъчната фракция в степен достатъчна за получаване на мотивирана заповед от директорът на РИОСВ Шумен, с която дава съгласие за намаляване на дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци.
- Ограничаване на депонирането вследствие нарастване на отчисленията за депониране и повишаване на изискванията за предварително третиране преди депониране
- Изграждане на втора клетка в регионално депо Омуртаг, чрез съвместно финансиране от общините, участващи в регионалното сдружение
- Въвеждане на информационна система за получаване и обработка на данни от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа (пунктове и от големи генератори), организации по оползотворяване и лица извършващи дейности с отпадъци, с които общината има договори с цел мониторинг на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- Въвеждане на нормативни изисквания в общинската наредба с цел осигуряване прилагането на схемите за събиране на биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци за които не се прилага принципът отговорност на производителя – забрани, ограничения, отговорности и задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и заведения за обществено хранене, домъветите, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища и др. както и към лицата извършващи дейности с отпадъци, с които общината има сключени договори.
- Обявяване на обществени поръчки за избор на изпълнители и/или изменения в договорите на съществуващи изпълнители във връзка с изискванията на националното законодателство за управление на отпадъците – въвеждане на допълнителни отговорности, забрани, задължения с цел осигуряване разделното събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя
- Изменения в нормативната уредба на общината във връзка с изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци или на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена; Избор на подходящ вариант за начисляване на таксата така, че да се насърчи разделното събиране и рециклирането с цел постигане на целите за събиране на рециклируеми и биоотпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа.
- Периодично актуализиране на цената за депониране на депата и цената за третиране в инсталации за третиране с цел покриване на пълните разходи и допълнителните такси депониране
- Актуализиране на такса битови отпадъци с цел създаване на механизъм за покриване на всички инвестиционни и експлоатационни разходи за въвеждане на нови практики, изисквани от националното законодателство и целево изразходване на средствата единствено за дейности с отпадъци;
- Определяне на необходимостта от финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) или други форми на финансиране извън бюджета на общината
- Привличане на средства за инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците от други международни финансови институции или ПУДООС;

- Разширяване прилагането на публично-частното партньорство и привличане на частни инвестиции;
- Повишаване капацитета на звеното за контрол в общинската администрация за прилагане на новите нормативни изисквания;
- Подобряване на контрола срещу изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците;
- Предприемане на мерки за осведомяване, повишаване на общественото съзнание и мотивиране на населението за разделно събиране на отпадъците и увеличаване на повторната употреба.

1.2. Принципи

В общинската Програма се спазват основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р. България е страна, общата европейска националната политика в тази област.

При определянето и приоритизирането на мерките, които предстои да се заложат в програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове на Република България. Страната ни се ръководи от общата европейска и националната политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националната програма за управление на дейностите по отпадъците, а именно:

- устойчиво развитие;
- предотвратяването йерархия на управлението на отпадъците;
- превантивност – предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
- самостоятелност при управление на отпадъците;
- най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи;
- ”замърсителят плаща” и в частност ”отговорност на производителя”;
- интегрирано управление на отпадъците;
- участие на обществеността.

1.3. Обща характеристика на Община Върбица

Община Върбица е разположена в Североизточна България и е включена в териториалните граници на област Шумен.

Територията на общината е 456,803 кв. км. и заема 13,5% от територията на област Шумен и 3,15% от територията на Североизточен район (СИР, NUTS 2).

Географското ѝ положение е на раздела между Северна и Южна България и попада в Старопланинската област, Предбалкана и Герловския район. Върбица е разположена по северните склонове на главната Старопланинска верига и Котленско-камчийския район в близост до река Камчия и язовир „Тича“.

На североизток община Върбица граничи с община Велики Преслав, на изток с община Смядово, на югоизток с община Сунгурларе, област Бургас, а на югозапад с община Котел, област Сливен. От запад и северозапад граничи съответно с общините Омуртаг и Търговище.

Община Върбица има сравнително неблагоприятно, периферно географско положение поради липсата на главни пътни артерии, състоянието на Върбишки проход, който е затворен и отдалечеността от големи административни и промишлени центрове.

Административния център гр. Върбица е разположен на 54 км от областния град Шумен, на 141 км от голямото морско пристанище и летище – Варна, на 144 км от пристанището на Дунав – Русе и на 329 км от столицата на България - София.

Урбанистичната структура на общината се състои от 16 населени места - град Върбица и селата: Божурово, Бяла река, Иваново, Конево, Крайгорци, Кьолмен, Ловец, Маломир, Менгишево, Методиево, Нова Бяла река, Станянци, Сушина, Тушовица и Чернооково.

Община Върбица е една от 10-те общини в област Шумен. Тя е на второ място по територия и на пето място по население сред общините в областта. Във Върбица живее 5,8% от населението на област Шумен и едва 1.08 % от населението на СИР (10 391 души към 01.02.2011 г) . Средната гъстота на населението в община Върбица (22,75 души на кв. км. за 2011 г.) е по-ниска от средните стойности за област Шумен (53,26), от средната гъстота за страната (66,35) и за СИР (66,7). По

брой населени места (16), Върбица се нарежда на трето място в областта заедно с Нови пазар и Каолиново

Поземлени ресурси

Около 90% от територията на община Върбица се състои от земеделски и горски площи. Най-голям е относителният дял на горите – 262 853 дка (58% при средно за страната 33,5%). Около 32% от територията е заета от земеделска земя – 148 402 дка. Обработваемата земеделска земя по официални статистически данни е около 115 188 дка или около 78% от земеделските територии. Водните течения и водни площи заемат 5,3% от общината. Населените места и другите урбанизирани територии са само 3,2% от общата площ на Върбица (14 667 дка). Най-малък относителен дял съответно 1,3% и 0,2% имат териториите за добив на полезни изкопаеми и за транспорт и инфраструктура.

Релеф, климат, води, почви и полезни изкопаеми

Община Върбица попада в старопланинската област, в предбалкана и Герловския район, по северните склонове на главната старопланинска верига и Котленско-камчийския район.

Релефът на общината се характеризира като полупланински.

Климатът е умерено-континентален, което в съчетание с плодородната земя предполага добро развитие на селското стопанство.

На територията на общината е разположен яз.”Тича” с площ 19 000 дка, с височина на язовирната стена около 54,50 м., а котата на преливния ръб е 186 м. Завирения обем на язовира е 311,80 млн.м3.

Основните реки, които преминават през територията на общината и се вливат в яз.”Тича” са: р.Тича, р.Герила, р.Елешница и р.Вардун дере.

Освен яз.”Тича” на територията на общината има още около 20 микроязовира, които са разпръснати по цялата територия и заемат площ от 5 до 136 дка и имат локално значение – за напояване и риборазвъждане.

В курортния комплекс, който се намира на 4-5 км от града има два минерални извора, с доказани лечебни свойства при стомашно-чревни и очни заболявания.

По поречието на река Камчия има условия за добив на инертни материали – пясък, баластра. Бреговете на язовир „Тича” предлагат добри условия за почивка, съчетана с чист планински въздух, спортен туризъм, риболов и др.

На територията на община Върбица няма подземни природни богатства с национално значение.

Според обхвата на районите за планиране, регламентиран с Националния план за развитие Върбица е включена в групата на изостаналите селски райони.

Общината разполага със защитена местност от находище с червен божур на площ от 11,5 ха. с висока плътност, образуващо характерно растително съобщество с други видове фигуриращи в приложенията на Закона за биологичното разнообразие и Закона за лечебните растения.

От голямо значение за населението от района на горското стопанство са защитните - водоохранителни, противоерозионни и рекреационни функции на горите. На територията му няма обособени вододайни зони.

Горите и горските комплекси на държавно горско стопанство “Върбица” са основен водосборен басейн за язовир “Тича”.

Според зоогеографското райониране на България общината е разположена в предпланинския и част от планинския район на северната зоогеографска област.

Голямото различие в надморските височини, богатата хранителна база предопределят и разнообразието в растителния и животински свят.

Територията на държавно горско стопанство “Върбица” попада в два горскорастителни пояса: долният равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори с подпояс на крайречните и лонгозни гори, подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори и подпояс на хълмисто-предпланинските широколистни гори, и средния планински пояс на горите от бук и иглолистни с подпояс на планинските гори от горун, бук и ела.

Население

Селищната система на община Върбица е добре изградена. В границите на общината са включени 16 населени места - 1 град – административен център - Върбица и 15 села.

Общинският център - гр. Върбица се намира в югоизточната част на територията на общината. На запад от гр. Върбица под балкана са разположени селата Крайгорци, Чернооково, Божурово и Станянци. На север от р. Камчия, която преполовява територията на общината от запад на изток, са разположени селата Менгишево, Конево, Кьолмен, Ловец, Сушина, Иваново и Методиево. На изток от общинския център в подножието на Стара планина са разположени като във верига с.Маломир, Нова Бяла река, Бяла река и Тушовица.

Населението на община Върбица по постоянен адрес бележи слаба тенденция на намаление, но само с 44 души през 2012 г. спрямо 2007 г., като жителите на общинския център гр. Върбица се увеличават с 56 души за същия период. Населението в селата се променя колебливо, в някои има увеличение, а в други намаление. Най-малкото село по население е Кьолмен 115 души, а най-голямото с. Бяла река – 1772 души.

Таблица №1 Население към 31.12.2014 г. по общини, местоживеене и пол

Община	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Върбица	10 177	5 121	5 056	3 301	1 609	1 692	6 876	3 512	3 364

Източник НСИ

Промисленост

Община Върбица е типична полупланинска селска община. Основната икономическа активност е свързана с дърводобива, дървообработката, шивашката промишленост, хранително-вкусовата промишленост, селското стопанство и търговията.

Дървообработващата сфера е представена от малки работилници, които работят предимно като подизпълнители. През последните години не се отчита ръст в дърводобива. Залесителните дейности са в размер на 350дка гори- основно широколистни видове.

Туризъм

Община Върбица има условия за развитие на туризъм, което се обуславя от редица благоприятни предпоставки. Водещите сред тях са Курортен комплекс Върбишки проход с минерална вода с доказани лечебни качества на стомашно-чревните заболявания; красивата природа; значителният рекреативен потенциал на привлекателните водни площи на язовир Тича.

Изградената материална база в КК Върбишки проход е с възможен капацитет за общо 1690 легла. През последните години се забелязва тенденция на изоставяне на създадената материална база, която не се поддържа и непрекъснато се руши, не се посещава от туристи и почиващи. Изоставени и разграбени са почивните бази и бунгалата, резултат от безстопанствеността на общината. От 1998 г. функционират само туристическата хижа и почивния дом към болницата в гр. Шумен.

Друга зона за отдих на територията на общината е при язовир Тича, където материалната база е около 550 легла, но нейното състояние също не е добро.

Защитени зони. Натура 2000

“Моминград” - Заповед № 375/15.10.1999г. на МОСВ

Защитената територия, обявена със Заповед № 665/03.05.1960г. за природен резерват е прекатегоризирана, съгласно ЗЗТ в поддържан резерват със Заповед на МОСВ № РД- 375/15.10.1999г. Поддържания резерват “Моминград” е обявен за защитена територия с цел опазване и поддържане на вековна 150 годишна елитна букова гора. Територията на поддържания резерват с площ 6,0 ха се намира във Върбишкия дял на Източна Стара планина с надморска височина 800 м. в ДГФ на СИДП ТП „ДГС Върбица” - гр. Върбица, землище гр. Върбица, община Върбица. В подрастта на елитната букова гора се срещат единично представени видове габър и явор. В защитената територия животинския свят е представен предимно от видове – обект на лов. ПР “Моминград” не е

документално предаден за стопанисване от РИОСВ, като регионален орган на МОСВ и няма изготвен план за управление. *На територията на поддържаения резерват са забранени всякакви дейности, с изключение на: преминаване на хора по маркирани екопътеки, включително с образователна цел, утвърдени със Заповед на министъра околната среда и водите; събиране на семенен материал с научна цел или за възстановителни дейности, както и за провеждане на поддържащи, направляващи и регулиращи мерки.*

Защитена местност "Червен божур" - Заповед № РД-311/30.05.2006г. на МОСВ

Защитената местност е обявена със Заповед № РД-311/30.05.2006г. на МОСВ с цел опазване на растителните съобщества, с преобладаващо представителство и висока плътност на вида „червен божур“, основен обект на защита. Намира се в землището на гр. Върбица, община Върбица. Естественото находище заема площ от 12,0525 ха в ДГФ на СИДП ТП „ДГС Върбица“ и граничи с ПР „Моминград“. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Върбица“, под контрола на РИОСВ-Шумен.

Най-близо разположените защитени зони /33/ са BG 0000178 „Тича“, BG 0000421 „Преславска планина“ и BG 0000501 „Голяма Камчия“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включени в списъка от защитени зони, приет с *Решение на МС № 122/02.03.2007 г.* ДВ бр.21/2007 г. Няма вероятност предвидените мероприятия в плана за действие към ПУО да окажат значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони.

II. РАЗДЕЛ ВТОРИ

2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

2.1. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

Изготвянето на новата ОПУО следва да бъде направено в пълно съответствие с изискванията на нормативната база за опазване на околната среда, управление на отпадъците и устройство на територията, в т.ч.:

- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/13.07.2012 г.);
- Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ, бр.91/25.09.2002 г.);
- Наредба № 2 от 23.07.2014 г за класификация на отпадъците. Наредбата въвежда европейска класификация на отпадъците, задължителна за прилагане в общините.
- Наредба № 1 от 04.06.2014 г за реда и образците, по които се предоставя информация за дейности с отпадъците, както и реда за водене на регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и инсталациите.
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)
- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС №235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76 / 30.08.2013 г.)
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн. ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 01.11.2013 г., в сила от 01.11.2013 г.)

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС №221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.)
- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)
- Национален план за управление на отпадъците 2014 -2020 г., приет с решение № 831/ 22.12.2014 г на МС на Република България;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.
- Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РЗ-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите;
- Действащите общински стратегии, планове (в т.ч. Общинския план за развитие), програми и наредби с отношение към управлението на отпадъците;

Изводите, които могат да се направят от този анализ са, че Община Върбица своевременно прилага законодателството на местно ниво и изпълнява отчасти вменените ѝ задължения в подзаконовата нормативна уредба, а именно:

- Актуализирана е общинската Наредба за управление на отпадъците.
- Изготвят се ежегодни отчети по приетите програми.
- Общината е предприела мерки за поетапно изпълнение на целите и приоритетите за третиране на отпадъците на територията си.
- Осигурява се финансов ресурс за извършването на дейностите по управление на отпадъците на територията ѝ, както и за внасянето на отчисленията за депониране на отпадъците.
- Предприети са мерки за намаляване количествата на депонираните отпадъци на регионалното депо, чрез предварителното им третиране.
- Води се отчетност за количествата събрани и депонирани отпадъци.
- Не е организирано разделно събиране на отпадъците.
- Не са сключени договори с Организации по оползотворяване или фирми подизпълнители за разделно събиране на отпадъци от опаковки, МРО и др.
- Спазват се изискванията на подзаконовата нормативна уредба при определяне на площадки за третиране и/или третиране на отпадъци.
- Определени са правата и задълженията на гражданите и фирмите, относно управлението на отпадъците.

Основните трудности и проблеми, които възникват пред Общината при прилагането на нормативната уредба на местно ниво са свързани с изпълнението на поставените цели в Закона за управлението на отпадъците.

Постигането на целите е бавен процес, който се усложнява още повече в малките и средни Общини от факта, че липсва инфраструктура за постигането им.

Същата ще се осигурява със собствени финансови средства и/или ще се разчита на привличането на частни инвеститори, което затруднява изпълнението на целите.

2.2. Анализ на отпадъците

2.2.1 Битови отпадъци

В анализа подробно е описано и са дадени наличните данни за отпадъците, събирани през годините в Общината.

Целта на анализа е да се установи как Общината е организирила управлението на образуваните отпадъци на територията ѝ, има ли и какви са основните проблеми при организиране на дейностите, необходимост от промяна на организация, необходимост от допълнителна информация за образуваните отпадъците и др.

Изводите от анализа са:

Общината организира дейностите по събиране на отпадъците от години, като дейността от тогава се извършва от една общинска фирма. Фирмата, извършваща сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците е общинска- звено БКС, което предразполага към по-лесна комуникация и бързо реагиране при възникване на проблеми и пречки при изпълнение на дейността.

Данните за образуваните отпадъци през годините показват, че се полагат усилия и количествата на отпадъците, предназначени за депониране намаляват.

Честотата на извозване на отпадъците не се е променяла от години, поради все по- нарастващите разходи, необходими за извършване на дейността.

В малките населени места това е проблем, особено през летния сезон, който е трудно преодолим поради ниските такси за дейността и ниската събираемост.

Общината разполага с точна и конкретна информация за отпадъците, за които предлага услугата по сметосъбиране и сметоизвозване, но не разполага с информация за останалите отпадъците, образувани и събрани на територията ѝ от частни или юридически лица.

2.2.2. Утайки от ПСОВ

На територията на община Върбица на този етап не се предвижда за изграждане ПСОВ, поради което не се налага разработване на Програма за управление на утайките.

Изготвен е Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014 -2020 г. Плана определя възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ.

2.2.3. Анализ на строителните отпадъци

Третирането на строителните отпадъци е един нов и голям ангажимент, както към Общините, като възложители на строително- монтажни работи, така и за физическите и юридически лица, извършващи дейности с такива отпадъци. Количеството СО е малко и предимно от ремонтни дейности и преустройства на жилищни сгради.

Изводите, които могат да се направят от този анализ са, че е въведена изцяло нова нормативна уредба в областта на управлението на строителните отпадъци за изпълнението на която са необходими големи средства и по-дълъг период от време за изпълнение.

Към момента изискванията по отношение на третирането на строителните отпадъци почти не се спазват, поради липсващата инфраструктура за това. Общината няма собствени финансови средства за предприемане на такава стъпка, а разчита единствено на привличането на частна инвестиция. Това усложнява допълнително процеса на прилагане на нормативната уредба на местно ниво.

2.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците.

Анализа на инфраструктурата за отпадъците цели определянето на степента на изпълнимост на изискванията за третиране на различните видове отпадъци с тези в Общината.

Изводите, които могат да се направят са:

- ✓ Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране във всичките си населени места, чрез разполагане на контейнери » Бобър» в административния център и кофи «Мева ». Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Ежегодно се заделят средства от бюджета за закупуване на нови съдове средно 30 броя /година.

Специализираната техника за обслужването им е осигурена от община Върбица. Не е изградена система за разделно събиране на отпадъците от хартия, пластмаса, стъкло и метал, поради големи транспортни разстояния и очаквани минимални количества разделно събрани отпадъци от опаковки.

- ✓ Общината не разполага с депо за депониране на отпадъците си, но като член на регионално сдружение участва делово в изграждането на нова клетка в гр.Омуртаг. Въпреки, че депонирането е последен процес в наложената в ЗУО йерархия при управлението на отпадъците, изграждането на нова клетка е наложително, тъй като съществуващата е с изчерпващ се капацитет.
- ✓ На територията на община Върбица е предвидена – одобрен проект за инсталация за предварително третиране /сепариране/ с претоварна станция в землището на с.Менгишево, със средства от ПУДООС. Чрез предварителното третиране ще се достигнат целите за рециклиране на отпадъчни материали от хартия, картон, пластмаса и метал, заложи в ЗУО.
- ✓ В Общината липсва инфраструктура за третиране на биоразградими отпадъци, но са предприети мерки за осигуряване на такава до края на 2015 г. Общината ще разработи проект за фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци, чрез която да започне изпълнение на целите за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци на депото за отпадъци.

Необходимо е да бъде осигурена инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци – специализирани автомобили за събирането и извозването им, контейнери за събиране и съхранение, техника за раздробяване и др.

В Общината към настоящия момент няма въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци.

- ✓ Липсва инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци. При големи количества отпадъци, формирани при ремонт на административни сгради подмяна на В и К мрежата, пътища и др. същите се събират временно на депо и се използват за запълване на нарушени терени, подобряване на ландшафта и др.
- ✓ В процес на разработка е проект за изграждане на общинска площадка за временно съхранение на едрогабитни и опасни отпадъци от домакинствата.
- ✓ На територията на Общината липсва инфраструктура за третиране на различни видове отпадъци, като организацията на дейността се осъществява, чрез сключване на договори с различни фирми и организации по оползотворяване за предаване на различните видове отпадъци, които могат да бъдат оползотворени и/или рециклирани.
- ✓ В общинския център не функционира нито един пункт за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.
- ✓ За останалите масово разпространени отпадъци липсват данни или са налице непълни данни за проведени кампании, от които не може да се направи извод за функционирането на системите за събиране и оползотворяване/рециклиране.
- ✓ За отпадъците от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, НУБА, ИУМПС и др. Община Върбица няма сключен договор с Ооп. Същите е целесъобразно да се събират от адреси, по подадени заявки на граждани, а не на площадка за съхранение, поради икономическа изгодност и за двете страни.

- ✓ Общината разполага със склад за съхранение на негодни за употреба луминесцентни лампи, които се образуват при смяна на същите от уличното осветление и ще се предават за третиране / оползотворяване на организацията по оползотворяване на ИУЕОО.
- ✓ Необходимо е да се организира мобилна инсталация «Хаз – автомобил» на регионален принцип – сдружение, веднъж в годината да събира и предава за унищожаване излезли от употреба и негодни лекарства, бои, лакове, разтворители, пестициди, масла и др.п. опасни отпадъци от бита на населението.
- ✓ Не е извършен морфологичен анализ на потока битови отпадъци, съгласно методиката. Такъв предстои да се извърши до края на 2015 г. на входа на РДНО Омуртаг.

2.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците.

От направения анализ се установи, че като цяло капацитета на Общината е недостатъчен относно управлението на отпадъците.

В Общината няма обособен отдел „Екология“, а функциите се изпълняват от служител, отговарящ и за незаконно строителство и лице, отговарящо за туризъм и околна среда.

Назначени са по Наредба № 1 за опазване на обществения ред и чистота 2 броя контролори по чистотата, които подпомагат дейностите по контрола върху управлението на отпадъците и върху гражданите и фирмите, относно ангажиментите им по третирането и управлението на различните видове отпадъци.

От анализа е установено, че институционалния капацитет на Община Върбица не е достатъчен. Необходимо е назначаване на еколог на трудов договор и още допълнителни бройки контролори по чистота, с които да се засили контрола върху граждани и фирми за правилното боравене и разпределяне на отпадъците.

2.5. Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

От направения анализ се установява, че на територията на Общината са наблюдавани 16 броя замърсени площадки. Това са старите закрити сметища във всички населени места през 2008 -2009 г.

Закриването е осъществено по предварително изготвен и одобрен от контролните органи график по метод „in situ“ т.е. запръстяване на място на замърсените терени.

Към момента в Общината липсват други замърсявания, за които да не са взети мерки по възстановяване на терените.

Към 2017 г. се очаква изпълнение на Техническа и биологична рекултивация на общинското депо в кв.Трошка на обща стойност 989 х. лв . По ЗОП е извършена процедура за избор на изпълнител, сключен е договор и се чака одобрение от ПУДООС.

В този случай Общината има изготвен проект за закриването при изпълнението на който се очаква минимален риск на влияние на закритите площадки върху компонентите на околната среда.

2.6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Общината е уредила в местната си нормативна уредба формите и начините на плащане за извършваните услуги по управлението на отпадъците на територията си.

Чрез Наредбата за управление на дейностите по отпадъците е указан редът за извършването на дейностите, глобите и санкциите за замърсяване на общински места с отпадъци и др.

В Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на община Върбица е указан редът за заплащане на такса „Битови отпадъци“, както и дейностите, които покрива.

В голяма част събраната сума от таксите не успява да покрива всички необходими дейности по извършването на управлението на отпадъците, като администрацията се принуждава да ги редуцира.

Друг проблем е и увеличаващите се всяка година отчисления за депониране на отпадъците, което допълнително натоварва план-сметките за чистотата.

От направения анализ следва извода, че основния проблем, както на Община Върбица, така и на други Общини в България е предстоящата промяна на образуването на ТБО.

Към момента то е посредством данъчна оценка на имотите, а с влизане в сила на новите изисквания е необходимо да бъде образувана на база количество отпадъци. Този преход ще бъде бавен и труден за Общините в началото докато се разработи и приложи правилния подход за определянето на таксата.

2.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Основната информираност на населението на Общината е, чрез интернет сайта, където има създадена рубрика „Околна среда“. Общината е разработила добра система за информираност, като много голяма част от извършваните дейности се публикува.

Следва да се създаде регистър за подписаните договори с Ооп и периодично да се уведомява населението чрез обяви за маршрутите и датите на събиране на МРО по населени места.

Необходим е актуален « горещ зелен телефон » за връзка на граждани и юридически лица с общината за съобщаване на нередности с управлението на отпадъците.

Изводите от този анализ са, че Общината върви в правилната посока, като са необходими още малко усилия за развитието на рубриката, както и за насърчаване използването ѝ.

Необходимо е и разработване и на други механизми за информираност на населението, освен интернет сайта, тъй като по-възрастните групи от населението нямат възможност за използването му.

Следва да се провеждат повече и конкретни, целенасочени кампании сред населението, които да ги запознаят с начините на управление на отпадъците в Общината, както и за получаването на подробна информация относно дейността.

2.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Информацията за отпадъците и извършваните дейности с тях от Общината не е достатъчна. Проблемът при осигуряване на данните за образуваните отпадъците в Общината са от липсата на такава от лицата и фирмите, които са извън организираната система, т.е. те сами си управляват образуваните отпадъци. Това са основно лицата, занимаващи се с изкупването на отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метал, отпадъци от черни и цветни метали, събрани отпадъци извън системите за разделно събиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване и батерии и акумулатори.

Необходимо е определяне на ясни правила и задължения за ежегодно предоставяне на информация от лицата, извън организираните системи от Общината.

2.9. Изводи от направените прогнози

От направените прогнози на количествата отпадъци, които се очаква да се образуват и събират в Община Върбица до края на програмния период, могат да се направят изводи, че предвидените мерки, дейности, както и необходимата инфраструктура ще бъдат достатъчни за изпълнение на целите на българското законодателство.

Основния проблем при точното прогнозиране на отпадъците е липсата на каквато и да е информация в Общината, относно количествата на събраните отпадъци от частните лица, които периодично изкупуват метални отпадъци, електроника, ел.уреди, акумулаторни батерии и др. Тези количества неминуемо оказват влияние върху количествата на отпадъците на Общината и

постигането на целите. Въпреки това въз основа на прогнозите на наличната информация и данни, постигането на целите в дългосрочен период е достижимо и при изпълнение на посочените мерки в програмата е изпълнимо. Друг фактор, който оказва негативно влияние при точното прогнозиране е липсата на морфологичен анализ на отпадъцитев общината. Същият следва да стартира в рамките на тази година и да обхване и следващата година с четирите сезона., когато количествата отпадъци в селата са значителни.

Въпреки това в прогнозите са взети предвид тези данни на база на предвижданията в НПУО 2014-2020 г, тъй като морфологичният анализ е в основата на всички бъдещи прогнози за отпадъците.

Препоръките, които могат да се дадат в този случай са при изготвяне на нов морфологичен анализ на отпадъците / следва да се изготвя на всеки 5 години /, който да обхваща всички сезони от годината да се изчислят и сравнят отново прогнозите, с цел по-голяма достоверност на данните.

III. РАЗДЕЛ ТРЕТИ

3. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е един от най-често практикуваните методи за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

SWOT анализът е класически метод за стратегическо планиране и в същото време и аббревиатура, зад която стоят следните думи:

- ◆ S (Strenghts) – Силни страни
- ◆ W (Weaknesses) – Слаби страни
- ◆ O (Opportunities) – Възможности
- ◆ T (Threats) – Заплахи

<i>Вътрешни фактори</i>	<i>Външни фактори</i>
Силни страни Разполага с Общинска фирма за извършване на дейностите по управлението на отпадъците. Разполага с добре обучени и образовани кадри в областта на управление на отпадъците. Липсват терени и територии, силно замърсени с отпадъци Изградени са предпоставки, които позволяват участието на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците – процедури по ОВОС, публични обсъждания на нормативни промени и програми, предоставяне на информация чрез различни медии и интернет. Изградена регионална система заУО от три общини в гр.Омуртаг	Възможности Има изготвени проекти за изграждане на инфраструктура за третиране на различни отпадъци. Изграждане на нова клетка за депониране на отпадъцитев РДНО Омуртаг Възлагане на повече функции на общинските предприятия, чрез което ще се синхронизира работата в областта на управление на отпадъците. При изграждане на собствени съоръженияза предварително третиране могат да се увеличат приходите на Общината, чрез продажба на материалите, извлечени от отпадъците. Увеличаване на квалифицираните кадри. Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти

Слаби страни	Заплахи
- Ниска платежоспособност на гражданите в Общината. - Липса на финансови средства за изграждане на собствена инфраструктура. - Липса на изградени инсталации за третиране на различни отпадъци от частни инвеститори. - Липса на собствена инсталация за сепариране на отпадъците и претоварна станция. - Ограничени финансови средства за извършване на дейностите по управление на отпадъците Липса на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на специфични отпадъчни потоци. Липса на данни за специфични отпадъчни потоци	Ниска събираемост на такса „Битови отпадъци” Неизпълнение на целите по ЗУО и налагане на санкции от страна на контролните органи Необходимите публични инвестиции за УО за достигане на набелязаните в НПУДО цели са значителни. Предстоящо повишаване на Такса БО за населението, вследствие преминаване към друга методика – отчитане количеството на отпадъците. Недостатъчна държавна подкрепа за изпълнение на законовите задължения към местната власт в сферата на отпадъците. Честа промяна на нормативната уредба, касаеща дейности с отпадъци.

IV. РАЗДЕЛ ЧЕТВЪРТИ

4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

4.1. Стратегически и оперативни цели

Определянето на целите при изготвянето на Общинската програма за управление на отпадъците е най-важното и значимо събитие, чрез което се определя политиката и рамката на управление на отпадъците в Общината.

Чрез определянето на целите се определят и конкретните методи и мерки, чрез които да се изпълни програмата, както и необходимите финансови, технически и човешки характеристики за това.

В съответствие с изискванията на ЗУО целите на общинската програма за управление на отпадъците са взаимствани от Националния план за управление на отпадъците.

Принципите за определяне на стратегическите цели са следните:

- ✓ Релевантност ;
- ✓ Реалистичност на подхода;
- ✓ Мотивираност;
- ✓ Прозрачност/разбираемост;
- ✓ Ангажираност/задължителност;
- ✓ Хармонизираност;
- ✓

В съответствие с новата политика за управление на дейностите по отпадъците и въведената йерархия за управлението и третирането им, настоящата програма определя рамката за поетапно достигане на следните цели, съответстващи на Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. /НПУО/:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на тях.

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

4.2. Алтернативи за постигане на целите

Предвижданията на настоящата програма, относно постигането на целите са същите да бъдат изпълнявани чрез подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на стратегическите цели, чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни администрацията. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните подпрограми:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

ПОДПРОГРАМА за предотвратяване образуването на отпадъци

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

➤ ПОДПРОГРАМА за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

➤ ПОДПРОГРАМА за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците.

➤ ПОДПРОГРАМА за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

➤ ПОДПРОГРАМА за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

➤ ПОДПРОГРАМА за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците

➤ ПОДПРОГРАМА за прилагане на разяснителни кампании и информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

V. РАЗДЕЛ ПЕТИ

5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ

Плана за действие с подпрограмите включва описание на дейностите и необходимите мероприятия за изпълнение на националното законодателство на местно ниво, както и краткосрочни и дългосрочни мерки и инвестиции, които Общината следва да предприеме за правилното изграждане и управление на политиката, свързана с отпадъците.

Подпрограмите са съобразени с приоритетните цели заложи в програмата, като включва всички свързани с изпълнението им разходи, мероприятия и дейности, както и отговорните лица за изпълнението им.

Включените мерки и дейности са възможно най – обобщени, с цел да обхванат всички съпътстващи мероприятия, които следва да извърши Общината до приключването на програмния период на програмата.

В подпрограмите и планове към тях са включени и обобщени различните законодателни задължения на местната власт, както и конкретните предложения за тяхното изпълнение.

Конкретизирането на сроковете в планове има за цел да улесни на местната администрация при изготвянето на годишните мерки, планове, финансови разчети и други дейности във връзка с управлението на отпадъците.

Съобразно принципите и политиките на Община Върбица, подпрограмите и планове за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органът, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците в Общината и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

1. Въведение и основни положения

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработят програми за предотвратяване на образуването на отпадъци. За първи път в България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците /НПУО/ 2014-2020.

Мотото на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2014-2020 г. е **„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал“**

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-голям нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние към околната среда и към здравословното състояние на хората. Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане изпълнението им.

2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Според ЗУО "Отпадък" е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи". Съгласно Директива 2008/98/ЕО, под предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира:

Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

✓ количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;

- ✓ вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- ✓ съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето или рециклирането.

3. Цел на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Стратегическа цел

Намаляване на вредното действие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им.

Оперативни цели

- ✓ Намаляване на количеството на отпадъци
- ✓ Намаляване на вредното въздействие на отпадъците

4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

На този етап в Общината не са разработвани или прилагани конкретни мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и/или ако е имало такива, то те са били косвени или несъзнателно изпълнявани. Това е така поради факта, че досега националното законодателство не е вменияло такива изисквания на местната власт и не са били разработвани документи с указания за прилагане на мерки.

Изискването за определяне на мерки и дейности за предотвратяване образуването на отпадъци за пръв път се поставя в приетият Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр. 53 от 13.07. 2012 г.), чиито текст пък е транспониран в българското законодателство от европейските директиви. Вследствие на това е разработен План за управление на отпадъците 2014-2020 г., както и за първи път е разработена Програма за предотвратяване образуването на отпадъци. Тези програмни документи от своя страна задължават и местните власти да разработят подпрограми с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци към общинските програми за управление на отпадъците.

Както по-горе е споменато мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци е трудно изпълнимо на местно ниво, поради факта, че Общините нямат правомощия за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците, но от своя страна могат да се въведат мерки на местно ниво, които също да окажат влияние върху предотвратяване образуването на отпадъци.

Такива мерки, които Общината може да приеме за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци на територията си са:

➤ Насърчаване на населението към използването на опаковки – торбички, чашки и др. предназначени за многократна употреба. Във връзка с разработването на нова методика за изготвяне на план-сметките и изчисляване на размера на „такса битови отпадъци” е възможно тази мярка да бъде обвързана и с „ТБО”. Тъй като няма как да се проследи потока и броя на гражданите, закупуващи продукти за еднократна употреба, би могло обвързването на „ТБО” да бъде насочено към големите вериги магазини, в които се предлагат тези продукти.

Могат да бъдат въведени различни стимули, касаещи образуването на „такса битови отпадъци”, както за големите търговски вериги, така и за по-малките, включително и гражданите, като заплащане на мястото на изхвърляне, намалена такса за прилагашите домашно компостиране, намален размер на патентен данък и др.

➤ Насърчаване на домашното компостиране – съгласно Закона за управление на отпадъците, домашното компостиране се счита за мярка за предотвратяване образуването на отпадъци /оползотворяване на мястото на образуване/. Тук при тази мярка Общината може да разработи различни програми и основно към живущите в селата на Общината, където се генерира по-голям поток от растителни отпадъци. Друг вариант е разработване и търсене на финансиране на проекти за безплатно предоставяне на гражданите на компостери.

При липса на финансиране същите могат да се осигурят от ТБО поетапно всяка година;

➤ Изграждане на система за събиране на растителни и биоразградими отпадъци от домакинствата, които нямат възможност за домашно компостиране. Организирането на система за разделно събиране на тези отпадъци, както и тези от зелените системи е и задължение на местната власт по Наредба за разделно събиране на биоотпадъците. С изпълнението му Общината може едновременно да изпълни и мярката за предотвратяване и /или намаляване образуването на отпадъци;

➤ Насърчаване изграждането на центрове за повторна употреба /чрез насочване на бизнеса за кандидатстване по оперативна програма „Конкурентоспособност и иновации 2014-2020 г.“ Примери за такива центрове са за повторна употреба и поправка на електроуреди, опаковки по видове, домакински и лични предмети и др.;

➤ Изграждането на площадката за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата също е мярка за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци. Необходимо е след изграждането ѝ на регионално ниво да започне активна кампания на Общината за запознаване на населението с възможностите и необходимостта от предаване на тези отпадъци на площадката. След предаването им от домакинствата, отпадъците ще се насочват към рециклиращи предприятия, с което ще се предотврати образуването им в потока битови отпадъци и повторното им използване за други цели.

➤ Информационните кампании насочени към населението си остават най- добрата и ефикасна мярка. Всички мерки, които Общината набелязва не могат да се осъществяват, ако не се обхване най-големия генератор на отпадъци - населението.

Необходимо е разработването на активни информационни кампании, с които ясно да се определят насоките и целите пред Общината, да се изложат положителните и отрицателните страни на проблема, както и ползите за населението и околната среда от изпълнението на конкретните мерки.

Примери за провеждането на информационни кампании сред населението могат да бъдат :

- изготвяне на разяснителна информация, насоки и съвети за прилагане на инструменти за предотвратяване образуването на отпадъци, основно чрез уеб-сайта на Общината; провеждане на обучителни програми; еко-етикиране;

- провеждане на инициативи за екологично потребление - за ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели уреди и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите; различни образователни кампании;

- подкрепа за въвеждане на системи за управление на околната среда - СУОС

- оказване на подкрепа за различни изследвания и проучвания

- « зелени »обществени поръчки

- провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя

4.1. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Политиката по изграждането на ефективна система за предотвратяване образуването на отпадъци в Общината трябва да започне от предотвратяване на риска от замърсяване на терените и площите с тях. За целта е необходимо определяне на ясна политика за контрол и управление на отпадъците, както и за недопускане образуването на такива, извън регламентираните за целта места.

Програмата предвижда предприемане от страна на общинската администрация на конкретни мерки и действия:

✓ Идентифициране на всички стари замърсявания на територията на Общината;

✓ Набелязване и мониторинг на райони и/или участъци, които крият риск от замърсяване с отпадъци;

✓ Изготвяне на план за действие, включващ всички засегнати места от стари замърсявания, определяне на финансов ресурс и техника за отстраняване на замърсяванията, финансиране на дейностите по почистване, определяне на длъжностни лица за извършване на контрол, определяне на етапи и срокове на изпълнение;

✓ Оптимизиране на системите за събиране на отпадъците с цел предотвратяване изхвърлянето им на нерегламентирани места;

- ✓ Повишаване качеството на услугите, свързани с управлението на отпадъците;

4.2. План за действие към Подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Плана за действие към подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци, включва набелязаните по-горе мерки и действия, които Общината следва да предприеме.

В плана са посочени видовете дейностите, поставен е срок за изпълнението им, приблизителните финансови средства необходими за постигането на конкретните мерки, отговорните лица и/или институции за това, както и възможните източници на финансиране на дейностите, съгласно методическите указания на МОСВ.

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване									
ПОДПРОГРАМА за предотвратяване образуването на отпадъци									
Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
Намаляване на вредното действие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им.	Намаляване на количеството отпадъци		хил. лв				текущи	целеви	водеца и партньор
		Изграждане на претоварна площадка за отпадъци със сепарираща инсталация с.Менгишево .	500 000	Общински бюджет ОПОС	30.12.2020 г.	Намаляване на нерегламентирано изхвърлените отпадъци	Ежегодна оптимизация на системата	До 2020 г. поддържане на ефективна система за сепариране	Кмет ООп -договор
		Насърчаване на населението към използване на опаковки за многократна употреба, чрез обвързване с ТБО и провеждане на информационни кампании		План-сметка	30.12.2020 г.	Намаляване образуването на отпадъци	Поетапно преминаване към многократно използване на продукти	В края на програмния период повече домакинства използващи продукти за многократна употреба	Община Върбица
		Стимулиране на търговски вериги и магазини, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО	-	-	30.12.2019 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Вериги и магазини предлагащи тези продукти	Свеждане до минимум предлагането в магазините на торбички за еднократна употреба	Община Върбица
		Разработване на проекти и/или програми за насърчаване към домашно компостиране	10 000	Общински бюджет ПУДОС ОПОС	30.12.2020 г.	Предотвратяване образуване на отпадъци от растителен и хранителен произход	Брой разработени проекти и/или програми	Предприети мерки за предотвратяване образуването на отпадъци,чрез компостиране	Кметове и заместник кмет

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Закупуване на компостери за предоставяне на домакинства	30 000	Общински бюджет ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО ОПОС	30.12.2020 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой закупени компостери	Повече домакинства, използващи компостери	Кмет Ресорен зам.кмет Експерти от отдел „Чистота”
		Съдействие и насърчаване на частни лица при интерес за изграждане на центрове за повторна употреба на отпадъци	-	ОП „Конкурентоспособност и иновации	постоянен	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Изградени центрове за повторна употреба	Изграждане на Повече центрове За повторна Употреба на Различни отпадъци	Община Върбица РСУО-Омуртаг
		Изграждане на площадка за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата	120 000 лв	План-сметка Отчисления по чл.64 от ЗУО Частни инвестиции	30.12.2020 г.	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Ежегодно проведени мерки и етапи за изграждане на площадката	Изградена площадка	Община Върбица РСУО
		Провеждане на информационни кампании за запознаване на населението с политиките за управление на отпадъците и начините на тяхното разделяне и третиране	3 000	Общински бюджет	Постоянен	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Ежегодно провеждане на кампании	Брой проведени кампании	Ресорен зам.кмет Отдел „Чистота”
		Въвеждане и организиране на системи за събиране на различните потоци отпадъци.	10 000	Общински бюджет План-сметка ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2020 г.	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Ежегодни мерки за въвеждане на системи за събиране на отпадъци	Брой въведени системи и брой обхванати потоци отпадъци	Кмет Ресорен зам.кмет

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Създаване на организация за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от поддържането на паркове, градини, площади, от дейността на ресторанти, заведения за обществено хранене и др	-	Общински бюджет План-сметка Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2020 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци и екологосъобразно третиране	Ежегодни мерки и дейности за разделно събиране на тези отпадъци	Създадена ефективна система за разделно събиране и третиране на тези отпадъци	Кмет Ресорен зам.кмет
		Определяне на площадки за временно съхраняване на растителни отпадъци в населените места на Общината.	5 000	Общински бюджет План-сметка Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2018 г.	Предотвратяване смесването на отпадъците	Брой определени площадки	Определени площадки за тези отпадъци в населените места	Кметове и кметски наместници
		Поддържане на секцията „Околна среда“ в интернет сайта на Общината и публикуване на графици за събиране на отпадъци, места за временно съхранение и предаване на различните потоци отпадъци.	6 000		Постоянен	Информираност на населението по мерките и дейностите	Постоянно допълване и актуализиране на секцията в интернет сайта	Повече информираност на населението относно мерките при управление на отпадъците	Връзки с обществеността на Община Върбица
		Поставяне на предупредителни знаци за забрана изхвърлянето на отпадъци на определени места	2 000 лв	Общински бюджет	30.12.2016 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой поставени знаци	Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци извън регламентираните места	Кметове и кметски наместници
		Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно с цел да не се изхвърлят отпадъци с камиони, каруци, автомобили и др.забранителни табели, бариери и др.	-	Общински бюджет	30.12.2016 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой ограничени места	Предотвратяване и намаляване нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Експерти от Отдел „Чистота“; кметове и кметски наместници по населени места
		Информирание на населението за начините и местата за изхвърляне/предаване на различни видове отпадъци	-	-	30.12.2016 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Ежегодно информиране на населението	Увеличаване на информираната общественост	кметове и кметски наместници

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Ежегодна подмяна на амортизирани съдове	3 000	План-сметка	Ежегодно	Предотвратяване разпиляването на отпадъци	Брой подменени съдове	Ефективна система за събиране на отпадъци	Община Върбица
		Почистване на места, замърсени с отпадъци със специализирана техника.	25 000	План-сметка Общински бюджет	30.12.2020 г.	Предотвратяване на замърсяване на места с отпадъци	Брой почистени места	Липса на замърсени места с отпадъци	Кмет Ресорен зам. кмет

Стратегическа цел: Намаляване на вредното действие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им.

Оперативни цели:

- Намаляване на количеството на отпадъци
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ-МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪЖКЛО

1. Въведение и основни положения

Съгласно Закона за управление на отпадъците са поставени Национални цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци както следва

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло

Изпълнението им е възложено на Общините, включени в регионите за управление на отпадъците. Целта на тези мерки са да се увеличат количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и да се намали тяхното депониране на Регионалните депа.

Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и съжкла следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи. Именно поради това е много важно всяка Община да конкретизира и предприеме мерки за непопадането на тези видове отпадъци на Регионалните депа.

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците, колкото може в повече направления.

Следващо в подреждането е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини.

И накрая на предпоследно място се нарежда оползотворяване, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др.

2. Цел на подпрограмата

Стратегическата цел на тази подпрограма е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел поставя конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и съжкло

Целите на подпрограмата са тези, които определят рамката и насоките за изпълнението й. Те целят улесняване на местната администрация при изпълнението на задълженията й, като поставят ясни и точни правила за това.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

В община Върбица няма въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки , чрез сключване на договор с Ооп. Търсени са различни възможности ,но поради очакваното малко количество отпадъци от опаковки и липса на изградена инфраструктура няма проявен интерес от страна на Ооп .

По Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки Общината не е изпълнила задълженията си, чрез сключване на Договор с организация по оползотворяване и въвеждане на двуконтейнерна цветна система за разделно събиране на отпадъците. На практика това се извършва от представителите на ромското население и социално слаби лица, които събират разделно отпадъците от съдовете .

Въвеждането на разделно събиране на отпадъците е целесъобразно да се заложи след решаване въпроса за изграждането и въвеждането в експлоатация на втора клетка в РСУО – район Омуртаг, в случай че не се предвижда сепариране на отпадъците преди депонирането им, което би довело до увеличаване на капацитета на депото с около 20%.

С оглед на това могат да бъдат дадени следните препоръки за подобрене на системата:

- ✓ Търсене възможности на регионално ниво за стартиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.
- ✓ Въвеждане на вътрешноведомствено разделно събиране на хартиените отпадъци (главно в училищата и държавните ведомства), като се реши въпросът с последващото им предаване за рециклиране
- ✓ Ежегодно оптимизиране на системата;
- ✓ Ежегодно провеждане на информационни кампании, свързани с разделянето на отпадъците;
- ✓ Ежегодно разглеждане и при необходимост актуализиране на нормативната уредба, свързана с управлението на тези потоци отпадъци;

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено основно към гражданите на Общината, от които произтича по- големия поток на тези отпадъци.

Конкретни мерки за изпълнение на целите могат да бъдат следните дейности:

- ✓ Включване на всички населените места в Общината до 2020 г. в системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци;
- ✓ Обвързване използването на системата с такса битови отпадъци на гражданите.
Тук при определяне на механизма на изчисляване на таксата могат конкретно да се зложат изисквания за ефективно използване на системата и съответно насърчаване, чрез намаляване на таксата / въведено домашно компостиране в определен район и др./;
- ✓ Увеличаване на количествата на отпадъците, преминаващи през предварително третиране, преди тяхното депониране;
- ✓ Търсене на съдействие от органите на реда за предотвратяване нерегламентираното изнасяне на отпадъци от контейнерите за разделно събиране на отпадъци;
- ✓ Стимулиране разделното събиране на отпадъците, чрез кампании насочени към различни групи – деца от детски градини, училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции и др.
Тук могат да се отделят средства от ТБО и кампаниите да придобият състезателен характер, чрез който да се включат повече групи хора. Така например могат да се организират различни състезания и игри между децата за събиране и предаване на хартиени и картонени опаковки, могат да се организират различни конкурси за рисунки, есета и др. на теми, свързани с разделното събиране на отпадъците и техния принос към околната среда. ;
- ✓ Стимулиране изграждането на леснодостъпни площадки за предаване на отпадъци от страна на гражданите;
- ✓ Насърчаване използването на продукти със съответната екомаркировка - знак за рециклиране и/или оползотворяване.

✓ Извършване на ежедневен контрол от страна на служители от Общинска администрация за ползване на контейнерите за разделно събиране на отпадъците по предназначение;

✓ Увеличаване размера на санкциите, заложи в Общинските Наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци;

4. План за действие към подпрограмата за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци									
ПОДПРОГРАМА за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло									
Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло		хил. лв				текущи	цели	Водеща и партньор
		Включване на населените места в Общината към системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки	10 000	Общински бюджет	30.12.2020 г.	Увеличаване на количествата събрани и рециклирани отпадъци	Брой включени населени места	Обхващане на цялото население на Общината от системата	Община Върбица ООП Кметове и кметски наместници
		Организиране на кампании и конкурси с цел популяризиране и насърчаване на населението към използване на метода на разделното събиране и изхвърляне на отпадъците.	3000	Общински бюджет ТБО	30.12.2020 г.	Увеличаване използването на системата	Брой проведени кампании	Ефективно използване на системата	Община Върбица
		Стимулиране и оказване на съдействие на физически и юридически лица към изграждане на площадки за предаване и третиране на различни видове отпадъци	-	Частни инвестиции ОП „Конкурентно способност и иновации“	постоянен	Увеличаване на местата за предаване на отпадъци	Брой изградени площадки	Повече изградени площадки за събиране на отпадъци	Община Върбица

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основни положения

Със Закона за управление на отпадъците и Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020) са поставени конкретни цели пред Общините за намаляване на количествата депонирани биоотпадъци на депата за отпадъци и насочването на потока към други методи за третиране и оползотворяване.

Общата цел е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, като целите се постигат поетапно всяка година.

Законодателството, свързано с биоразградимите отпадъци разделя процесите, съпътстващи намаляването на депонираните биоотпадъци на два етапа: разделното събиране на биоотпадъците и третирането на отпадъците.

2. Цел на подпрограмата

Стратегическата цел, която поставя за изпълнение настоящата подпрограма е количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да бъде **под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от Общината през 1995 г.**

Оперативната цел, която подпомага изпълнението на стратегическата цел на подпрограмата е достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.

В Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците са поставени конкретни изисквания за организирането на системи за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е обхващане на почти всички източници на генериране на биоотпадъци, които да се събират и третират отделно от битовите отпадъци, като по този начин се избягва смесването на отпадъците и по-трудното третиране.

Конкретните задължения на местната администрация са организирането на система за разделно събиране и третиране на тези видове отпадъци и изваждането им от системата на смесените битови отпадъци, чрез която да се изпълняват най-малко следните регионални цели:

- до 31 декември 2016 г. – не по-малко от 25 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.
- до 31 декември 2020 г. – не по-малко от 50 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.
- до 31 декември 2025 г. – не по-малко от 70 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.

В наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ относно изпълнението на целите, както за Общината, така и за конкретния Регион, разпределение на задълженията между Общините, предприети мерки и дейности за достигане на целите, предоставяне на доказателства за изпълнение и др.

На този етап Общината не е организирала изпълнение на задълженията си по Наредбата.

Предвидените мерки, които подпрограмата цели за изпълнението на законодателството и подпомагане на местната администрация са:

- ✓ Организиране на система за разделно събиране на биоотпадъци – системата може да се организира със специални контейнери (кафяви), с които могат да се обслужват отделни жилищни сгради, определени райони, ресторанти, заведения за обществено хранене и др. Друг вариант за организирана система е т.н. предаване от ръка на ръка, т.е. събирането на биоотпадъците директно от домовете. Този вариант не е препоръчителен в началните етапи на въвеждане на системата, тъй като ще е трудно изпълним, поради това, че населението няма създадена нагласа и навик за разделно събиране на тези отпадъци.

Постепенното въвеждане на системата при домакинствата има за цел постепенно изграждане на екологично съзнание в гражданите, което да ги приобщи към бъдещите промени в начина на изхвърляне и събиране на отпадъка.

- ✓ С изграждане на система за разделно събиране на биоотпадъци е необходимо започване на интензивни разяснителни кампании сред населението, за да има ефективност.
- ✓ Преместване на средства за дейността в план-сметката за сметосъбиране и при необходимост увеличаване на ТБО за дейността;
- ✓ Избор на изпълнител на дейността и поставяне на конкретни изисквания към метода на събиране, необходимата техника и персонал.
- ✓ Организиране на разделно събиране и на градински отпадъци;
- ✓ Обучения на персонала на фирмата, извършваща поддръжка на парковата и площадна растителност, относно разделянето на биоотпадъците;
- ✓ Изготвяне на графици за периода и честотата на събиране и извозване на биоотпадъците;
- ✓ Определяне на видовете контейнери за съхранение – вместимост, лесно поддържане и дезинфекциране, лесно обслужване;
- ✓ Изготвяне на график за дезинфекциране и измиване на съдовете, с цел недопускане на разпространение на зарази;
- ✓ Определяне на отговорни длъжни лица за контрол на дейността и изготвяне на отчети за количествата на образуваните и събраните отпадъци, начина на третиране, изпълнение на целите и др.
- ✓ Насърчаване на домакинствата към домашно компостиране;
- ✓ Изготвяне на разяснителни брошури за начина на разделяне и събиране на биоотпадъците, по които да се ориентира населението;
- ✓ След въвеждане на системата е необходимо промяна на общинската нормативна уредба с поставени изисквания, срокове и наказателна отговорност към гражданите, относно ползването на системата.

Съобразно гореизброените мерки следва да се изгради ефективна система за тези отпадъци, чрез която да се намалят количествата на постъпващите за депониране биоотпадъци. Изграждането на системите е труден и бавен процес, затова е препоръчително, то да започне възможно най бързо, за да могат да се изпълнят заложените цели в законодателството.

Втория етап от управлението на биоотпадъците, включва тяхното третиране.

Наредбата за третиране на биоотпадъците дава насоки относно начина на третиране, документите, които се изискват от лицата извършващи дейността, контрола и качеството на крайният продукт. Първият момент в дейността по третирането на биоотпадъците е избора на подходяща инсталация и/или съоръжение. След изграждането им е необходимо да се уточни точно предназначението на крайния продукт след третирането и начина на бъдещото му използване. Община Върбица е избрала компостиране на биоотпадъците по „открит способ”.

В този вариант крайният продукт – компост може да се използва по следните начини:

- за наторяване и облагородяване на земеделски земи, за рекултивация на нарушени терени, използване в частното градинарство и за растежна почвена среда.

Препоръчителен метод за използване в първоначалните етапи на компостирането е за рекултивация на нарушени терени.

Компоста съдържа различни вещества, които са по-малко или по-вече в зависимост от количеството и вида на използваните отпадъци. Във връзка с това е необходимо преди използването му за каквато и да е цел *да се извършива лабораторен анализ на партидите компост*, за установяване наличието на опасни и вредни вещества в него.

При достигане на добри качества, съобразно изискванията на нормативнат уредба, компоста може и да се използва с търговска цел при положение, че е опакован, съобразно изискванията на Наредбата за третиране на биоотпадъци и покрива качеството, съобразно наложените стандарти.

Мерките за добро и ефективно третиране на биоотпадъците са:

- ✓ Избор на ефективна инсталация/съоръжение, съобразно вида и количеството на отпадъците;
- ✓ Осигуряване на финансиране за изграждането ѝ – чрез собствени бюджетни средства, чрез ТБО, чрез публично финансиране, кандидатстване по програма и др.
- ✓ Избор на изпълнител за извършването на дейностите по третирането на биоотпадъците, който следва да притежава разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с отпадъци;
- ✓ Обучение на персонала, който ще извършва дейностите по третирането;
- ✓ Изготвяне на методика и/или указания за начина и количествата на смесване на отпадъците, технологията, обръщане на компоста, необходимост от аерация, влага и т.н.
- ✓ Измерване на количествата постъпващи за третиране отпадъци, както и на количествата на готовия компост;
- ✓ Определяне на служители за водене на коректна отчетност за дейността;
- ✓ Изготвяне на отчети и докладване на изпълнението на целите по ЗУО;
- ✓ Определяне на предназначението на готовия компост;
- ✓ Извършване на лабораторни анализи на партидите произведен компост;
- ✓ Информираност на населението относно дейността;
- ✓ Осигуряване на достъп за предаване на отделни количества биоотпадъци от фирми и граждани за третиране;
- ✓ Изготвяне на графици за третиране, дезинфектиране на инсталацията/съоръжението;
- ✓ Изготвяне на планове за намаляване вредното въздействие върху околната среда в района от дейността;
- ✓ Предприемане на мерки за увеличаване/намаляване на производителността;
- ✓ Изготвяне на инструкции за работа на съоръжението/инсталацията, начина на съхраняване на отпадъците и на продуктите, произведени от него;
- ✓ Предвиждане на обучителни и разяснителни обиколки от групи, с цел практическо запознаване с третирането на биоотпадъците и стимулиране към разделното им събиране;

Съгласно ЗУО изпълнението на целите за ограничаване депонирането на биоразградими отпадъци на депата за неопасни отпадъци е поэтапно, **като най-късно до 2020 г. същите трябва да бъдат ограничени до 35%**. За достигането им е необходимо изграждане на инфраструктура за третирането на тези отпадъци. В този случай съоръженията/инсталациите, които могат да бъдат изградени са няколко:

Отворени системи

При тях компостирането на отпадъците се извършва на купове или редове. Височината на един куп е от 1 до 3 метра, а ширината от 2 до 6 метра. Препоръчва се куповете да бъдат с трапецовидно сечение заради повечето използвано пространство. Куповете могат да бъдат с естествена аерация, като подаването на въздух в компоста става, чрез периодичното му обръщане или чрез принудителна аерация, при която в основата на купчината се поставят перфорирани тръби, чрез които се подава въздух;

Отворените системи са препоръчителни за малките и средни Общини, в които попада и Община Върбица, тъй като те са най-икономични, не изискват прекомерни разходи за реализацията си и не се нуждаят от много голямо количество на отпадъци за компостиране;

Затворени системи

При затворените системи съществуват различни варианти, като при всички компоста се получава при контролирани условия, т.е. изкуствено се поддържа температура, влага и въздух. Съществуват системи за компостиране в коридори, в силози, биоконтейнери, въртящи барабани, биотунели.

Предимствата на затворените системи са, че те са с по-малка зависимост от метеорологичните промени, отделят по-малки загуби на топлина от биомасата и имат възможност за контрол и пречистване на въздуха.

Затворените системи имат своите предимства, но преди да се вземе решение за вида на компостиращите инсталации, трябва да се вземе предвид количеството на образуваният материал, т.е. отпадъка който ще се компостира, неговият състав и количество.

Не на последно място при определянето на вида на компостиращата инсталация е финансовата и икономическа изгода. При отворените системи влаганите средства са почти минимални, докато при затворените системи, трябва да се предвидят първоначалната инвестиция за изграждането на едно такова съоръжение, поддържането на съоръжението /работната ръка/, създаването на безопасни условия на труд и последващата реализацията на готовият компост.

Ако при определяне на съоръжението за компостиране няма ясна цел за бъдещото приложение на получаваният компост, то е по-икономически изгодно да се изгради отворена система, тъй като разходите са значително по-малко.

За достигане на целите за намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци трябва да бъде създадена координация между отделните институции, гражданите и фирмите, с което всички биоразградими отпадъци да бъдат събрани разделно от смесените отпадъци.

Организацията може да бъде създадена, чрез определяне на площадки за временно съхраняване на растителни отпадъци, чрез събирането на отпадъците от мястото на образуването им, чрез изграждане на система от контейнери за събиране на хранителни и растителни отпадъци, чрез директното предаване на биоразградимите отпадъци от гражданите и фирмите на площадките за компостиране и чрез стимулиране на домашното компостиране.

Изброените мерки могат да се съчетават и изпълняват съвместно, като следва да се определят и районите, в които могат да се приложат.

Така например за изграждането на временни площадки за съхраняване на тези отпадъци е най-икономически изгодно и най-функционално да бъдат приложени в селата на Община Върбица.

Организацията по временното събиране е по-лесна в тези райони, тъй като жителите са малко на брой и комуникацията с тях е по-лесна, а и те са отдалечени от РДНО гр.Омуртаг, където могат да предават отпадъците си директно в компостиращо съоръжение.

Друг приоритет за малките населени места в Общината е насърчаване на жителите към домашното компостиране. При него отпадъка ще се използва директно на мястото на образуване и няма да се налага използване на разход за неговото третиране, транспортиране и т.н.

За насърчаване на гражданите към домашно компостиране е необходимо да се проведат редица информационни кампании за запознаване на гражданите с предимството на компостирането и на получаваният от него продукт.

При възможност за осигуряване на финансови средства може да се предоставят безплатно компостери на желаещите, при определени условия на ползване. При изграждане на временни площадки за съхранение, трябва да има непрекъсната комуникация между администрацията, кметовете и кметските наместници в населените места и обслужващата фирма, тъй като при събиране на достатъчно количество същите трябва да бъдат извозвани до инсталация за компостиране и не бива да се допуска прекалено много застояване на отпадъка, тъй като може да окаже неблагоприятно въздействие върху околната среда в района.

Изграждането на система от контейнери за разделно събиране на биоразградими отпадъци е най-икономически изгодно да се осъществи в града, тъй като разходите по събирането, транспортирането и обслужването на контейнерите са сериозна пречка за осъществяването на тази мярка в селата. Тъй като населението, както на България, така и на Община Върбица не е подготвено за такова разделяне на отпадъците, през първите години от създаването на една такава система е най-добре да бъде приложена при контролирани условия. Такива условия могат да се създадат при поставянето на контейнери /кафяви/ в заведения за обществено хранене, ресторанти, къщи за гости, хотели и др.

Поетапно с годините системата може да се увеличава, докато се обхване цялото население, като едновременно с това трябва да се проведат редица кампании за запознаване на населението с техните задължения по разделянето на отпадъците, тяхната наказателна отговорност, техните функции в йерархията и управлението на отпадъците.

4. План за действие към подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците

ЦЕЛ №2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци									
ПОДПРОГРАМА за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците.									
Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
Количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от Общината през 1995 г.	достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци		хил.лв				текущи	целев	водеща и партньор
		Изготвяне на актуален морфологичен анализ на отпадъците в Общината с цел определяне на състава и количеството биоразградими отпадъци в потока на смесените битови отпадъци	5 000	Общински бюджет План-сметка	30.12.2015 г.	Установен състав на отпадъците	Възлагане изготвянето на анализа	Изготвен анализ на отпадъците	Община Върбица
		Организиране на система за разделно събиране на биоотпадъци /чрез специални контейнери-кафяви , поставени в отделни жилищни сгради, кооперации, определени райони, ресторанти, хотели, заведения за обществено хранене	30 000	Общински бюджет ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2020 г.	Предотвратяване депонирането на биоотпадъци	Прилагане на ежегодни мерки за изграждане на система	Изградена система за разделно събиране на биоотпадъци	Община Върбица
		Организиране на интензивни разяснителни кампании сред населението за по-голяма ефективност на изградената система;		Общински бюджет План-сметка	постоянен	По-голяма информираност на населението	Брой проведени кампании	Информираност на населението в Общината	Община Върбица

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Предвиждане на достатъчно средства за извършване на дейността в план-сметката за сметосъбиране и при необходимост увеличаване на ТБО	-	ТБО	30.12.2020 г.	Обезпечаване на дейността	Количество на предвидените средства	Финансова осигуреност на системата	Кмет Ресорен зам.кмет
		Организиране на разделно събиране на градинските отпадъци в т.ч. <i>Закупуване на дробилка</i>	10 000	Общински бюджет План-сметка	30.12.2015 г.	Предотвратяване депонирането на градински отпадъци	Изготвени графици за разделно събиране	Създадена организация за събиране на градински отпадъци	Община Върбица
		Определяне на видовете контейнери за съхранение – вместимост, лесно поддържане и дезинфекциране, лесно обслужване	-	-	30.12.2016 г.	Създаване на подходяща екологична обстановка за разделно събиране	Видове и брой на закупени и поставени съдове за разделно събиране	Създадена оптимално ефективна система	Община Върбица
		Насърчаване на домакинствата към домашно компостиране	-	ТБО	30.12.2020 г.	Третиране на всички биоотпадъци	Брой домакинства използващи метода	Компостиране на повече количества биоотпадъци	Община Върбица
		Избор на ефективна инсталация/съоръжение, съобразно вида и количеството на отпадъците	-	-	30.12.2016 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Избрана инсталация/съоръжение за третиране	Третиране на биоотпадъците в Общината	Кмет Ресорен зам.кмет

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Осигуряване на финансиране за изграждането й – чрез собствени бюджетни средства, чрез ТБО, чрез публично финансиране, кандидатстване по програма	-	Общински бюджет ТБО публично финансиране Отчисления по чл.64 от ЗУО	30.12.2016 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Изградено съоръжение/инсталация	Третиране на биоотпадъците в Общината	Кмет Ресорен зам.кмет
		Избор на изпълнител за извършването на дейностите по третирането на биоотпадъците, който следва да притежава разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с отпадъци;	-	-	30.12.2016 г.	Третиране на отпадъците съобразно нормативната уредба	Избран изпълнител	Третиране на биоотпадъците в Общината съобразно законовата рамка	Кмет Оператор на площадка

Стратегическата цел, която поставя за изпълнение настоящата подпрограма е количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от Общината през 1995 г.

Оперативната цел, която подпомага изпълнението на стратегическата цел на подпрограмата е достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци.

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

1. Въведение и основни положения

Със Закона за управление на отпадъците са въведени Национални цели за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци, както следва:

- най-късно до 1 януари 2020 г. повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци в количество, **не по-малко от 70 на сто от общото им тегло**, от което се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

Целите се постигат поетапно, като в подзаконовата нормативна уредба са указани, както сроковете, така и конкретните изисквания и проценти за всеки конкретен материал.

Задълженията към местната администрация са събиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата.

За изпълнение на целите Възложителите на строително-монтажни работи са длъжни да изготвят и представят за одобрение в Общинската администрация планове за управление на строителните отпадъци по време на проектирането, преди извършването на процесите на строителство.

2. Цел на подпрограмата

Стратегическа цел на подпрограмата е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативната цел е достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

В законодателството няма поставени конкретни изисквания за изграждане от страна на Общината на площадки за третиране на тези отпадъци, но същевременно с това изискванията за третирането им са такива, че ако няма наличието на изградени площадки от частни лица, които и Общината да ползва, то тя за да изпълни задълженията си е длъжна да изгради своя собствена и/или да привлече инвестиции на територията си.

Както в ЗУО, така и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали е определена йерархия при управлението и третирането на отпадъците. В случая при строителните отпадъци се прилага следният йерархичен ред:

- предотвратяване;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени;
- оползотворяване в обратни насипи;
- оползотворяване за получаване на енергия от строителни отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани и/или материално оползотворени;
- обезвреждане на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по начините, упоменати в т. 1 - 5.

С Наредбата са определени изискванията към съдържанието на плановете за управление на строителните отпадъци, редът и начините за тяхното съгласуване и проследяване изпълнението им от местната администрация, както и изискванията за селективното разделяне и материално оползотворяване на отпадъците от различните видове СМР.

Целта на плановете за управление на строителните отпадъци е да се следи и контролира изпълнението на законодателството и постигането на заложените цели в него.

Законодателството в тази област е ново и за пръв път се прилага в страната, поради което прилагането му на местно ниво ще е бавен и труден процес.

Тъй като на територията на област Шумен са изградени две площадки в с. Златна нива и гр. Плиска за третиране на строителни отпадъци, които са отдалечени на повече от 70 км от гр. Върбица общинската администрация е решила проблема с отреждане на Площадки за временно съхранение на строителни отпадъци до последващото им използване за рекултивация на нарушени и ерозирали терени. Достигането на целите за третиране и оползотворяване на строителните отпадъци може да се осъществи, чрез изграждане на необходимата инфраструктура за това.

За това е необходимо насочване на усилията на Общината към изграждане на площадка за временно съхранение на СО и след това към изпълнение на целите.

Едновременно с това Общините, като институции, работещи с публични средства по различни оперативни програми са задължени при строителство да спазват изискванията за влагане на рециклирани строителни материали, както следва:

Възложителите на СМР и/или разрушаването на строежи, осигуряват предаването на селективно отделените отпадъци за материално оползотворяване на лица, които притежава съответен документ за дейности с отпадъци по чл. 12 от ЗУО.

Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани СО за материално оползотворяване в обратни насипи, в количества както следва:

- за строителство на сгради – 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство на пътища – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища – 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура – 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за оползотворяване на предварително третирани СО в обратни насипи – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Влагането на рециклирани строителни материали в строежите също е нещо ново в българското законодателство, постигането на което е отново изключително трудно, тъй като почти липсват фирми и/или предприятия, които преработват и продават рециклирани строителни отпадъци.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната през периода 2009 - 2013 г.

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Върбица са предимно от юридически лица- фирми, изпълняващи строителна дейност по инфраструктурни обекти публична собственост- ремонт пътища, подмяна на В и К мрежа, спортни площадки, саниране и др. Малка част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности. Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите.

Отпадъците от строителна и строително - ремонтна дейност не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им. По принцип се декларират само количествата, за които строителни фирми и инвеститори се обръщат към общината за посочване на място и условия за депонирането им.

В този случай количествата се определят на база на вместимостта на товарните автомобили и няма конкретни данни и замервания.

4. План за действие към подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци									
ПОДПРОГРАМА за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци									
Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради		хил.лв				текущи	целев	водеща и партньор
		Изграждане на площадки за временно съхранение и оползотворяване на строителни отпадъци	100 000	Частни инвестиции Собствени бюджетни средства ОП„Околна среда”	31.12.2020 г.	Екологосъобразно третиране на строителните отпадъци	Предприети мерки за изграждане на площадка	Изградена площадка за събиране и оползотворяване на СО	Община Върбица
		Определяне на длъжностни лица за съгласуване и одобрение, както и за последващ контрол на планове за управление на строителни отпадъци	-	-	30.12.2016 г.	Изпълнение на целите за СО	Брой определени длъжностни лица	Управление на СО, образувани в Общината	Кмет на Общината
		Определяне на правила и изисквания за включване в обществените поръчки за избор на изпълнител на СМР.	-	-	30.12.2015 г.	Изпълнение на изискванията на законодателството	Изготвени правила	Създадена организация за покриване на изискванията	Кмет Ресорен зам.кмет Експерти отдел Чистота
		Изменение на общинските наредби и вменяване на изисквания за задължения при третиране на строителни отпадъци и контрол от общинските длъжностни лица по спазването им	-	-	30.12.2016 г.	Контрол върху дейностите на управление на СО	Променена местна нормативна уредба	Вменена отговорност за третиране на СО	Кмет Ресорен зам.кмет Гл.юрисконсулт

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Водене на отчетност за количествата на предадени и оползотворени строителни отпадъци	-	-	постоянен	Водене на отчетност и контрол върху СО	Отчети за СО образувани и третиран СО	Създадена база данни за СО	Кмет Ресорен зам.кмет Оператор на площадка за оползотворяване
--	--	--	---	---	-----------	--	---------------------------------------	----------------------------	---

Със Закона за управление на отпадъците са въведени Национални цели за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци, както следва:

- най-късно до 1 януари 2020 г. повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци в количество, **не по-малко от 70 на сто от общото им тегло**, от което се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

Стратегическа цел на подпрограмата е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативната цел е достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАННИ ОТПАДЪЦИ

1. Въведение и основни положения

Управлението на специфични потоци масово разпространени отпадъци е вменено задължение за всяка местна администрация .

В законодателството са поставени цели за достигане на разделното събиране и рециклиране на различните видове отпадъци, което е на Национално ниво, основно насочено към организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно.

Целите не могат да се постигнат без съдействието на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата.

Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и са поставени условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Кмета на Общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел за изпълнението ѝ е изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

3.1. Електрическо и електронно оборудване /ЕЕО/

Чрез Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по оползотворяване/Ооп/ при изпълнение на задълженията им за събиране на ИУЕЕО и/или изпълнение, чрез участие в организираните системи за разделното събиране на тези отпадъци.

Вариантите за изпълнение на изискванията са няколко:

- ✓ Съдействие на организациите по оползотворяване, чрез определяне на места и организиране на система за разделно събиране на тези отпадъци.
Местата могат да бъдат обособени като площадки за предаване на отпадъците и/или места за разполагане на специализирани контейнери за този вид отпадък. *Този вариант не е удачен* поради изискването за разполагане на контейнери за събиране на отпадъците. Вследствие на това ефекта от системата няма да бъде пълноценен. Изграждането на площадка за събиране само на ИУЕЕО би било финансово неизгодно и нецелесъобразно, тъй като е необходимо наемане на работна ръка и предвиждане на експлоатационни разходи, като ток, вода и др.

- ✓ Сключване на договор с частни лица, притежаващи площадки за предаване на отпадъци и които имат издаден разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с отпадъци.

При този вариант, чрез договор за сътрудничество могат да се ползват вече изградените площадки за вторични суровини на частни лица и гражданите да се насочват за предаване на ненужното им ИУЕЕО на тях. Варианта не е много подходящ поради това, че регламентираните площадки са малко на брой и лицата които ги експлоатират трудно биха се съгласили за приемането на отпадъците без възнаграждение.

- ✓ Третия вариант, за изпълнение на задълженията на Наредбата е сключване на договор с Ооп за събиране на отпадъците от ИУЕЕО на мястото на образуването им, т.е. от домакинствата.
Този вариант е най-удачен и приемлив както за администрацията, така и за гражданите.

При него не се налага гражданите да извършват никакви разходи по транспортирането на отпадъците от ИУЕО, а същите могат да предадат директно от дома си. В същото време администрацията няма разходи по експлоатация на площадки и/или специализирани контейнери.

С оглед на гореизложените варианти, Община Върбица е избрала трети вариант като за целта предстои да се сключи договор с организация по оползотворяване на отпадъците от ИУЕЕО.

Избраната система между двете страни за събиране на отпадъците от домакинствата е събиране, чрез мобилни групи на място от домовете на гражданите. Записването за предаване на ИУЕО се извършва след предварително подадена Заявка на обявени телефони и имейл адрес на фирмата в интернет сайта на Община Върбица и е изцяло безвъзмездно и за двете страни. Извозването на отпадъците се извършва веднъж на тримесечие.

Към отпадъците от ИУЕО спадат и газоразрядните лампи, съдържащи живак. На територията на общината със заповед на Кмета на община Върбица излезлите от употреба луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак се събират на определените места в кметствата по населени места, като ежеседмично се извозват на определеното място в двора на бившето БКС за временно съхранение. За управлението на този отпадък Общината има изграден склад за временно съхранение. В склада се съхраняват всички негодни лампи, образувани от уличното осветление в Община Върбица, както и образувани в администрацията. При събиране на голямо количество същите се предават на Ооп, с която Общината ще сключи договор. За склада следва да се издаде Разрешителен документ по реда на ЗУО от Директора на РИОСВ- Шумен и всички постъпващи отпадъци в него да се записват в отчетна книга по образец, съгласно изисквания на Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и за водене на публични регистри.

3.2. Батерии и акумулатори

Изискванията в Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/ са идентични с тези в Наредбата за ИУЕЕО. В този случай Общината е избрала сключване на договор с Организация по оползотворяване на НУБА „Рекобат АД.

Тук предпочетения вариант за събиране и предаване на тези отпадъци е разполагане на система за разделното им събиране, чрез поставяне на кошчетата с вместимост 3 литра. Кошчетата ще бъдат поставени в училища, градини и търговски обекти.

В търговските обекти има поставени кутии за събиране на портативни батерии.

Обслужването им е посредством подаване на заявка до организацията при запълване на обема им. Този вариант е удачен поради лесната достъпност на кошчетата на повече места и същевременно с това се осъществява и контрол. При организиране на система от контейнери на тротоарните площи не могат да се проследят и опазят от посегателства събраните количества, като също трябва да се отчитат и транспортните разходи по поддържане на системата, което не е удачен вариант.

За по- добра ефикасност на системата е необходимо:

- ✓ Постепенно увеличаване на местата на разполагане на кошчетата;

- ✓ Провеждане ежегодно на разяснителни кампании;
- ✓ Засилване на контрола относно спазването на забраната за изхвърляне на тези видове отпадъци, извън регламентираните за целта места;

3.3. Масла и нефтопродукти

В Наредбата за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти задълженията на органите на местното самоуправление са:

- Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на Общината;
- Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване;

Тук вариантите за определяне на местата за смяна на отработени масла са идентифициране и посочване на гражданите на всички оторизирани сервиси, където в Общината се извършва тази дейност. Отработените масла от моторни превозни средства се сменят само в лицензираните автосервиси, където същите се съхраняват до предаването им за вторична обработка.

Необходимо е да бъде изготвен списък с местата и лицата, отговорни за дейността, който да бъде публично оповестен.

Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на масла може да се окаже на организациите по оползотворяване, чрез сключване на договор. Вариантите са Общината да предложи собствена площадка за събиране на тези отпадъци или да сключи договор с лице, притежаващо вече изградена площадка и което има валидни разрешителни документи за дейности с отпадъци по реда на ЗУО.

За предпочитане е сключване на договор с оператор на вече изградена площадка, тъй като ще се спестят разходите по експлоатация на площадката, ако тя бъде собствена. Към момента Общината няма договор и не извършва събиране на тези отпадъци от домакинствата.

Управлението им разчита на оторизираните сервиси, където се извършва смяната на маслата.

Необходимо е да се проучат всички оторизирани площадки и сервиси и да се сключи договор за сътрудничество при управлението на този вид отпадък.

Изпълнението на това изискване може да се осъществи и чрез изграждането на площадката за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата на регионален принцип.

3.4. Негодни за употреба гуми

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми /ИУГ/ вмениява отново същите изисквания, както на по- горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на Общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване.

И тук вариантите са сключване на договор с Ооп на ИУГ, за който е необходимо Общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действаща площадка.

Проблемът с този вид отпадък е голям, тъй като в страната почти липсват рециклиращи предприятия конкретно за този отпадък, а той е силно разпространен. Малкото фирми и организации, занимаващи се с оползотворяването му не могат да покрият цялата страна, което създава допълнителни предпоставки за недоброто му управление.

При този отпадък, поради липса на рециклиращи предприятия за Общината най-добрия вариант е сключване на договор с Организация по оползотворяване.

За целта е необходимо да бъде изградена площадката за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата, където лесно могат да се събират от гражданите и в следствие да се предават на организацията.

Друг вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор за оползотворяване с Ооп или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

3.5. Излезли от употреба моторни превозни средства

Наредбата за изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства /ИУМПС/ възлага задължения на кмета на Общината отново за определяне на места и изграждане на Общински площадки за събиране на ИУМПС, като тук изискването е поставено в случай, че лицата които пускат на пазара МПС не са изградили собствени такива.

Към момента на територията на Общината няма частни площадки за разкомплектоване на ИУМПС и изграждането на такава от Общината ще е нецелесъобразно.

Излезлите от употреба моторни превозни средства се извозват след проверка от служители на ОА Върбица на площадката в бившето БКС за временно съхранение до предаването им в центровете за разкомплектоване.

За конкретното изпълнение на това изискване Общината следва сключи споразумение с оператор на съществуваща площадка за разкомплектоване и сътрудничество между двете страни.

Конкретни мерки при управлението на тези отпадъци са:

- ✓ Изготвяне на указания и правила за събиране на излезли от употреба МПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост;
- ✓ Информирание на обществеността за местата, където могат да предадат ИУМПС;
- ✓ Оказване на съдействие на организациите по оползотворяване;

3.6. Едрогабаритни отпадъци

Управлението на едрогабаритните отпадъци е важна част от цялостния процес на планиране на дейността, свързана с управлението на отпадъците в Общината.

В голямата си част едрогабаритните отпадъци съдържат голям процент рециклируеми материали като метал, дърво, желязо и др. Въвеждането на организирано предаване и събиране на тези отпадъци ще доведе до нарастване на количествата отпадъци за оползотворяване и същевременно ще намалее риска от замърсяване на околната среда и изхвърлянето им на нерегламентирани за целта места.

Задълженията на местната администрация в законодателната уредба към едрогабаритните отпадъци са осигуряване на площадки, на които гражданите безвъзмездно да ги предават. Община Върбица не е започнала изпълнението на изискванията. Проблемът при изграждането на площадката е големият финансов ресурс, който е необходим.

Друг вариант за изпълнение на задълженията, свързани с едрогабаритните отпадъци е сключване на договор за сътрудничеството с оператор на съществуващи площадки за събиране на отпадъци. Предстои сключване на договор с фирма, притежаваща актуално разрешение по чл.35 от ЗУО за този вид отпадъци на регионален принцип.

Необходимо е вземане на решение от страна на общинското ръководство относно начина на осигуряване на площадката, което ще доведе до значително намаляване на количествата, постъпващи за депониране. Решението трябва да определи дали ще се поддържа сключеният договор с оператора на съществуваща площадка и/или ще се изгради такава собствена. Необходимо е да се проведе и информационна кампания сред населението за указване на начина за ползване на площадката, видовете и условията за приемане на отпадъци, поставени забрани, ограничения за предаване на отпадъците, въвеждане на нормативни изисквания за забрана за изхвърляне извън определените места и др.

При осигуряване на финансиране, Общината може да извършва веднъж или няколко пъти годишно кампании за организирано събиране на едрогабаритни отпадъци по домовете и/или

поставяне на същите на определени посочени от Общината места, от които в последствие да се извозват.

4. План за действие към подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

Опериативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	
		<i>хил.лв</i>				<i>текущи</i>	<i>целови</i>
<i>Електрическо и електронно оборудване</i>							
	Изграждане на площадка за събиране и временно съхранение на отпадъци от ИУЕЕО и други ОО от граждани	100 000 лв	Общински бюджет Частни инвестиции	30.12.2020 г.	Разделно събиране на ИУЕЕО	Извършени мерки за изграждане на площадка	Изградена площадка
	Провеждане на кампании сред населението, поне два пъти годишно за запознаване с управлението на тези отпадъци.	-	фирма / или организация по оползотворяване	30.12.2020 г.	Увеличаване количествата на разделно събрано ИУЕЕО	Проведени кампании	Информираност на населението
	Обобщаване и публикуване на информация за местата на събиране на отпадъци от ИУЕЕО, както и изготвяне на годишна справка за количеството събрано такова.	-	-	ежегодно	Прозрачност и информираност при управление на ИУЕЕО	Публикувана информация	Информираност на населението
	Създаване на регистър на лицата, притежаващи разрешителни документи за дейности с отпадъци от ИУЕЕО на територията на Общината	-	-	30.12.2016 г.	Прозрачност и информираност при управление на ИУЕЕО	Създаден регистър	Създадена база данни за образуванияте ИУЕЕО на територията на Общината
<i>Батерии и акумулатори</i>							

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

Изготвяне на списък с местата, където могат да се предават отпадъци от негодни за употреба гуми	-	-	30.12.2016 г.	Информираност и прозрачност	Изготвен списък	Създадена база данни за негодни за употреба гуми
Изграждане на площадка/и за предаване на отпадъци от гуми / площадка за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци/		Общински бюджет Частни инвестиции	30.12.2020 г.	Разделно събиране на негодни за употреба гуми	Предприети мерки и действия за изграждане на площадка	Изградена площадка
Сключване на договор с организация по оползотворяване на негодни за употреба гуми и/или с лице, притежаващо разрешителен документ за тази дейност.	-	Организация по оползотворяване Лице притежаващо документ по чл.35 от ЗУО	30.12.2016 г.	Разделно събиране на НУГ	Предприети действия за сключване на договор	Сключен договор
Изготвяне на списък с местата в Общината, на които се извършва смяна на автомобилни гуми и където се генерира най-голям поток на този отпадък	-	-	30.12.2015 г.	Информираност и прозрачност при управление на НУГ	Изготвен списък	Създадена база данни за НУГ
<i>Излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/</i>						
Изготвяне на указания и правила за събиране на ИУМПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост	-	-	30.12.2015 г.	Събиране и третиране на ИУМПС	Изготвени правила/указания	Създадена организация за управление на ИУМПС
Изграждане на площадка или сключване на договор с оператор на съществуваща площадка за предаване и събиране на тези отпадъци /площадка за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци/		Общински бюджет Организация по оползотворяване Частни инвеститори	30.12.2016 г.	Управление на ИУМПС	Предприети действия и мерки за изграждане на площадка/сключване на договор	Сключен договор/изградена площадка

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

Информирание на обществеността за местата, където могат да се предават ИУМПС	-	-	30.06.2017 г.	Информираност на населението	Публикувана информация за населението	Създадена база данни за ИУПС
<i>Едрогабаритни отпадъци</i>						
Осигуряване на площадка за събиране на едрогабаритни отпадъци, чрез изграждане на собствена и/или поддържане на договор с оператор на съществуваща.	5 000	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО Частни инвестиции	30.12.2020 г.	Разделно събиране на едрогабаритни отпадъци	Предприети мерки и действия за осигуряване на площадка	Осигурена площадка за събиране на едрогабаритни отпадъци
Водене и публикуване на отчетност за събраните и предадени за оползотворяване количества на тези отпадъци	-	-	постоянен	Информираност и прозрачност при управление на едрогабаритните отпадъци	Отчети за едрогабаритните отпадъци	Създадена база данни за управление на едрогабаритни отпадъци
<i>Битови неопасни отпадъци</i>						
Предпроектно проучване и инвестиционен проект за Клетка № 2 на Регионално депо – гр. Омуртаг Изграждане на нова клетка за депониране на отпадъците	35 000 лв	Собствени бюджетни средства План-сметки	30.12.2015 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Предприети мерки и действия за изграждане на клетката	Изграждане на нова клетка за депониране на отпадъци
Издаване на Комплексно разрешително след изграждане на новата клетка		Собствени бюджетни средства План-сметки	30.12.2016 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Предприети действия и мерки за издаване на комплексно разрешително	Издадено комплексно разрешително
Съдействие и търсене на частни инвестиции за изграждане на инсталации за третиране и оползотворяване на отпадъци	-	Частни инвестиции ОП „Конкурентоспособност и иновации“	постоянен	Увеличаване количествата на третираните и оползотворени отпадъци	Брой проявен инвеститорски интерес и оказано съдействие	Изградена инсталация за третиране на отпадъци
Закриване и рекултивация на същ.общинско депо за отпадъци чрез повърхностно запечатване с изолиращ екран	989 000	ПУДООС ОП Околна среда	30.12.2016 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Избор на изпълнител	Закриване на общинско депо в м.Трошка
Мониторинг и следексплоатационни грижи за депото	30 000	Чл.64 от ЗУО	постоянен	Екологосъобразно третиране на отпадъците	Брой ежегодни проби за състоянието на депото	Недопускане замърсяване на почвите и водите. Третиране на водосбора на яз.Т.

ЦЕЛ 3: УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, КОЕТО ГАРАНТИРА ЧИСТА И БЕЗОПАСНА ОКОЛНА СРЕДА

ПОДПРОГРАМА ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основно положение

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е Общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица.

Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на Общината, влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Едновременно с информационното осигуряване е важно Общината да разполага с квалифицирани кадри в администрацията, които да събират и обработват информацията, както и да изчисляват степента на постигане на годишните цели.

2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел на подпрограмата е управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативната цел за постигането ѝ е подобряване качеството на информацията и административния капацитет в Общината.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Предвид интензивната смяна на законодателството във връзка с промяната на концепцията за третиране на отпадъците в съответствие с европейските изисквания е необходимо актуализация и на Общинските наредби.

Община Върбица има разработена Наредба за управление на дейностите по отпадъците . Наредбата е инструмент, чрез който на местно ниво се извършва правен контрол върху дейностите по отпадъците.

Наредбата е актуализирана през 2014 г. съобразно изискванията на чл.22 от ЗУО. В нея са заложили следните забрани и задължения:

- Контрол на изхвърлянето на отпадъците;
- Забрана за смесване на определени видове отпадъци;
- Ред за ползване на системите за отпадъци;
- Ред и начин на третиране на битови, строителни, производствени отпадъци, отпадъци от опаковки;
- Забрани за разпиляване и изнасяне на отпадъци от контейнерите;
- Забрана изхвърлянето на отпадъци извън регламентираните за целта места;
- Изгаряне на отпадъци;
- Ред за третиране и съхраняване на опасни отпадъци – ИУМПС, ИУЕЕО, ИУГ, НУБА и др.

За ефикасно управление на дейностите по отпадъците е необходимо периодично изменение и допълване на Наредбата съобразно изискванията и задълженията на националното законодателство.

Необходимо е създаване на ясни правила и задължения между общинските органи, гражданите и фирмите при управлението и ползването на системите за управление на различните потоци отпадъци, както и определяне на наказателната отговорност.

С въвеждане на новите законодателни промени и принципи за управление на отпадъците се налага преразглеждане и разпределение на административния капацитет в Общината.

Необходимо е предприемане на мерки относно:

- Определяне на лица, които да извършват административната дейност, свързана с Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
 - Отговорни лица за водене на точна ежемесечна отчетност по отношение на управлението на отпадъците;
 - Определяне на отговорни лица и структури за изготвяне на програми, проекти, политики и цели по управлението на дейностите с отпадъците;
 - Увеличаване на административния капацитет, относно извършването на ежедневен контрол върху граждани и фирми при управлението на отпадъците и ефективно прилагане на общинската нормативна уредба;
 - Постоянни обучения на длъжностните лица, отговорни за дейността за промените и спазването на нормативната уредба, различните форми и начини на финансиране на проекти, програми, стратегии, обучителни семинари за разработване на политики и системи за отпадъци и др., обучения, свързани с подготовка на проекти, провеждане на процедури за обществени поръчки и др.;
 - Определяне на длъжностни лица, отговорни за изготвяне и предоставяне на справки за отпадъците до компетентните органи – РИОСВ и МОСВ;
 - Отговорни звена за разработване на системи за мониторинг;
 - Лица, отговорни за поддържането на публични регистри и данни за отпадъците;
- Осигуряването на надеждни данни за образуванияте, събраните, предадените за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци е най-важната основа в изграждане на политика за правилно третиране на отпадъците в Общината.

Чрез поддържането на актуални данни за отпадъците, могат да се предвиждат и реализират различни концепции, програми и насоки за действие.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме за това са :

- Изготвяне на регистър на видовете генерирани производствени отпадъци, начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им;
- Извършване на морфологичен анализ на образуванияте отпадъци, чрез който да се следи за вида и състава на отпадъците;
- Осигуряване на обществен достъп на данни за отпадъците в Общината;
- Поддържане на регистър на площадките в Общината, на които могат да се предават за съхранение, оползотворяване или рециклиране различните потоци отпадъци;
- Обезпечаване на дейността на фирмите, ангажирани с извършването на дейностите по отпадъците;
- Извършване на периодични обучения на отговорните лица, извършващи дейности по отпадъците;
- Периодично актуализиране на отчетите на фирмата, извършваща дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците;
- Изготвяне и публикуване на месечни /тримесечни справки за образуванияте, събраните и предадените за третиране отпадъци (вид на отпадък, начин на третиране, количество и др.);
- Актуализиране на публичните данни за оторизираните лица, на които могат да се предават отпадъци, както и мястото, вида и заплащането на услугата;
- Прилагане на различни информационни системи за управление на отпадъците (напр. информационната система, предназначена за отчитане на отпадъци на депа – Депо инфо);

- Изготвяне на справки и отчети относно процента на обхванато население от системите за разделно събиране на отпадъци, събраното количество от тях, оползотворения отпадък от системата и др.;
- Изготвяне на ежемесечни отчети за събрани количества опасни отпадъци от домакинствата;

4. План за действие към подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Общината по управление на отпадъците.

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда									
Подпрограма за запазване и подобряване на административния капацитет на институциите отговорни за управлението на отпадъците									
Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.	подобряване качеството на информацията и административния капацитет в Общината		хил.лв				текущи	целеви	водеща и партньор
		Определяне на лица, които да извършват административната дейност, свързана с Регионалното сдружение за управление на отпадъците	-	-	25.02.2011г.	Регионално управление	Определени лица	Административно управление	Кмет Ресорен зам.кмет
		Определяне на отговорни лица за водене на точна ежемесечна отчетност по отношение на управление на отпадъците в Общината	-	-	30.07.2015 г.	Управление На отпадъците в Общината	Определени длъжностни лица	Създаване на база данни за управление на отпадъците	Кмет Ресорен зам.кмет Отдел „Чистота”
		Увеличаване на административния капацитет относно извършването на ежедневен контрол върху граждани и фирми при управлението на отпадъците и ефективното прилагане на общинската нормативна уредба.		План-сметка Общински бюджет	30.12.2020 г.	Подобряване организацията на управление на отпадъците	Брой лица, упражняващ контрол	Ефективно прилагане на местната нормативна уредба	Кмет Ресорен зам.кмет Отдел „Чистота”

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Извършване на периодични обучения на длъжностните лица, отговорни за дейността, включващи промените и прилагането на нормативната уредба в областта,	2 500 лв	Общински бюджет	30.12.2020 г.	Подобряване организацията на управление на отпадъците	Брой извършени обучения	Подобряване на административния капацитет	Кмет Ресорен зам.кмет
		Обучителни семинари на длъжностни лица, свързани с подготовка на проекти за управление на отпадъците.	1000 лв	Общински бюджет	30.12.2020 г.	Ефективно управление на дейностите	Проведени семинари	Компетентност на длъжностните лица	Кмет Ресорен зам.кмет
		<i>Осигуряване на достатъчно и надеждни данни за отпадъците</i>							
		Изготвяне на регистър на видовете генерирани производствени отпадъци, съдържащ начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им.	3 000	-	30.12.2015 г.	Прозрачност и надеждност на данните	Изготвен регистър	Създаване на база данни за отпадъците	Началник отдел „Чистота” Фирми, генериращи производствени отпадъци РИОСВ-Шумен
		Извършване на морфологичен анализ на отпадъците, с който да се следи за вида и състава им	10 000 лв /анализ/	Общински бюджети План-сметки	30.12.2020 г.	Контрол върху състава на отпадъците	Изготвен морфологичен анализ	Събрани данни за състава на отпадъците	Община Върбица Регионално депо-Омуртаг

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Поддържане на регистър на площадките в Общината, на които могат да се предават за съхранение, оползотворяване или рециклиране различни потоци отпадъци.	-	-	30.12.2020 г.	Контрол върху дейността	Създаден регистър	Създадена база данни за отпадъците	Ресорен зам.кмет Началник отдел „Чистота”
		Периодично актуализиране на отчетите на фирмата, извършваща дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците	-	-	Ежегодно	Ефективно управление на дейността	Отчети за извършвани дейности	Ефективна, оптимизирана и работеща система	Експерти от отдел „Чистота”
		Изготвяне и публикуване на тримесечни справки за образуванияте, събраните и предадените за третиране отпадъци /вид на отпадъка, начин на третиране, количество и др./	-	-	ежемесечно	Прозрачност и предоставяне на достатъчна и надеждна информация	Изготвени и публикувани отчети		Община Върбица
		Актуализиране на публичните данни за оторизираните лица на територията на Общината, на които могат да се предават отпадъци, както и указване на мястото, вида и заплащането за съответната услуга	-	-	30.12.2015 г.	Предоставяне на информация на гражданите	Предоставени и публикувани данни	Създадена база данни за отпадъците	Община Върбица
		Изготвяне и публикуване на справки и отчети, относно процента на	-	-	ежегодно	Прозрачност при Управление на отпадъците	Изготвени справки и отчети	Създадена организация за набор на информация	Община Върбица Регионално депо-Омуртаг

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		обхванато население от системите за разделно събиране на отпадъците, събраното количество, от тях оползотворения отпадък и предадения за обезвреждане.							
		Увеличаване на информацията за образуваните отпадъци и прилагане на принципа „замърсителят плаща“							
		Определяне на количеството образувани битови отпадъци на база брой и вместимост на контейнерите на дадено лице или ползвател на услугата, заявило същите в Общината и определяне на таксата на база реалната сума за третирането и обезвреждането му	-	-	30.12.2017 г.	Ефективно и коректно определяне на таксата	Определено количество и/или принцип за определяне	Определени количества генерирани отпадъци от ползвателите	Кмет Ресорен зам.кмет
		Определяне на образуването на „ТБО“ на база количество образуван отпадък и прилагането му така, че събраната такса да покрива всички разходи за дейността.	-	-	30.12.2020 г.	Прозрачност при определяне на ТБО	Определена методика за образуване	Финансова обезпеченост на избрания метод	Кмет Ресорен зам.кмет

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Подпомагане на дейността по управление на отпадъците, чрез образуването на отпадъците в продукт – при компостиране на растителни отпадъци - продажба на готов компост; при преработка на отпадъците- продажба на рециклируеми отпадъци	-	-	30.12.2020 г.	Екологосъобразно третиране на отпадъците, чрез извличане на финансова обезпеченост	Реализирана печалба от отпадъците	Създадена ефективна и самоиздържаща се система	Кмет Ресорен зам.кмет
--	--	--	---	---	---------------	--	-----------------------------------	--	--------------------------

Стратегическата цел на подпрограмата е управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативната цел за постигането ѝ е подобряване качеството на информацията и административния капацитет в Общината

ЦЕЛ 4: ПРЕВРЪЩАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА В КЛЮЧОВ ФАКТОР ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Въведение и основно положение

Участието на обществеността е най-важния фактор при управлението на дейностите по отпадъците.

Всички предвидени мерки и цели в настоящата програма и разработените подпрограми към нея са неизпълними без привличане на съдействие от граждани, фирми, организации и др. Именно за това е необходимо изграждане и поддържане на ефективна политика за работа с обществеността. Взаимния обмен на информация между всички страни ще подобри организацията по управлението на отпадъците и ще подпомогне изпълнението на нормативните актове.

2. Цел на програмата

Стратегическата цел на подпрограмата е превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Оперативната цел е подобряване на информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управлението на отпадъците.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Общината е наложила през годините няколко кампании, които обхващат тематика за управлението на отпадъците и включват активно участие на населението.

Такива кампании са ежегодни през седмицата предшестваща Деня на земята. През нея се организират различни мероприятия за пролетно почистване и поддържане на междуджулищни пространства, различни инициативи с пенсионерските клубове от селата, организират се дейности с деца от детските градини и училищата, като за целта от общинска администрация се заделят средства за награден фонд на тези мероприятия.

Друга наложила се през годините инициатива, в която активно се включват гражданите е Националната кампания „Да изчистим България за един ден”.

Общината активно участва в подготовката на мероприятията, като организира безплатно предаване на гражданите на чували и ръкавици, необходими в деня на почистването, както и организация по събирането на събраните отпадъци.

Тези две големи кампании на Общината се организират ежегодно и са станали традиция за населението, което е положителен показател за усилията, които се полагат за да се привлече общественото внимание към дейностите по управлението на отпадъците.

Предприетите мерки обаче са недостатъчни ,предвид все по-нарастващите задължения на Общините по третирането на отпадъците. Необходимо е увеличаване на кампаниите, чрез които да се ангажират възможно най-много граждани.

Дейностите по управлението на отпадъците в Общината трябва да станат напълно прозрачни, като същевременно с това се дадат и повече възможности на населението за участие в процесите.

Необходимо е организиране на ежемесечни информационни кампании и/или други дейности, чрез които населението да се запознава със задълженията, както към тях като генератори на отпадъци, така и към администрацията.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме в тази насока са :

- Поддържане на актуална информация за дейността, чрез секцията в сайта на Общината - „Околна среда“;
- Създаване на лесни и достъпни условия за предложения и участия на обществеността в изграждане на политиката за управление на отпадъци, в изготвяне на нормативни документи, програми, стратегии, насоки и др.;
- Организиране на различни мероприятия с участието на гражданите /ден на Земята, кампании за почистване на отпадъци, конкурси, свързани с управлението на отпадъците, разяснителни кампании, празненства, обществени прояви и др./
- Повишаване на екологичното съзнание, чрез обучения, изготвяне на брошури, плакати;
- Поддържане на „горещ“ телефон за подаване на сигнали, жалби, мнения и предложения, свързани с управлението на отпадъците;

4. План за действие към подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците									
ПОДПРОГРАМА за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците									
Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
Превръщане на обществеността в ключов фактор на управление на отпадъците	Подобряване на информираността и участието на населението и бизнеса в дейностите по УО		хил. лв				текущи	цели	Водеща и партньор
		Поддържане на актуална информация за дейността чрез секция Околна среда в сайта на общината	1500	Общински бюджет	30.12.2015 г	Информираност на населението и бизнеса	Публикуване на актуализирана информация	Достъпна информация за отпадъците	Община Върбица
		Създаване на достъпни условия в изграждането на политика за УО при изготвяне на програми, стратегии, насоки и др. , свързани с отпадъците	-	-	30.12.2016 г.	Участие на обществеността при управление на отпадъците	Създаване на вътрешни правила и условия за участие	Създадена практика за участие на гражданите и бизнеса в УО	Община Върбица Ресорен зам. кмет
		Повишаване на екологичното съзнание чрез организиране на обучения, изготвяне на плакати, брошури и др..	2000	Общински бюджет	ежегодно	Информираност и пряко участие на населението в община Хитрино	Изготвяне на информационни материали, проведени обучения	Компетентна и информирана общественост	Община Хитрино Направление «Екология»
		Поддържане на горещ телефон за подаване на сигнали, жалби, предложения , свързани с УО	-	-		Участие на населението при контрол на дейността по отпадъци	Брой подадени сигнали , предложения и др.п.	Контрол на отпадъците с участие на населението и бизнеса.	Ресорен зам. Кмет Направление «Екология»

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

		Организиране на различни мероприятия-почистване на зелени обществени площи, локални сметища и др.	1000	Общински бюджет	Ежегодно ООп	Информираност и участие на населението и бизнеса	Брой включени участници	Създадени условия за привличане на населението	Ресорен зам.кмет Направление «Екология»
--	--	---	-------------	-----------------	--------------	--	-------------------------	--	--

VI. РАЗДЕЛ ШЕСТИ

6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

На национално ниво главният стратегически план, от който произхожда настоящата програма е Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, Общинските програми за управление на отпадъците трябва да отговарят и да са съобразени със структурата, целите и предвижданията на Националния план, както и да съвпадат с неговия планов период.

Настоящата програма е изготвена в пълно съответствие с Националния план за управление на отпадъците и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от 31.03. 2015 г. на МОСВ.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с други национални планове, като:

- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.
- Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

В Националния стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране са описани начините и мерките за достигане на целите, заложи в ЗУО за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. Тези начини и мерки са заложи и в настоящата програма на местно ниво.

За достигането им е разработена подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците.

Стратегическият план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България поставя мерките и начините на действие за изпълнение на целите, заложи в ЗУО за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, образувани от строителство и влагане на рециклирани материали в строителството. Подобни мерки и план за действие са разработени в Общинската програма на местно ниво.

За изпълнението на мерките и целите е разработена подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради.

В Националния план за управление на утайките от ПСОВ са предвидени мерки и дейности, които следва да се предприемат за намаляване количествата на депонираните утайки и използването им за други цели, като например за торене на земеделски ниви, за компостиране и др.

Такива мерки не са предвидени в настоящата програма за управление на отпадъците, тъй като в община Върбица все още няма функционираща ПСОВ .

На местно ниво Общинската програма за управление на отпадъците е в пряка връзка с Общинската програма за опазване на околната среда, като се представя като приложение към нея.

Други документи на местно ниво, които имат връзка с програмата е Общ устройствен план на община Върбица / в процес на разработка /, като в него ще се маркират предвижданията за изграждане площадки за третиране на отпадъците.

В Общинският план за развитие 2014-2020 г. на Община Върбица е разработен раздел „Опазване на околната среда” и в него са включени екологичното състояние и рисковете на води, въздух, почви, шум, както и дейностите по управление на отпадъците.

VII. РАЗДЕЛ СЕДМИ

7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

7.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Програмата за управление на отпадъците е динамичен документ, за който е необходимо да бъде организирано наблюдението на изпълнението ѝ, с цел реализиране и достигане на всички заложи мерки и цели.

За целта е необходимо ръководството на Общината да определи съответната Дирекция и/или отдел в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Наблюдението на изпълнението на програмата е дълъг процес, при който е необходимо събирането на голяма база данни за отпадъците. Необходимо е ясно да се разпределят отговорностите на съответните длъжностни лица, отговарящи за дейността, както и на тези пряко или косвено свързани с тези дейности.

Изпълнението на програмата изисква да се следи за спазване на заложените мерки и цели, както в програмата, така и в подпрограмите към нея и да се отчитат, съгласно определените индикатори за изпълнение на конкретните дейности.

При отклонение от приетите мерки и цели е необходимо да се докладва това на ръководството и своевременно да се предприемат коригиращи мерки.

7.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Съобразно Закона за управление на отпадъците, органът който одобрява и контролира Общинските програми за управление на отпадъците е Общинския съвет на съответната администрация.

Съгласно чл.52 от ЗУО ежегодно кмета на Общината, внася в Общинските съвет Отчет за изпълнение на програмата за предходната година, като същият след приемането му се изпраща в Регионалната инспекция по околна среда и води за сведение.

Съобразно с изискванията е необходимо ежегодно да се събира информация, обобщава и представя пред общински съвет за изпълнението на програмата и плановете за действие към подпрограмите.

Целта на контрола и отчитането на програмата е да се проследи ежегодно напредъка на изпълнение на поставените мерки и цели в програмата, евентуалните пречки за неизпълнението им, както и да бъдат взети навременни мерки, които не биха могли да се изпълнят поради финансови, нормативни и/или други причини.

7.3. Процедура за актуализация на програмата

Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне:

- в резултат на промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки.
- в резултат на значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

В случай на възникване на някои от горните обстоятелства е необходимо програмата да бъде актуализирана.

Актуализация на настоящата програма се извършва по същият начин, както разработването на нова такава и отново трябва да бъде съгласувана и одобрена от Общинския съвет на Общината.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Анализи на състоянието на управлението на отпадъците:

1.1. Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи

1.2. Анализ на отпадъците

1.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

1.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

1.5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

1.6. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

1.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

1.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

2. Прогнози

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

1.1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Анализът на действащото законодателство и програмни документи има за цел да установи в каква степен националното законодателство се прилага на местно ниво, също така да се установи дали то е приложимо към дейността на съответната общинска администрация, или има необходимост от промяна на местните нормативни документи.

Той проследява приложимостта на законодателството към документите и изискванията на местно ниво, както необходимостта от промяна в тях, необходими действия за изпълнението им, необходимост от разработване на допълнителни нормативни документи, програми и стратегии на местно ниво.

За по - точно определяне на степента на приложимост на нормативните документи в Община Върбица е направена сравнителна оценка на националното законодателство с прилаганите мерки от страна на администрацията за изпълнението им, степен на изпълнение и/или пречки за неизпълнение и неприложимост на законодателството, разработени на местно ниво Наредби за спазване на изискванията и др., както следва:

Нормативна уредба . Изисквания . Приложимост

ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ /ЗУО/

Общи изисквания към Общините

Введена е йерархията при управление на отпадъците. Приложимостта на това изискване е бавен и продължителен процес, както за Община Върбица, така и за всички Общини в България, тъй като тепърва предстои изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъци.

Введени са количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата.

Целите са реалистични и напълно постижими за Общината, при положение че се финансира изграждането на претоварна станция със сепарираща инсталация в землището на с. Менгишево. Общината е изготвила технически проект, но обекта не е одобрен от ПУДООС или ОП «Околна среда» за строителство.

Поставени са изисквания към Общините най-късно до 31 декември 2020 г. за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци **до 35 на сто от общото количество** на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

За прилагане на изискването Общината е започнала заделяне на финансов ресурс по изграждане на площадка за компостиране в РДО. Тепърва предстои труден процес за отделянето на отпадъка от общия битов и постепенно достигане на целите.

Введени са цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци.

На този етап тези цели са неизпълними и неприложими за Община Върбица, тъй като липсва каквато и да е инфраструктура за третирането им.

Определени са правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за управлението на битовите отпадъци на регионално ниво.

Община Върбица участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците за Регион Омуртаг с Община Котел и община Омуртаг чрез използване на общо депо за депониране на отпадъци в кв. Дивдядово.

Заложени са изисквания към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места **над 5 000 жители** и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.

В Наредбата за управление на отпадъците в Община Върбица са регламентирани условията за изпълнение на изискванията на закона.

Введени са отчисления за извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци, чрез депониране, необходимо да покрива бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.

Введени са отчисления за депониране на отпадъци на общинско или регионално депо за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им.

Извършва се ежемесечен превод на отчисленията, съобразно количеството на депонираните отпадъци, като с всяка година финансовия ресурс става непосилен за Общината, а намаление на размера може да се достигне след достигане на определените цели, които са поетапни.

Указани са изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци.

Информация за дейности с отпадъци се предоставя ежемесечно на компетентните органи.

Конкретни изисквания към кметовете на Общините :

- ✓ Осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други.
Съдове за отпадъци са осигурени на населението, като ежегодно се допълват и заменят.
- ✓ Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им
Услугата се предоставя, като разходите за това се поемат от такса „Битови отпадъци”.
- ✓ Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии в

населените места, предназначени за обществено ползване

Услугата се предоставя, като разходите за това се поемат от такса „Битови отпадъци”.

✓ Избор на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци. *Прилага се при необходимост.*

✓ Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община.

Услугата за събирането на строителните отпадъци от ремонтна дейност на публични обекти се извършва в Община Върбица от 2014 г.

✓ Разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поэтапното постигане на целите.

Не се изпълнява, поради отказ от Ооп.

✓ Повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци. *Не се изпълнява, поради отказ от Ооп*

✓ Организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми)

Прилага се частично. Дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци са организирани частично в Общината, т.е. все още не са обхванати всички видове отпадъци.

✓ Организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.

Общината не е сключила договор с оператор на съществуваща площадка и не е организирила предаването на опасните отпадъци от бита. Такава предстои да се изгради на регионалното депо в гр. Омуртаг.

✓ Разделно събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците;

Изпълнението на задълженията за събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци е частично.

Все още не е организирано напълно, но са взети мерки за осъществяването им.

✓ Осигуряване на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и **други във всички населени места с над 10 000 жители** на територията на общината, и при необходимост в други населени места

На този етап не се изисква осигуряване на такава площадка.

✓ Почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути,

Изискването се прилага при необходимост.

✓ Поддържане на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци.

В Община Върбица няма регистър, тъй като няма желаещи оператори за тази дейност. С Наредбата за управление на отпадъците са определени правила за вписване на юридически лица при проявен интерес.

✓ Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им;

Това изискване е голям проблем за всички населени места в страната, което коства на Общините големи усилия и финансови ресурси. Необходимо е да се обърне по-голямо внимание върху проблема на национално ниво и да се засили контрола.

✓ Съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба

Към момента в Общината няма постъпили инвеститорски интерес относно създаване на такива центрове, но при проявен такъв Общината би оказала съдействие. Такъв се проучва и е възможно да се изгради на регионалното депо.

✓ Осигуряване на информация на обществеността по всички ангажменти на общините, чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците
Не се прилага

✓ Разработване и изпълнение на общинска програма за управление на отпадъците.
Изискването се прилага. При промяна на нормативната база ПУО се актуализира. Ежегодно се изготвя отчет за изпълнение на програмата и се внася за одобрение в Общинския съвет.

✓ Разработване на общинска наредба за управление на отпадъците.
Общинската Наредба е разработена през 2014 г. и в съответствие с изискванията на чл.22 от ЗУО е актуализирана.

При избор на площадки за разполагане на депа и/или други съоръжения за отпадъци, Общините трябва да се съобразят с техническите изисквания към площадките, посочени в нормативните документи:

-Наредба № 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

-Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.

Прилага се при необходимост

✓ При изграждане на депа и други инсталации и съоръжения за отпадъци общините трябва да включат в документацията за избор на изпълнители на договорите за изграждането и за последваща експлоатация на инсталациите и съоръженията съответните технически условия и изисквания, посочени в горесцитираните Наредби.

Приложимостта на изискванията на Наредбата към дейностите, които Общината ще извършва ще се установи, след приключването им. *За община Върбица - чрез внасяне на дължимите такси към регионалното сдружение за управление на отпадъците РСУО съответно гр.Омуртаг*

Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците.

Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от Общините.

Изискванията на Наредбата се прилагат от оператора на Регионалното депо Омуртаг при приемане на отпадъци, както и от Общината при боравене с различните видове отпадъци.

Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информация и от Общините. Ежегодно собственика на депото «Община Омуртаг» представя изискващата се информация в ИАОС, съгласно Наредбата. Общината представя годишен отчет за извършваните дейности с отпадъците.

Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци

С Наредбата се определя размера на отчисленията за депониране и за закриване на депата до 2020 г., които заплащат Общините, реда за тяхното превеждане и възможностите за използването им, както и случаите, в които Общините се освобождават от заплащане.

Прилага се.

Ежемесечно се превеждат отчисления по сметка на РИОСВ-Шумен за депонираните отпадъци.

Отчисленията са голяма тежест за Общините, тъй като техният размер нараства всяка година, а разходите по извършване на дейностите с отпадъците не намаляват. Към момента Общината все още не е предявила искане за освобождаване и/или намаляване на отчисленията, тъй като не са достигнати необходимите цели за това.

Наредба за разделно събиране на биоотпадъците ДВ бр.107/13.12.2013 г. МОСВ.

Поставени са изисквания към дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на биоотпадъците;

Все още това изискване не е напълно приложено в Общината, но в настоящата програма са заложили мерки за осъществяване на дейността.

Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО, да постигат цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци.

Целите не са постигнати, тъй като се осъществяват поетапно всяка година.

Заложени са мерки за изпълнението им. Като цяло изискването е трудно изпълнимо поради липсваща инфраструктура за третирането им.

Определени са методиките за изчисляване и докладване на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО

Докладване на целите е трудно изпълнимо на този етап поради липсващата информация за отпадъците, както и актуален морфологичен анализ на биоотпадъците.

Докладването се изпълнява, но то не е реално.

Реалните количества на видовете отпадъци ще могат да се проследят и докладват точно едва след 2-3 години след като се приложат необходимите мерки от настоящата програма за събиране на информацията и за изграждане на инфраструктурата.

Определен е ред за разпределението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО и по чл. 10, ал. 1 между отделните общини в регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО;

Ангажиментите на Общините, участващи в Регионалното сдружение са разпределени, като следва да се проследи и изпълнението им.

Наредба за третиране на биоотпадъците ДВ бр.92/ 2013 г

Наредбата регламентира основните критерии за третиране на биоотпадъците, включително изискванията за качество на компоста, ферментационния продукт, органичния почвен подобрител и стабилизирания органична фракция от МБТ. Определени са условията, при които компостът и ферментационният продукт престават да бъдат отпадък и могат да бъдат пуснати свободно на пазара.

На този етап това изискване все още не е приложимо поради факта, че на регионален принцип няма изградено съоръжение за третиране на биоотпадъците. Приложимостта на изискването ще може да се проследи след изграждането му.

Поставени са изисквания за вземане на проби за качество на материалите, получени при третиране на биоотпадъците, както и биологичното третиране на биоотпадъците.

Изискванията на наредбата са от съществено значение за общините, които ще изграждат системи за третиране на биоотпадъците и ще произвеждат компост. Предвижда се изграждане на регионално съоръжение за компостиране и анаеробно разграждане на депото в гр.Омуртаг, съгласно индикативния списък по Приложение № 4 и закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране по индикативния списък Приложение №5 от НПУО 2014- 2020 г.

Както и в по-горното изискване и тук е необходимо изграждането на съоръжението, за да се проследи изпълнението му.

Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали ДВ бр.89/2012 г.

Наредбата определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към възложителите на строителни дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности.

Задълженията все още не са напълно приложени поради липсваща инсталация /съоръжение за третиране на строителни отпадъци на територията на Общината.

Кметът на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране.

Община Върбица не разполага със склад за временно съхранение на строителни отпадъци. Запълването със строителни отпадъци на нарушени терени на този етап до изграждане на инсталация за третиране на строителни отпадъци, също може да се счита за вид оползотворяване, тъй като същите се използват за възстановяване на ландшафта.

Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци. ДВ бр.85/2012 г., изм. ДВ бр.76/2013 г.

Изискванията се отнасят и за общините, когато осъществяват/възлагат дейности с производствени и опасни отпадъци.

При възникване на необходимост от извършване на дейности с производствени и/или опасни отпадъци се следят изискванията на Наредбата.

Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистване на отпадъчни води, чрез употребата им в земеделието ДВ бр.112/2004 г.

При оползотворяване на утайките от пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места на общините, операторът, на който е възложена тази дейност, трябва да осигури изискванията на наредбата относно качеството на утайките, когато се използват в земеделието, осигуряването на проби и мониторинг.

Все още наредбата не е приложима в Общината, тъй като нама изградени ПСОВ.

Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки

Както и в ЗУО и тук са заложили изисквания за осигуряване места за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки, задължително за курортните населени места и **населените места над 5 000 жители**. В Наредбата са посочени минималният общ обем на съдовете по категории населени места и изискванията за разполагането на съдовете;

Не се прилага. Общината няма договор за сътрудничество с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

✓ Осигуряване и организиране на подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби от контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Мерки са заложили в местната нормативна уредба, но е необходимо да бъде увеличен контрола.

✓ Съдействие при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване

Прилага се. Ежегодно се организират кампании с организацията по оползотворяване.

Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за батерии и акумулатори

Организиране на дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА

Не се прилага. Общината не е сключила договор с организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори и не са организирани дейностите по разделното им събиране.

Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти

Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информиране на обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработени масла – когато тези места са разположени върху имот общинска собственост.

Не са определени местата, тъй като все още не е организирано събирането на тези отпадъци.

Съдействие за извършване на дейности по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане – когато има сключен договор за извършване на дейности по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване или обезвреждане с организации за оползотворяване на отработени масла или с лица, които изпълняват индивидуално задълженията или с други лица, притежаващи съответното разрешително или регистрационен документ.

По тази мярка Общината не е приложила изискванията напълно, като в настоящата програма са заложили мерки за това.

✓ Оказване на съдействие на организациите по оползотворяване и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО

Не е от взаимен финансов интерес от страна на организациите и общината.

Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване

Организиране на изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по ЗУО, чрез сключване на договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО и/или с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или с други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО на територията на съответната Община.

Не се изпълнява. Предстои изготвяне и утвърждаване на график за събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, включващ не по-малко от две дати годишно.

Изискванията за контрола върху изпълнение на задълженията на общинската администрация са засегнати в местната нормативна уредба

Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства

Определяне на местата на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с Общинската програмата за управление на отпадъците и Общинската наредба по чл. 22 ЗУО

Определени са места за временно съхранение, тъй като Общината не е организирала дейностите по управлението на този отпадък чрез договор с оператор, но са заложили мерки за това в настоящата програма

Организиране дейностите по събирането на ИУМПС, съгласно изискванията на Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС;

Предприети са мерки за организирането им. Общината предстои да сключи договор с «Българска рециклираща компания» АД.

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми

Определяне на местата за събиране на излезли от употреба гуми, когато се разполагат върху общински терен, и информиране на обществеността за местоположението им и условията за приемането на гумите.

Не е приложено поради това, че на територията на Общината няма определени места върху общински имоти за събирането на отпадъците.

Оказване на съдействие за събирането и съхраняването на излезлите от употреба гуми и предаването им за оползотворяване и обезвреждането им, съгласно условията на договор с организация за оползотворяване на гуми или с лица, индивидуално изпълняващи задълженията си, ако общината е сключила такъв договор.

Все още Общината не е сключила договор за събиране и съхраняване на тези отпадъци. В настоящата програма са предвидени мерки за организиране на дейността.

Закон за опазване на околната среда

Законът определя насоките и целите на екологосъобразно управление на отпадъците, както и общите задължения на лицата и компетентните органи за управление на отпадъците.

ЗООС регламентира процедура за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Съгласно изискванията, екологична оценка се извършва на планове и програми, които са в процес на изготвяне и/или одобряване от централни и териториални органи на изпълнителната власт, органи на местното самоуправление и Народното събрание.

Законът определя обхватът на задължителната екологична оценка.

За планове и програми, за които извършване на екологична оценка не е задължително, се извършва преценка за необходимостта от извършването ѝ, съгласно процедура, определена в Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Прилага се. Когато в Общината се изготвят програми и/или планове за същите се извършват процедури по преценка за екологична оценка.

Закон за местните данъци и такси

Законът определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци”, приходите от която постъпват в общинския бюджет. Съобразно изискванията на Закона Община Върбица определя такса „Битови отпадъци” на населението. Към момента изискванията се прилагат, като основен проблем ще бъде пред Общината за определяне на таксата на база количество отпадъци, а не както до сега на база данъчна оценка на имотите. Изпълнение на изискването следва да се проследи при годишното отчитане на изпълнение на настоящата програма през 2016 г.

Закон за устройство на територията

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- Оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране.

- Премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО.

- В разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране.

- На фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато:

- 1) липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл.60 от ЗУО;
- 2) не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

Прилагат се. В Общината функционира отдел „ТСУ”, който следи за изпълнението на изискванията.

Закон за опазване на земеделските земи

В закона се съдържат разпоредби за мерките за опазване на земеделските земи, които следва да бъдат предприети при употреба на отпадъци.

Законът забранява използването на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи, без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието и горите, както и използването за напояване на води, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми

Към момента не се прилага, тъй като не се образуват утайки от ПСОВ.

В закона са регламентирани основните изисквания при рекултивация на нарушени терени, включително на сгуроотвали, хвостохранилища, сметища и други депа за отпадъци
Прилага се при необходимост от разработване на проекти за рекултивация на нарушени терени.

Местна нормативна уредба

- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Върбица

Наредбата е актуализирана в съответствие с изискванията на ЗУО през 2014 г., но по-голяма част от подзаконовата нормативна уредба на ЗУО е излязла след приемане на Наредбата, а същевременно с това в настоящата програма са заложили и нови мерки при управление на отпадъците, което налага актуализирането ѝ.

- Наредба за опазване на обществения ред в Община Върбица

В Наредбата има разработена част „Чистота”, което касае и задължения на гражданите при управление на отпадъците. Същата не е променяна от приемането ѝ, а във връзка с новите промени на нормативната база това се налага.

- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на община Върбица.

В тази Наредба са прецизирани всички такси, които се събират от гражданите за услугите, които извършва Общината, включително и по управление на отпадъците. При необходимост и/или добавяне на нови дейности, същата трябва да бъде допълнена.

- Наредба за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Върбица.

В наредбата не са вмъкнати нови изисквания на ЗУО и Наредба за управление на строителните отпадъци и за внасяне на строителни рециклирани материали, което налага нейното актуализиране.

Съгласно направената оценка на Националното и местното законодателство и степента на приложимост на същите към структурата, дейностите и капацитета на местната администрация основните изводи са, че Община Върбица успява да удовлетвори по-голямата част от нормативните изисквания. Някои от изискванията изискват време и ресурси за осъществяването им, като за целта са заложили различни мерки и дейности, както в настоящата програма, така и в местните нормативни документи.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

1.2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В таблица са показани основните компоненти битови отпадъци и отговорностите за управлението им.

Таблица 2. Компоненти битови отпадъци и отговорности

КОМПОНЕНТИ	ОТГОВОРНО ЛИЦЕ	
	ОБЩИНА	ПРОИЗВОДИТЕЛИ
Хартия (вестници, списания)	X	
Хартиени опаковки		X
Картон		X
Пластмасови опаковки		X
Други пластмаси	X	
Метални опаковки		X
Метални ОЕЕО		X
Други метали	X	
Стъклени опаковки		X
Други стъкла	X	
Текстил	X	
Зелени отпадъци	X	
Кухненски – Градински отпадъци	X	
Други отпадъци	X	
Опаковки, Съдържащи се в смесени ТБО	X (намаляващи по количество)	
ОЕЕО		X
Опасни Битови отпадъци	X	

Анализът на таблицата показва следното:

За компонентите хартия/ картон и метали има функционираща система за събиране, обработване и търгуване на тези материали. Въпреки, че основната част идва от търговските предприятия, част от материалите идват също така и от домакинствата. Високите цени на тези материали понастоящем поддържат голямо количеството рециклирани материали.

За опаковките Българското законодателство предвижда ръст в процента на събраните и оползотворени материали за което грижата е поета от производителите.

Общината трябва да се грижи предимно за следните компоненти:

- Хартия, пластмаса, метали, стъкло и по възможност дървени отпадъци;
- Кухненски, градински, зелени отпадъци често наричани също така „био-отпадъци”;
- Други смесени битови отпадъци;

- **Битови опасни отпадъци.**
- **Едрогабаритни отпадъци.**

1. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Генерираните отпадъци на територията на Община Върбица са основно неопасни отпадъци. Те са смесени неопасни отпадъци от домакинствата, производствени отпадъци от фирмите, извършващи производствена дейност, растителни отпадъци от домакинствата, от поддръжка на зелените площи, парковете, градините, строителни отпадъци от ремонтна и строителна дейност.

Съществуващата практика в Община Върбица, както и във всички Общини в Република България е обезвреждане на отпадъците, чрез депониране. Общинска администрация е набелязала мерки, които трябва да следва и постепенно да изпълнява за насочване на отпадъците към други методи на третиране, освен депонирането. За съжаление тази практика е нова за страната и въвеждането ѝ ще изисква повече време, като всички дейности ще се извършват на бавни етапи, тъй като липсва инфраструктурата за третиране на отпадъците. Необходимите съоръжения и инсталации ще се осигуряват със собствени средства от Общинските бюджети, което ще отнеме много време за въвеждането им в експлоатация.

Справките, които са водени през годините в Община Върбица показват, че отпадъците незначително се увеличават през периода 2011-2013 г, като на пазара се увеличат все повече разнообразието от продукти, които след консумация са сериозен генератор на отпадъци. Въпреки това администрацията е положила големи усилия, чрез различни мероприятия и дейности тази тенденция да не се отрази значително върху годишното количество на депонираните отпадъци.

Таблица 3 Данни за количествата образувани отпадъци през годините на територията на Община Върбица

Години	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.
Генерирани битови отпадъци, тона	1212.50	1795.00	1829.57	1345.80	795.94

От м. октомври 2008 година битовия отпадък се извозва до регионалното депо в м. Балабан, община Омуртаг, където се измерва на електронна везна и се води отчет за постъпилите количества за депониране в РДО. Оператор на дейността в РДНО до 2013 г. е ЕТ „Фаворит“ гр.В.Търново, а от 2014 г. оператор е „Лисец“ ЕООД гр.Омуртаг, след проведена процедура по ЗОП.

За извършване на дейността на оператора „Лисец“ ЕООД има издаден регистрационен документ по чл.78 от ЗУО с № РД- 323-00 от 2014 г. на РИОСВ –Шумен.

Основен показател при дефиниране на битовите отпадъци е нормата на натрупване, показваща количеството на отпадъците, образувани от един човек за определен период от време, обикновено година. Нормата на натрупване може да се изрази в тегловни (kg/жител/год.) или в обемни единици (m³/жител/год.). При отчитане на количествата и прогнозите са взети предвид и броя на организирани и неорганизирані туристи по бреговете на яз.”Тича”. По данни на ОА Върбица това са средно 1200 човекодни на година при норма на натрупване 1.25 кг/ден, като количеството образувани отпадъци само от риболовен и ловен туризъм е 1.5 тона.

Въз основа на отчетените количества на битовите отпадъци са изчислени и нормите на натрупване за последните години.

От Таблицата е видно, че средната норма на натрупване за Община Върбица е за последните 5 години е 136 кг/жител/год., което е много по-ниско от средногодишното за страната (375 кг/жител/год.) и предвидените за постигане цели в НПУО от 241.75 кг/год за население под 3 хил. жители.

Съгласно отразените количества през годините се наблюдава кратък период на увеличение на количеството отпадъци до 2012 г. и постепенното им намаляване през 2014 г.

Намаляването се дължи на намаляване на населението – повече от младите хора работят сезонно от 3 до 6 месеца в чужбина, като това не се отразява в регистъра за населението, както и завишен контрол от страна на общинската администрация и кметове на населени места по управлението на отпадъците. Положително влияние оказват и санкциите на физически лица.

Според статистическите данни правени през последните 7 години от Националния статистически институт/НСИ/ тенденцията е към намаляване на общото количество депонирани отпадъци в страната.

Статистиката показва, че депата за битови отпадъци намаляват значително през годините, поради изграждането на нова политика и насоки за третиране на отпадъците в страната. Първоначалното изграждане е започнато със закриване на всички образувани сметища в малките населени места в Общините, въвеждане на организирана система за извозване на отпадъците в населените места и депонирането на всички образувани отпадъци на регламентирано депо, отговарящо на всички изисквания на законодателството.

На по-късен етап е въведена и система за Регионално ползване на едно депо от няколко Общини с Националната програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г./НПУДО/. Целта на тази мярка е ограничаване на площите заети от депа за отпадъци, с което да се намали замърсяването на околната среда и да се понижат разходите по експлоатацията, а също и да се насърчат Общините към използване на други методи за третиране на отпадъците.

Съгласно Директива 2008/98/ЕО на европейският парламент и въведената с нея йерархия за управление на отпадъците се очаква намаляване на депонираните отпадъци и увеличаване количеството на оползотворените и рециклирани такива.

Транспонирането на Европейските директиви относно управлението на отпадъците в Република България е направено, чрез Закона за управление на отпадъците и издадените подзаконовни нормативни документи.

Поставени са национални цели за намаляване количеството депонирани отпадъци, които следва да се изпълнят от Общините, както следва:

- Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

- Цели за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци - най-късно до 31 декември 2020 г. до 35 на сто от общото количество на отпадъците.

Целта на въведените срокове е постепенно увеличаване на рециклирането и оползотворяването на отпадъците, с което да се сведе до минимум депонирането им, оказващо редица вредни въздействия както върху околната среда, така и върху хората.

Необходимо е да се повиши ефективността на използването на ресурсите.

Дългосрочната цел на тази политика е да се намали количеството образувани отпадъци, а когато образуването на отпадъци не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхната стойност, като ресурс и да се постигнат по-високи равнища на рециклиране и безопасно обезвреждане на отпадъците.

Отпадъкът следва да се разглежда като ресурс, от който могат да бъдат извлечени редица ползи след неговото преработване, било то като източник на енергия или при неговата повторна употреба или рециклиране.

Количеството на битовите отпадъци представлява най-голямата част от всички отпадъци, генерирани на територията на Общината. Преобладаващата част са органични хранителни отпадъци, пластмасови опаковки, метални опаковки от бира и безалкохолни напитки, стъклени бутилки, хартиени опаковки и др.

1.1. Събиране на битовите отпадъци

Община Върбица е въвела организирано сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците във всички населени места от 2009 г.

Броят на поставените съдове за отпадъци е изчислен съгласно Ръководството за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци, разработено от Министерство на околната среда и водите /МОСВ/.

Съгласно него броя на необходимите съдове за събиране на отпадъци е определен по формула на база норма на натрупване на отпадъците и брой на населението в конкретното населено място.

Честотата на извозване на съдовете за отпадъци е изчислена по същата методика.

В Община Върбица населените места са на 16 на брой и са разделени на три подрайона, като честотата на извозване е най-малко два пъти месечно през летния сезон и веднъж месечно през зимния сезон. Обслужването на крайпътно разположени контейнери за отпадъци е със същата честота, както и населените места. С високопроходим автомобил се извършва ежеседмично събиране на отпадъците в района около язовира през летния сезон, след което се изхвърля в системата за сметосъбиране на съответното населено място.

През 2008 г. от ПУДООС е финансиран проект „Усъвършенстване на събиране и транспортиране на битови отпадъци от всички населени места в община Върбица”.

Доставени са 528 броя контейнери тип „Бобър” и два броя сметосъбиращи автомобили – закрити с надстройка „Рото прес” - 10 м³, които работят ежедневно на 1 смяна и обслужват районите ежедневно по отделен маршрут веднъж на две седмици.

Разстоянията от районите до регионалното депо гр. Омуртаг в една посока е както следва:

I район от гр. Върбица до гр. Омуртаг – 35 км.

II район от с. Методиево до гр. Омуртаг – 49 км.

III район от с. Тушевица до гр. Омуртаг – 60 км.

Дейностите по събирането и извозването на контейнерите с отпадъци се извършват от общинско звено.

Всяка година се извършва ремонт на средно около 20 бр. контейнери от типа „Бобър”, и ремонт или замяна на около 40 бр.кофи. Контейнерите се ремонтират от общинското звено или външна услуга, която включва подмяна на ходови колелета, отварящи се устройства /капац/ и пружини.

Всички отпадъци на територията на Община Върбица се извозват на Регионално депо за неопасни отпадъци в гр.Омуртаг.

На 25.02. 2011 година се е проведено първото Общо събрание и е учредено Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Омуртаг /РСУО/ с председател – кмета на Община Омуртаг и членове – кметовете на общините Котел и Върбица, участващи в регионалното сдружение .

Сдружението е създадено съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г./НПУДО/.

Целта е да се обединят усилията на Общините в изграждането на екологосъобразни съоръжения за третиране на отпадъците, отговарящи на нормативната база и представляващи минимален риск за околната среда.

Чрез създаване на Сдружението трите Общини си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинга на депото и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

Тъй като не е икономически ефективно за общините, различните потоци отпадъци, като растителни и строителни да бъдат извозвани и третирани до Регионалното депо е взето Решение, с което всяка Община урежда начините за тяхното третиране на територията си, а битовите отпадъци, които не могат да бъдат оползотворени се обезвреждат на депото.

При определянето на политиките за събирането и третирането на отпадъците, решаващият фактор е транспортния разход.

Тъй като Регионалното депо е отдалечено от селищата средно 45 км, общинската администрация Върбица насочва усилията си към изграждане на съоръжения и системи, където ще може да се обхване по- голям поток от отпадъците. Такова съоръжение е претоварната станция със сепарираща инсталация в с.Менгишево, за което е разработен проект и извършена промяна на предназначението на земята.

Община Върбица е въвела организирано сметосъбиране във всичките си населени места.

Към този момент 100% от населението е обхванато от системата. Въпреки това е необходимо ежегодно оптимизиране на системата за достигане на повишаване качеството на услугите и задоволяване нуждите на населението.

Тази оптимизация може да се извършва, чрез редица дейности и мероприятия. Някои от тях включват:

- ✓ Разместване на контейнери, с цел повишаване на използваемостта им;
- ✓ Поставяне на допълнителни контейнери и кофи на места, където се ползват от по-голям брой хора или недостигат;
- ✓ Подмяна на амортизирани съдове;
- ✓ Увеличаване краткостта на обслужване на съдовете за смет. Честотата на извозване на отпадъците е проблем в селата на Общината през летния сезон,когато и туристическия поток е засилен . Тук е необходимо разработване на други механизми за изчисляване на таксата, с които да се осигурят достатъчно средства за дейността;
- ✓ Оптимизиране на маршрутите за събиране и транспортиране на отпадъците;
- ✓ Подмяна на специализираната транспортна техника за обслужване на кофите и контейнерите;
- ✓ Осъществяване на координация между фирмата, *Звеното* на която е възложено събирането и транспортирането на отпадъците и отговорните служители от Общинска администрация – експерти, отговорни за контрола на дейността, кметове и кметски наместници по населените места, контрольори по чистотата и др.

1.2. Морфологичен анализ на битовите отпадъци

Морфологичният анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Върбица не е извършен, съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744/29.09.2012 г. на Министъра на околната среда и водите.

С методиката са определени минималния брой проби , които следва да се наберат за един сезон, съобразно количеството битови отпадъци. За общини, които генерират до 5000 т на година смесени битови отпадъци е определено да се извършва по една проба на сезон или общо 3 до 4 проби

за година (три до четири сезона). Съгласно методиката, определянето на количествата отпадъци се получава като произведение на броя на населението по данни на НСИ и норма на натрупване.

За определяне на състава на битовите отпадъци и бъдещите мерки за тяхното третиране следва да започне пробонабирането им за определяне на морфологичен състав до края на 2015 г.

Съгласно НПУО 2014- 2020 г. са дадени следните прогнозни стойности по компоненти:

Компоненти		Население	
под 3 хил. жит.			От 3-25 хиляди жители
Хранителни	15.6%		23.20%
Хартия	6.10%		8.50%
Картон	4.00%		5.50%
Пластмаса	10.30%		10.10%
Текстил	2.00%		3.70%
Гума	1.00%		0.90%
Кожа	1.00%		0.90%
Градински	30.90%		21.70%
Дървесни	2.90%		2.00%
Стъкло	2.40%		6.10%
Метали	1.90%		2.00%
Инертни	21.30%		14.80%
Опасни	0.60%		0.60%
Общо	100%		100%

В малките населени места под 3 хил. ж., каквито са и населените места в община Върбица с най-голям относителен дял би трябвало да са биоразградимите отпадъци - около 60%, като градинските са водещи с относителен дял 30% в най-малките населени места, а хранителните - с малък превес над градинските в групата на населените места от 3 до 25 хил. ж.

Показатели	Отпадък 1	Отпадък 2	Отпадък 3	Отпадък 4
Код на отпадъка	20 02 01	20 03 01	20 03 02	20 03 03
Наименование на отпадъка	Биоразградими отпадъци	Смесени битови отпадъци	Отпадъци пазари	Отпадъци от почистване на улици
Вид на отпадъка	неопасен	неопасен	неопасен	неопасен
Кратко описание на отпадъка	домакинства и учреждения	домакинства и учреждения	търговия	общински и градски източници
Депонирано количество (т)	Общо за всички отпадъци			2 150
Депонирано количество (м³)	Общо за всички отпадъци			2 870

Натрупано количество (т)	Общо за всички отпадъци	18 900 ** 9 984 ***
Натрупано количество (м ³)	Общо за всички отпадъци	25 211** 13 312***
Предварително третиране на отпадъка	Общо за всички отпадъци	не
Физическо състояние	Общо за всички отпадъци	Твърдо
Съдържания на органично вещество, %	Общо за всички отпадъци	-
Съдържание на биоразградими отпадъци, %	Общо за всички отпадъци	7

През 2009 г. община Върбица е изготвила морфологичен анализ на отпадъците и декларирала, постъпващи на регионалното депо в гр. Омуртаг видове отпадъци, чрез вземане на средна проба през есенния сезон. ОА е декларирала четири вида неопасни отпадъци, като в морфологичния състав на твърдите отпадъци е определено съдържанието на биоразградими 7 % от общо 2150 т образувани депонирани отпадъци. В това число са включени и земни маси от запръстяването.

Получени са следните данни, които не са меродавни.

Таблица № 4

От направения анализ в община Върбица през 2009 г. например се доказва ,че едва 7% са биоразградимите отпадъци,което не е реално. От анализа следва, че с най-голям дял в община Върбица би следвало да са пластмасовите, градински, хранителни и инертни отпадъци. На практика това ще се докаже при извършен морфологичен анализ ,съгласно методическите указания на МОСВ.

След направени проучвания за генерираните битови отпадъци в малките населени места от IV-ти тип, например община Смядово от Асоциацията за научно - приложни изследвания гр. Шумен, съставът на тези отпадъци се отличава от средния състав на битовите отпадъци в по-големите населени места. В тези отпадъци почти липсват хранителни продукти, тъй като те се използват за храна на домашните животни - средно 3.1 %. Нисък е процентът на хартията и пластмасата. Висок е процентът на неорганичните вещества над 50%, формирането на които се дължи основно на почистването на домовете и дворовете. На база извършения морфологичен анализ през 2013 г. в община Смядово и община Хитрино биоразградимите компоненти ,включващи хранителни,хартия, картон и градински са около 35% през летния сезон. По аналогия би следвало и в община Върбица да се получат сходни данни.

Общия процент на биоразградимите отпадъци е почти два пъти по-малко от прогнозираното в НПУДО. От това следва, че общинската администрация следва да предприеме адекватни мерки за осигуряване на компостери - с обем 150 л за домашно компостиране на биоразградими отпадъци, а за зелените общински площи да се закупят по-големи компостери с обем 1000л. Количеството и състава на БрБО се променят сезонно.

Това означава , че средно годишно 24% от общия поток събрани и извозени на РДНО – Омуртаг отпадъци са биоразградими и следва да се отделят отделно на обособени площадки или чрез домашно компостиране.

Съгласно отразените данни от анализа на отпадъците, в най-голям процент е съдържащата се пепел и сгурия, които през зимния сезон преобладават.

Без изключение, отпадъците от селата са с високо пепелно съдържание (съдържат дървесна пепел), която не може прецизно да се отдели от общата маса на отпадъците. Тя се среща като прах, каша и полуразтворена маса. Поради високата влага, пепелта е полепнала върху всички други видове отпадъци като е създавала неразделяем филм.

Този факт е налице, независимо от обстоятелството, че общинската администрация е въвела изискване, дървесната пепел да се оставя до съдовете за битови отпадъци, да се събира отделно и се транспортира до депото отделно от другите материали.

Повечето горими материали (отпадъци от хартиени и полимерни опаковки, градински и дървесни видове) са в сравнително ниско процентно отношение в сравнение с летния период.Това се обяснява с факта, че се оползотворяват чрез термично изгаряне .

Бъдещите действия на общинска администрация Върбица са насочени към отделянето на тези рециклируеми и биоразградими отпадъци от общия поток битови отпадъци с цел тяхното оползотворяване.

1.3. Разделно събиране на битови отпадъци, за които са въведени забрани и ограничения за депониране

С Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и със ЗУО са въведени изисквания за поетапно намаляване на депонираните биоразградими отпадъци и забрана за депониране на следните отпадъци:

- Течни отпадъци;

- *Отпадъци, определени като експлозивни, корозивни, оксидиращи, леснозапалими или запалими;*
- *Болнични и други клинични отпадъци;*
- *Гуми;*
- *Отпадъци, които не удовлетворяват критериите за приемане на отпадъци на депа;*
- *Неидентифицирани и нови химични вещества, възникнали в резултат на научноизследователска, развойна и учебна дейност;*

Забраните са заложили и в Комплексното разрешително на депото с № 302-НО/2008г. Задълженията за спазването им са възложени на оператора на депото, чрез постоянни визуални проверки на постъпващият отпадък и чрез проверка на документите, придружаващи отпадъка. Комплексното изпълнение на тези забрани е транспонирано в Общинските наредби, касаещи управлението на отпадъците, както и чрез конкретни наредбени мерки от страна на Общинската администрация :

- При попадане на гореописаните отпадъци в потока битови отпадъци, същите се отделят от него и се предават на оторизирани фирми за тяхното оползотворяване и/или обезвреждане на договорни отношения;
- Болничните заведения имат въведени задължения за сключване на самостоятелни договори за обезвреждане на опасните си отпадъци от дейността си в инсинератори;
- Търсене на съдействие от съществуващите пунктове за смяна и продажба на гуми, които да приемат безвъзмездно негодните за употреба гуми от гражданите.
- Изграждане на площадка за безвъзмездно приемане от граждани на опасни отпадъци, образувани в резултат на жизнената дейност на домакинствата;
- Оказване на съдействие на фирми и институции, съхраняващи опасни химични вещества за предаване на същите на оторизирани лица за безопасното им обезвреждане;

1.4. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци.

На територията на община Върбица не е изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и не е одобрена за финансиране към настоящия момент претоварна станция в землището на с. Менгишево със сепарираща инсталация за отделяне и повторно използване на рециклируеми БО. Всички отпадъци, събрани от контейнерите за смесени битови отпадъци на територията на общината ще преминават през инсталацията за предварително третиране, преди депониране в РДНО гр.Омуртаг.

Данни за количествата и анализ на потока БО може да се извърши при следващ морфологичен анализ и одит на ПУО.

2. СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

„Строителните отпадъци” са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Основните образувани строителни отпадъци на територията на Община Върбица се състоят от бетон, тухли, керемиди, камъни, земни маси, керамика, изолации, фаянс и др.

Всички строителни отпадъци на територията на общината се извозват и складирали временно на определени площадки в населените места, след което се използват за оползотворяване – настилки на пътища, подобряване на ландшафта, техническа рекултивация на нарушени терени и др. За публични обекти строителните фирми имат ангажимент да доставят контейри – тип лодка с обем 4 .0 м3 и да извозват образуваните СО до определен терен за временно съхранение, посочен от община Върбица, което е заложило в договорите за изпълнение и процедурите по ЗОП.

Като база за количеството отпадъци се взема капацитета на автомобилите, с които се извозват или броя контейнери , като същият се заявява предварително в подаденото заявление за издаване на разрешително. Затова и годишното количество на складираните строителни отпадъци и земни маси е приблизително и няма как да се измери с точност.

Тази мярка обаче е недостатъчна за достигане на заложените цели по оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци в Закона за управление на отпадъците.

Съгласно издадената Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали във връзка с чл.43, ал.4 от ЗУО са заложени количествени цели за материално оползотворяване по видове строителни отпадъци, както следва:

Таблица 5 Количествени цели за строителни отпадъци

Код на отпадъка	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
17 01 01 бетон	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%
17 01 02 тухли	30%	37%	43%	50%	57%	63%	70%
17 01 03 керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия	30%	37%	43%	50%	57%	63%	70%
17 02 01 дървесен материал	60%	63%	67%	70%	73%	77%	80%
17 02 02 стъкло	27%	36%	44%	53%	62%	71%	80%
17 02 03 пластмаса	47%	52%	58%	63%	69%	74%	80%
17 04 05 желязо и стомана	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 01 мед, бронз, месинг	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 02 алуминий	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
10 04 03 олово	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 04 цинк	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 06 калай	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 04 11 кабели, различни от упоменатите в 17 04 10	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
17 03 02 асфалтови смеси, съдържащи други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01	53%	58%	62%	67%	71%	76%	80%
Пътен сектор [т.]	60%	63%	67%	70%	73%	77%	80%
ЖП сектор [т.]	60%	63%	67%	70%	73%	77%	80%

Във връзка с поставените цели вариантите за изпълнението им пред Община Върбица са два.

Първи вариант е изграждане на собствена площадка за третиране и оползотворяване на тези отпадъци. Недостатък на този вариант е във финансовия ресурс, тъй като съоръженията за третирането на отпадъците са скъпи, а Общината не може да отдели такива средства от бюджета си. Освен разхода за инвестицията е необходим и финансов ресурс за експлоатацията на инсталацията, необходимо е водене на точна отчетност за количествата постъпили, оползотворени и рециклирани отпадъци.

Друг вариант би могъл да бъде да се привлече частен инвеститор, който да направи инвестицията и да определи единна цена за оползотворяването и рециклирането на отпадъците. При този вариант Общината би могла да спести голям финансов и човешки ресурс и няма да се налага да изпълнява всички изисквания на Наредбата.

Предстои проучване възможността за публично частно партньорство, като община Върбица може да предостави нарушени общински терени за подобряване на ландшафта.

3. ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност

на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфични масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите ги водят на отчет пред РИОСВ - Шумен, която провежда и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците. Следва да се отбележи, че фирмите изпълняват задълженият си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци пред контролните органи.

По-голямата част от производствените отпадъци не подлежат на последващо третиране и единствения вариант за тяхното обезвреждане, е чрез депониране. Това затруднява в голяма степен постигането на целите за намаляване на депонираните отпадъци на депата. На територията на община Върбица функционират няколко шивашки цеха работещи на ишлеми, дървообработващи цехове и работилници, бетонов възел, бензиностанция, автомивки и автосервиси.

Депонирането на производствените отпадъци се извършва посредством сключване на тристранен договор между оператора на Регионалното депо и фирмата, притежаваща отпадъците и собственика на депото – Община Омуртаг.

Необходимо е да бъдат предприети мерки и от двете страни за ограничаване депонирането на производствените отпадъци на регионалното депо и да се търсят алтернативни методи за тяхното третиране.

Така например текстилните отпадъци от производство на облекла биха могли да се предават за оползотворяване, чрез изгаряне. Този вариант е удачен, тъй като при него отпадъците се оползотворяват на 99%. Проблемът при него е, че в региона няма наличието на такава инсталация за изгаряне на отпадъци. Такива съоръжения има само в 2-3 големи града в България, което обезмисля тяхното третиране по този начин, тъй като транспортните разходи са големи.

Отпадъците от дървообработка се използват за производство на пелети или се изгарят – термично оползотворяване.

Отпадъците от заведения за хранене и хранителни магазини са в по-голямата си част биоразградими. Същите може да се използват за компостиране.

С предвижданото увеличаване на капацитета на производствените мощности отпадъците започват все повече да нарастват, което се дължи и на липсата на рециклиращи инсталации в България.

Необходимо е провеждане на разяснителни кампании и насърчаване на бизнеса към т.н. "чисти технологии". Фирмите и предприятията се нуждаят от стимул за търсене и на други методи за третиране на отпадъците или внедряване на нови технологии, целящи намаляване образуването на отпадъците.

Като вариант може да се насочи бизнеса за развиване на идеи и проекти за финансиране от Оперативна програма „Конкурентоспособност и иновации 2014-2020 г.“

4. Утайки от ПСОВ

Управлението на получените утайки, в резултат от пречистването на отпадните води в Общините е национален проблем, за който тепърва навлиза законодателство за тяхното управление.

Количеството на генерираните утайки се увеличава с всяка изминала година, а единствения към момента метод за тяхното третиране е депонирането. В резултат на това се наблюдава тенденция към бързо запълване на депата за отпадъци, което е нецелесъобразно, като се има предвид, че голяма част от утайките могат да се оползотворяват.

Съгласно издадената Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието се дават конкретни насоки за третирането на утайките, като почвен подобрител в земеделските земи и/или за рекултивация на нарушени терени, като се определят и параметрите на които трябва да отговарят получените утайки.

В Националния стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Република България за периода

2014-2020 г. се предоставят възможности и насоки за третиране на утайките чрез: оползотворяване върху земеделски площи; оползотворяване при рекултивация на нарушени терени и депа; енергийно оползотворяване; обезвреждане на утайки чрез депониране; компостиране.

В Община Върбица няма разработени Програми за управление на утайки, поради липса на изградени такива пречествателни съоръжения.

С оглед на гореизложените мерки и действия, за достигане цялостното изпълнение на законодателството се препоръчва:

- Обхващане на възможно най-голям поток от образуваните отпадъци на територията на Общината;
- Предварително третиране на цялото количество, образуван отпадък, преди депонирането му;
- Въвеждане на ефикасна и удобна за гражданите система за разделно събиране на различните потоци отпадъци;
- Стриктно спазване на изискванията на законодателството;
- Екологосъобразно управление на образуваните утайки ,при финансиране изграждането на ГПСОВ Върбица;
- Въвеждане на ясни правила и мерки за достигане на заложените изисквания по отношение на строителните отпадъци;

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

1.3. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Система за събиране и транспортиране на битови отпадъци

Община Върбица е въвела организирано сметосъбиране във всички населени места от 2010 г., чрез поставени контейнери и кофи по населените места с обем 1,1 куб.м и 0.11м³. Всички сметища по населените места са закрити през 2009 г. по предварително съгласуван и одобрен график с Регионалната инспекция по околна среда /РИОСВ/– гр.Шумен.

Все още не е извършена рекултивация на общинското депо в кв. Трошка, но има одобрени проекти и избран изпълнител.

Всяка година общинска администрация закупува контейнери тип „Бобър” с обем 1,1 м³ и кофи тип «Мева» за допълване на системата си по населените места в Общината.

През 2015 г. предстои да се закупят и контейнери за събиране на строителни отпадъци с вместимост 4 куб.м. - 2 бр., с които се цели изпълнение на задълженията на Общините, вменени със Закона за управление на отпадъците за събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност от домакинствата.

Всички контейнерите и кофи са разпределени по населените места, съгласно разработената от Министерство на околната среда и водите Методика за определяне на броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци, друга част са разположени в града и кварталите, а останалите са на склад, с цел подмяна на амортизирани съдове.

Транспортната схема включва маршрутни графици по определен район. Графиците са съобразени с производителността на специализирания автомобил. Определени са следните райони:

- I район – с. Маломир, с. Станянци, с. Божурово, с. Чернооково и с. Крайгорци;

- II район –с. Кьолмен, с. Конево, с. Ловец, с. Иваново и с. Методиево;

- III район – гр. Върбица, курортен комплекс, с. Менгишево, с. Нова Бяла река, с. Бяла река и с. Тушовица.

Селата от I район се обслужват с кофи от 110л. тип „Мева” както следва:

с. Маломир – 143 бр, с. Станянци – 211 бр, с. Божурово – 109 бр., с. Чернооково – 186 бр, с. Крайгорци – 67 бр.

Определени са според обема на съда, коефициента на попълване на съда, максимално денонощно количество отпадъци в м³/ ден, времето за съхранение на отпадъците в дни

(периодичност на транспортиране). С 1 брой кофа от 110 л. тип „Мева” се обслужват 5 броя жители при определена периодичност на транспортиране.

Селата от II и III район се обслужват от контейнери 1,1 м³ тип „Бобър” както следва:

с. Бяла река - 82 бр., с. Иваново - 26 бр, с. Конево - 19 бр ,с. Кьолмен - 6 бр. с. Ловец - 27 бр, с. Менгишево – 33 бр., с. Методиево - 34 бр, с. Сушина - 21 бр., с. Нова бяла река - 27 бр, с. Тушовица - 56 бр и гр.Върбица - 197 бр.

С 1 брой контейнер тип „Бобър” се обслужват 23-25 броя жители при определена периодичност на транспортиране.

Районите и честотата на извозване се определят всяка календарна година със Заповед на Кмета на Общината, съгласно изискванията и сроковете на Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/.

Към месец януари 2015 г. на територията на община Върбица са разположени общо 530 бр. контейнери тип „Бобър» и 720 бр. кофи от 110 л тип «Мева»

Минималната честота на сметосъбиране и сметоизвозване на БО е два пъти месечно през летните месеци и веднъж месечно през зимата за селата.

Всички застроени имоти извън регулационните граници на населените места, неупоменати в предходните райони- с честота на извозване най-малко два пъти в месеца.

Всяка година се извършва инспекция на ефикасността на системата и при необходимост се поставят контейнери на нови точки в града и се подменят някои съдовете, поради тяхната амортизация.

Ежегодно до 30 октомври се изготвя график за сметосъбирането на отпадъците, определен със заповед от Кмета на Общината по райони. Събирането на отпадъците в община Върбица и транспортиране до регионалното депо гр.Омуртаг се извършва със следната техника:

2 бр. сметосъбирачни коли тип ротопреса една с вместимост 18 тона за контейнерите тип „Бобър”и една с вместимост 10 м³ за кофите тип „Мева”.

За събиране и транспортиране на отпадъци от площади, алеи, паркове и от почистване на локални замърсявания се използват :

- Самосвал до 5 т. – 1 бр.;
- Багер – товарач – 1 брой;

Профилактиката по дезинфекцията на съдовете за отпадъци се изпълнява четири месеца годишно през летния сезон /от месец май до месец август/ веднъж месечно по райони на извозването на отпадъците. Общината е намерила различни решения за събиране на отпадъците от обществените места, улиците, паркове и т.н. като обемът на използваните съдове - метални кошчета варира в границите 0,4 – 0,75 м³.

Финансирането на разходите по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, обезвреждането на отпадъците, чрез депониране, експлоатацията на Регионалното депо и др. се извършва, чрез „Такса битови отпадъци”/ТБО/ по реда на Закона за местни данъци и такси /ЗМДТ/. Образуването на таксата се извършва след изготвяне и одобряване на план - сметка за разходите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата за съответната година.

2. Системи за разделно събиране на отпадъци

2.1.Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Не е изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Върбица.

В училищата и детски градини са поставени кошчета за разделно събиране на опаковки, но те са по-скоро с рекламна и учебна цел.

Ежегодно се провеждат различни разяснителни кампании целящи запознаване на населението с целите и функциите на системата за разделното събиране на отпадъците от домакинствата и офиса, ползите за околната среда от разделното събиране на отпадъците и др.

Основна насоченост на кампанията е съсредоточена към децата от детските градини и училищата, тъй като трябва да се възпитава екологичното мислене още от най-ранна възраст.

2.2. Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/

Община Върбица няма сключен договор за сътрудничество с организацията по оползотворяване- предстои да се подпише договор с «Рекобат» АД. Съгласно предварителните уточнения между страните ще се организира система за разделното събиране на тези отпадъци, чрез поставяне на кошчета с вместимост 3 литра. Тези ще бъдат поставени основно в общински и държавни институции, както и в офиси и сгради на фирми, където се образуват в по-голямо количество, поради по-лесната достъпност и контрол. Събирането ще се извършва от организацията по предварително подадена заявка при запълване обема на съдовете.

2.3. Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/

Не е сключен договор за разделно събиране на ИУЕЕО.

2.4. Разделно събиране на отпадъци от черни и цветни метали /ОЧЦМ/, едрогабаритни и опасни отпадъци

Закона за управление на отпадъците изисква от органите на местната власт да осигурят площадки за безвъзмездно събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите. Целта е тези отпадъци да не попадат в общия поток на битовите отпадъци, тъй като в по-голямата си част съдържат опасни компоненти, както за околната среда, така и за хората. В изпълнение на изискванията, Община Върбица няма сключен договор, тъй като количествата метални отпадъци, едрогабаритни/обемни/ и опасни отпадъци от бита са много малки..

С решение на Конституционния съд на Република България е отменено изискването на ЗУО за безвъзмездното предаване на ОЧЦМ от битов характер. Във връзка с това гражданите могат да предават тези отпадъци срещу заплащане, ако нормативната уредба не изисква друго, а останалите отпадъци - едрогабаритни и опасни се предават безвъзмездно.

На регионален принцип първа ще се организира разделното събиране на следните отпадъци:.

17 04 11 Кабели, различни от упоменатите в 17 04 10

19 10 01 Отпадъци от желязо и стомана

19 10 02 Отпадъци от цветни метали

19 12 02 Черни метали

19 12 03 Цветни метали

20 01 11 Текстилни материали

20 01 27 Бои, мастила, лепила/адхезивни и смоли, съдържащи опасни вещества*

20 01 28 Бои, мастила, лепила/адхезивни и смоли, различни от упоменатите в 20 01 27

20 01 29 Перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества*

20 01 30 Перилни и почистващи препарати, различни от упоменатите в 20 01 29

20 01 31 Цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти

20 01 32* Лекарствени продукти, различни от упоменатите в 20 01 31

20 01 40 Метали

20 03 07 Обемни отпадъци

Забележка:

- в кодовете 20 01 27* и 20 01 28 попадат следните отпадъци: политура, грунд (за метали, дърво), боя, багрило, лак (за дърво) и продукти за поддържане на дървени изделия, смоли, лепила, аерозолни бои, бои за автомобили, бои за оцветяване на яйца, разтворители

- в кодовете 20 01 29* и 20 01 30 влизат следните отпадъци:

дезинфектанти, съдържащи киселини, алкохоли, алдехиди, пероксиди и др., препарати за почистване на стъкла, фурни, белина, отстраняващи петна, универсални почистващи повърхности за подове, бани, кухни, детергенти

- в код 20 03 07 се включват:

едрогабаритни отпадъци от бита като шкафове, гардероби, легла, дивани, фотьойли, матраци и др.

В списъка на приеманите отпадъци са включени възможно най-много видове отпадъци, които могат да се образуват от жизнената дейност на домакинствата. Ежегодно същият ще се допълва и актуализира с цел обхващане на повече видове отпадъци, с което ще се създаде ефективна система за разделно им събиране.

3. Предварително третиране на отпадъци

Съгласно чл. 38., ал.1 от Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на депата се приемат предварително третирани отпадъци. В съответствие с дефиницията „замърсителят плаща” разходите по предварителното третиране се извършват от лицата, при чиято дейност се образуват.

Предварителното третиране на смесените битови отпадъци, образувани от домакинствата е отговорност на Общинска администрация, тъй като населението заплаща за тях „такса битови отпадъци”.

Отговорността за третиране на останалите отпадъци, образувани извън организираната система по сметосъбиране и сметоизвозване е на причинителите и притежателите им.

Съгласно § 1 от горесцитираната Наредба № 6 "Предварително третиране" са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им.

Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им. Чрез сепарирането обемът на отпадъците за депониране се намалява значително, с което се удължава експлоатационния срок на депата.

Таблица 6 . Рециклирани битови отпадъци - кг/ж/г

	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.¹
Средно за ЕС- 27	122	125	129	132
България	119	136	122	103

Източник: Евростат

За постигане на целите за рециклиране, както и извличане на максимално количество оползотворими и рециклируеми отпадъци от общия поток и предотвратяване на постъпването им на депото, Община Върбица е предприела мерки за преминаването на образуваните битови отпадъци през инсталация за предварително сепариране, преди депониране.

Отредена е площадка за сепарираща инсталация и претоварна станция в с.Менгишево, за образуваните БО на територията на общината. Изготвен е технически проект по ОП

« Околна среда» . По количествено стойностни сметки за реализацията на обекта са необходими 5 500 хил.лева.С оглед предприетите мерки от страна на администрацията за третиране на отпадъците, бъдещите количества, които ще постъпват на регионалното депо през годините ще намаляват, с което се цели и постигането на Регионалните целите за намаляване депонирането на отпадъците.

Тази мярка е крайно недостатъчна за изпълнение на целите за рециклиране и ограничаване на количествата на депонираните отпадъци.

За достигане на заложените проценти в Закона за управление на отпадъците е необходимо предприемане най-малко на следните мерки:

- Въвеждане на системата от цветни контейнери за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- Третиране на всички отпадъци от населените места на територията на Община Върбица преди тяхното депониране;
- Създаване на система за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от териториите за обществено ползване, паркове, градини, ресторанти, заведения за бързо хранене и др.;
- Създаване на системи за компостиране на растителни и биоразградими отпадъци;
- Създаване на системи и организиране на кампании за разделно събиране на опасни отпадъци от потока битови отпадъци /вкл. батерии, акумулатори, електрическо и електронно оборудване, газоразрядни лампи, отпадъци от черни и цветни метали, отпадъци от бои, лакове и др./
- Създаване на системи за разделно събиране, третиране, оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци;

За изпълнение на гореописаните мерки, със Закона за управление на отпадъците са въведени отчисления за депониране на отпадъци на Регионалните депа, както и такива за следексплоатационните им грижи. Отчисленията за депониране на отпадъците целят ограничаването количеството на депонираните отпадъци и насочване на местните администрации към търсене на други методи за тяхното третиране, според определената йерархия за третиране на отпадъците. Тъй като сумите, които се начисляват са за тон депониран отпадък нарастват всяка година е наложително приоритетно да се търсят варианти за изграждане на съоръжения за третиране на различните потоци отпадъци, както и на системи за тяхното разделно събиране.

Натрупаните средства се изразходват от Общините именно за такива съоръжения, което дава и допълнителен стимул за изграждането на същите.

Съгласно целите в Закона за управление на отпадъците :

¹ За 2012 г. с най-високо и най-ниско ниво на показателя са съответно Германия – 284 кг/ж/г и Румъния -7 кг/ж/г

1. Най-късно до 2020 г. трябва да се ограничат количествата на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на отпадъците;
2. Най-късно до 2020 г. – подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

Изпълнението на целите се постига, чрез предприемане на определени мерки за поетапното им изпълнение:

За изпълнението на целта за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци е необходимо предприемане на следните действия:

- Изграждане на съоръжение/инсталация за третиране на биоразградими отпадъци.
- Изграждане на система за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от паркове, градини, територии за обществено ползване, домакинства, поддръжка на зелени площи и др.
- Създаване на организация по събирането на отпадъците и ясна отчетност на количествата и видовете събрани отпадъци;

За изпълнение на целите трябва да има изготвени графици за събиране на отпадъците от градините, парковете, ресторантите, домакинствата и др. Предвид характера на отпадъка трябва да се има предвид, че той не може да се съхранява както смесените отпадъци и неговата честота на събиране и извозване трябва да бъде поне на 2-3 дена.

При събирането трябва да се води ясна отчетност на събраните количества биоразградими отпадъци по видове и кодове, съгласно Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците, трябва да се отчитат количествата на предадените от гражданите и фирмите отпадъци, както и количествата на образувания материал след неговото третиране.

Съвкупността от всички тези мероприятия и мерки ще доведе до изграждане на една ефикасна система за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците. Чрез поетапното постигане и прилагане ще се изпълнят задълженията на Общината за разделното събиране на отпадъците, ще намалее количествата на депонираните биоотпадъци на Регионалното депо, вследствие на което и таксите за депониране на отпадъците ще намаляват.

За постигането на заложените цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници е необходимо въвеждане на системи за разделно събиране на отпадъците и третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

За достигане на Националните цели за разделно събиране на отпадъци и обхващане на по-голям процент население целите на администрацията са насочени към поетапно увеличаване на населените места, обхванати от системите за разделно събиране.

Друга мярка е третирането на отпадъците, преди тяхното депониране, което може да стане, чрез сепариране.

Сепарирането е известен и работещ метод, който е по-лесно осъществим, като при него отпадъците се разделят ръчно или механично по компоненти и от общият поток битов отпадък се извличат оползотворимите и рециклируеми отпадъци. Останалите след сепарирането отпадъци, които не могат да бъдат използвани се депонират на депо за неопасни отпадъци и/или в съоръжения за термично третиране.

И тук, както и при предната цел е много важна комуникацията със жителите на Общината, като те трябва да разберат ясно отговорностите си. Необходимо е непрекъсната информираност и отговорност за осъществяване на разделното събиране на отпадъците.

Домакинствата трябва ефективно да започнат разделянето на отпадъците и ползването на цветните контейнери, за да не се налага Общината да прави разход за сепариране на отпадъците, а да насочи тези средства към подобряване на системите и изграждане на съоръжения за третиране на различните видове отпадъци.

Годишното количество битов отпадък, което се генерира от жизнената, търговска, производствена и други дейности, от жителите и обитателите на общината, възлиза на около 1300 тона. Обект на дейностите по предмета на поръчката по ЗОП , представляват смесените битови

отпадъци, с код 20 03 01 от Наредбата № 2 за класификация на отпадъците. Основните източници на тези отпадъци са:

- битов отпадък генериран от домакинствата;
- битов отпадък от административни, социални и обществени сгради;
- отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, заведения за обществено хранене, когато нямат характер на опасни отпадъци.

Описание на инсталацията за предварително третиране на отпадъците:

Съгласно предложената технология, пристигналите на площадката за предварително третиране на отпадъци автомобили със смесени битови отпадъци се теглят на автокантар, разположен на входа на площадката, след което се разтоварват в отсек за постъпващи отпадъци. След това се извършва първоначална инспекция, като се отделят едрогабаритни и други неподлежащи на рециклиране отпадъци, които се събират в контейнери и се извозват на депо за обезвреждане. Технологичният процес се основава на принципа на позитивното отсортиране – от общият поток да се отнемат само оползотворимите суровини – фолия, хартия, пластмаси, метали.

Инсталацията за предварително третиране се състои от няколко сектора – входящ сектор, сепариране, бункерно пространство и пресоване. Кабината за сепариране е затворено помещение в което се извършва основната дейност по отделяне на отпадъка – от двете страни на преминаващия транспортър са обособени работни места за ръчно отделяне и разделяне по видове на оползотворимите отпадъци: минимум пластмаси, хартия, PET бутилки, метали, RDF /калорични отпадъци за изгаряне с оползотворяване на енергията/.

Работещите вземат определения за тяхното работно място вид отпадък от повърхността на лентата и го пускат през специални отвори, в бункерно пространство под нея. То е разделено с прегради, в които да се събират съответните материали.

След това суровините се отвеждат до хидравлична преса за балиране, която оформя бали, като връзването им става автоматично. От там те се изнасят и складира в склад за бали, от където се извозват към крайни предприятия за оползотворяване при натрупването на достатъчно количество.

Остатъците от неоползотворими отпадъци се събират в контейнер, който след напълването му се извозва до Регионалното депо за крайно обезвреждане.

Задължение на избрания Изпълнител ще бъде цялостно организиране по експлоатацията и поддръжката на инсталацията, включително осигуряване на работници и поддържаща техника. Организацията и разходите за транспортиране на отпадъците до сепариращата инсталация и за транспортиране и предаване за обезвреждане на останалите след сепариране отпадъци са следва да за сметка на Възложителя. Тези клаузи следва да се впишат при процедурите по ЗОП при избор на изпълнител на обекта с местоположение в с.Менгишево.

4. Депониране. Регионално депо за неопасни отпадъци .

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, Общините, включени във всеки от регионите, определени с Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО 2009-2013г), създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от Регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Целта на сдружението е взаимно подпомагане между Общините при третирането и обезвреждането на отпадъците им. Чрез използването в един регион на едно общо депо от участващите в региона Общини се цели намаляване на разходите по експлоатацията на съществуващите депа и намаляване на вредното им въздействие върху компонентите на околната среда. Също така насоките на екологичното законодателство са постепенно преминаване към други методи за третиране на отпадъците, освен депониране. За целта са създадени Регионалните сдружения, с които, чрез общи финансови ресурси да се търси най-икономичния и екологичен начин третирането на отпадъците.

Във връзка с определянето на депото за Регионално и новото екологично законодателство е необходимо същото да се разшири и модернизира, за да покрива минималните изисквания на Директива 1999/31/ЕО за депониране на отпадъците и да допринесе за създаването на ефективна самоиздържаща се система за управление на отпадъците.

В община Върбица е въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците във всички населени места и е обхванато 100% от населението. Предстои стартиране и на разделно събиране на отпадъците от опаковки и МРО.

Община Върбица членува в регионално сдружение за управление на отпадъците, по чл. 19 б, ал. 1 от ЗУО на общините, съгласно Национална програма за управлението на дейностите по отпадъците 2009 - 2013г. , съгласно Протокол от 25.02.2011г. с председател Неждет Шабан – Кмет на Община Омуртаг. По закон председателят на регионалното сдружение се избира измежду кметовете на участващите в сдружението общини за срок, съвпадащ с мандата му на кмет.

„Регионалното сдружение за управление на отпадъците – регион Омуртаг”, със седалище в гр. Омуртаг, ул. „Александър Стамболийски” 2 а, включва Община Омуртаг, Община Котел и Община Върбица.

Съгласно членуването на Община Върбица в „Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Омуртаг”, събраните отпадъци се извозват до депо в гр. Омуртаг.

Депото е проектирано за три броя клетки за неопасни отпадъци. Строителството на “Клетка №1” е завършено и експлоатацията на депото е започнала през 2008 г. Изградена е и в момента се експлоатира само “Клетка № 1”.

Втората и третата клетка ще бъдат изградени и експлоатирани при необходимост, след изчерпване на капацитета на “Клетка № 1”. Освен завършената и започнала експлоатация на 1 бр. клетка за неопасни отпадъци е завършено и строителството на външния обслужващ път, отклонение от Гл.път, административна сграда, електронна везна (кантар), ограда и др. В североизточна посока от Депото се намира “старо депо”, което не е рекултивирано. Регионалното депо се ползва предимно от Общините Омуртаг, Котел и Върбица, които транспортират и депонират неопасни битови отпадъци. На Площадката в регионалното депо се депонират и производствени отпадъци с характер на битови, както и отпадъци от строителство и събаряне, вкл. почва, камъни и изкопани земни маси.

Регионалното депо е предоставено за стопанисване и управление на “Лисец ” ЕООД, гр.Омуртаг от 2014 г. с

Избраната технология на депониране се осъществява посредством уплътняването на отпадъците с булдозер и последващото им запръстяване с пръст или инертни материали.

Депонирането и обезвреждането на отпадъците се извършва по приетата в проекта и одобрена технология включваща следните дейности:

- изграждане на клетки с височина 1,5 м;
- разстилане отпадъците на пластове с булдозер;
- уплътняване с компактор;
- запръстяване на отпадъците с почвен слой с дебелина 30 см.;
- уплътняване на отпадъка и запръстващия слой.

Запръстяването се извършва в срок 24 часа след разтоварването на отпадъците. На терен на депото Операторът осигурява запас от пръст или инертни материали достатъчен за запръстяване на

отпадъците поне за три дни. В случай, че отпадъците не бъдат своевременно запръстени, те се обработват с инсектицидни препарати, не по-късно от 48 часа след депонирането им на депото. Операторът извършва операция по обезвреждане на отпадъци на територията на “Регионално депо за неопасни отпадъци”, обозначена с код D5 (специално проектирани депа), на отпадъци с наименование и код, съгласно изискванията определени в актуализация “План за експлоатация”, представляващ неразделна част от “Проекта на технологията за депониране” и от КР и отговарящи на посочените в условията количества.

На територията на Регионалното депо – Омуртаг са разрешени за приемане всички видове отпадъци посочени по код и наименование в *Условие 11.2.5.* от Комплексното разрешително № 302-НО/2008 г .

При всяка доставка на отпадъци тя се придружава с документация, включваща данни за притежателя на отпадъците.

Формираните инфилтрирани води на Площадката на депото се събират чрез събирателна дренажна система и охранителни околоръстни канавки, посредством която се отвежда смесен поток от производствени, битово-фекални и дъждовни води от стопанския двор в “ретензионен басейн за инфилтрат”, които след препомпване в канализация за инфилтрирани води, се отвеждат за обратно оросяване на тялото на депото.

За определяне на политиките по управление на отпадъците и за изграждане на отделните системи за разделното им събиране и намаляване на количествата на депонираните отпадъци е необходимо да се проследи количеството на образуваните отпадъци през годините и да се определи тяхното третиране.

През 2014 година са депонирани общо 6 964.72 т. отпадъци от 3-те общини на Регионално депо за неопасни отпадъци гр.Омуртаг, а през 2013 г - 8 621.94 т

Таблица 7. Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на РДНО- Омуртаг

Наименование на отпадъка	К о д	Количества от КР (t/y)	Количество Депон. отпадъци 2013 г. (t/y)	Съответствие	Обезвреждане на площадката	Оползотворяване на площадката
Смесени битови отпадъци						

Смесени битови отпадъци	20 03 01	20 516	8 621.940	Да	Код D 5 – Условие 11.6.2.	-
Производствени отпадъци, с характер на битови	20 03 01	-	-	Да	Код D 5 –	-
Строителни отпадъци						
Изкопани земни маси, различни от 17 05 05	17 05 06	3 420	46.200	Да	-	Да
Почва и камъни, различни от 17 05 03	17 05 04	-	-	Да	-	-

Депонираните количества “Смесени битови отпадъци” с Код 20 03 01, съответстват на определените в КР количества за приемане и обезвреждане на територията на Площадката на РД.

Депонираните количества “Изкопани земни маси” с Код 17 05 06 се оползотворяват, чрез използването им за запръстване на Площадката на РД.

Оползотворените отпадъци съответстват на определените в КР количества.

През 2013 г. на Регионалното депо са приети 5 463 тона отпадъци от Община Омуртаг, 1 723 т. от Община Котел, 1 346 т. от Община Върбица, 88 т. от Община Антоново и 46,2 т. земни маси. Образованите смесени битови отпадъци са депонирани и обезвреждани в Клетка № 1 на Депото, съгласно КР. На Площадката не са образувани, не се съхраняват временно и не са предавани за оползотворяване или обезвреждане опасни отпадъци през отчетната година.

Към 2015 г. остатъчният капацитет на регионалното депо Омуртаг е 16 703.5 куб.м

Със въвеждането на системата за строг входящ контрол и замерване с електронна везна количеството на депонираните отпадъци на Регионалното депо Омуртаг намаляват. Намалява и населението на трите общини, участващи в сдружението.

Практиката показва, че организирането на различни кампании води до увеличаване на отговорността на жителите на Общината към опазването на околната среда. Популяризирането на разделното събиране от администрацията е насочено и към подрастващите, като целта е създаване на ранно екологично съзнание в тях и създаване на чувство за отговорност към заобикалящата ни среда.

Отпадъците се приемат на депото след предварително уточнен график, въз основа на сключен договор между оператора, Община Омуртаг и притежателя на отпадъците.

При сключване на договора или най-късно до първата доставка на отпадъците, притежателите са длъжни да предоставят на оператора документ, утвърден от контролните органи за основно охарактеризиране на отпадъците в съответствие с т.1.1., Раздел I, Част I на Приложение № 1 от Наредба № 6/27.08.2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, в това число:

- информация за произхода на отпадъците и процеса, в резултат на който се образуват;
- данни за състава, свойствата на отпадъците и поведението им при излужване;
- резултатите от изпитване, които да доказват, че отпадъците отговарят на критериите за приемане, установени в Раздел III на Наредба № 6/27.08.2013г. и Част I на Приложение № 1 от същата наредба и може да бъдат приети на депото;
- границите на изменение на състава и свойствата за отпадъците, които се образуват редовно от един и същи процес, както и ключовите параметри, които трябва да се изпитват при установяване на съответствието;
- описание на извършеното предварително третиране на отпадъците преди депонирането им или посочване на причините, поради които не е необходимо;

Необходимо е и представяне на Работен лист за класификация на отпадъците, утвърден от Регионалната инспекция по околна среда. При изрядност на всички документи, отпадъците се приемат на депото, като на място се прави оглед и сравнение на отпадъците с описанието в документацията, след което се измерва тяхното тегло на електронна везна и данните се записват в отчетна книга оформена по реда на Наредба № 2 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичните регистри;

Съгласно условията на Комплексното разрешително не се разрешава извършване на дейност по обезвреждане, обозначена с код D 5 (специално изградени депа), на Регионалното депо за неопасни отпадъци на следните видове отпадъци:

- течни отпадъци;
- отпадъци, определени с Наредба. за класификация на отпадъците, като експлозивни, корозивни, оксидиращи, леснозапалими или запалими;
- болнични и други клинични отпадъци от хуманното и ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност, които с Наредба за класификация на отпадъците са класифицирани като инфекциозни;
- излезли от употреба гуми, с изключение на велосипедни гуми и гуми с външен диаметър над 1400 мм, в т.ч.:
 - а) цели гуми - без тези, които се влагат като материал в строителството на депа;
 - б) нарязани гуми;
- отпадъци, които не удовлетворяват критериите за приемане на отпадъци на депа съгласно приложение № 1 на Наредба № 6/27.08.2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

5. Термично третиране

На територията на Община Върбица няма изградени съоръжения и/или инсталации за термично третиране на отпадъците, като Общините, включени в Регионалното сдружение за управление на отпадъците не обмислят такъв вариант поради големите инвестиции, необходими за изграждането на такова съоръжение.

6. Биологично третиране

Биологичното третиране е основния алтернативен на депонирането метод за третиране на биоразградими отпадъци. Към настоящия момент биоразградимите отпадъци, образувани на територията на Община Върбица не се събират разделно. Общината не е въвела система за домашно компостиране.

В съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за третиране на биоотпадъците, Община Върбица е започнала подготовка за изграждане на площадка за компостиране на растителни и биоразградими отпадъци на регионален принцип.

Компостирането е форма на рециклиране, при която биоотпадъка се превръща в компост и чрез него може отново да се включи в естествения кръговрат на веществата, влизайки в изграждането на живата материя.

До настоящия момент Общината не е събираща отделно био - отпадъците и не е правен количествен анализ. Предполага се, че очакваните количества растителни отпадъци за компостиране, които ще постъпят на площадката ще бъдат до **600 тона** /годишно.

На площадката е предвидено приемането на следните отпадъци:

- зелени отпадъци;
- хранителни отпадъци;
- отпадъци от агро/хранителната промишленост;
- оборска тор;
- битови биоразградими отпадъци;

Материалите, попадащи в обхвата на определението за биоотпадъци са:

Описание	Код от Европейския списък на отпадъците
Отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене- хранителни отпадъци в т.ч от домакинства, ресторанти, столове, барове, кафе-магазини, болници, училищни столове и др.	20 01 08
Отпадъци от обществени пазари	20 03 02
Само биоразградими материали, еквивалентни на кодове	20 01 08 и 20 02 01
Отпадъци от паркове и градини (зелени отпадъци) както и от частни гради и обществени паркове, градини, зони и др.	20 02 01
Дървесни материали, не съдържащи опасни вещества, без мебели и едрогабаритни битови отпадъци	20 01 38

Отпадъците, които подлежат на компостиране се разделят на хранителни отпадъци, „зелени”отпадъци, съдържащи азот (N) и „кафяви” отпадъци, съдържащи въглерод (C).

Зелените са тези, които са свежи и влажни, а кафявите са сухи и съдържат повече въглерод.

„зелени”- богати на азот (N) „кафяви” – богати на въглерод (C).

За да се получи качествен компост е необходимо „зелените” и „кафявите” отпадъци да се смесят в съотношение C:N = 30:1.

Процесът на компостиране е аеробно разлагане на органични материали от микроорганизми при контролирани условия, в почвоподобно вещество, наречено компост. По време на компостирането, микроорганизми като бактерии и гъбички разлагат сложните органични съединения в по- прости вещества и произвеждат въглероден диоксид, вода, минерали и стабилизирани

органични вещества (компост). При процеса се отделя топлина, която унищожава патогените (болестотворните организми) и семената на плевелите.

Най-важните условия, обуславящи протичането на компостирането, включват :

- Органични материали, смесени да предоставят хранителни вещества, които поддържат активността и растежа на микроорганизмите, включително балансираното снабдяване с въглерод и азот (съотношение C:N);
- Да се осигури достатъчно кислород за аеробните организми;
- Нива на влагата, които поддържат биологичната активност, без това да пречи на аерацията;
- Температурите необходими за микроорганизмите, които растат най-добре в топла среда;

За компостиране на хранителни отпадъци се предвижда изграждане покрит метален навес, където ще се монтират компостери - 5 броя, които ще представляват специални контейнери с капаци, с множество вентилационни отвори, осигуряващи достъпа до кислород към компостиращия материал. Хомогенизирането в тях ще се осъществява ръчно, чрез разбъркване. Готовия компост ще се извежда от компостерите през специални плъзгащи вратички и ще се транспортира към склад за готова продукция.

7. Механо-биологично третиране

Механо-биологичното третиране е процес, при който смесените битови отпадъци преминават през различни процеси на третиране. Първоначално потока отпадък минава през сепарация, т.е. отделяне на опасни и едрогабаритни отпадъци, след това минава на механично третиране с цел получаване на енергия и накрая биологично третиране с цел получаване на компост..

В Националния план за управление на отпадъците механо-биологичното третиране не е включено като опция за финансиране от държавния бюджет и/или от оперативните програми, като се разчита предимно на публично-частното партньорство.

8. Алтернативи за третиране на отпадъците

Закона за управление на отпадъците вменява изисквания на местните власти за предприемане на действия за изграждане на нови съоръжения за третиране на отпадъците най-малко три години преди изчерпване на капацитета на депото, като Община Върбица има конкретни ангажименти за това според дяловото участие.

Съществуват няколко варианта за третиране на битовите отпадъци в страната.

Първият е най-разпространеният в страната - депониране. Чрез депонирането отпадъците се обезвреждат, чрез натрупване върху определена площ и периодично се запръстват със земни маси. Слабите страни на депонирането са, че при него няма възможност за възстановяване на ресурси, при разлагането на отпадъците се отделя парниковия газ метан, който е много по-силен от въглеродния диоксид, крият сериозен риск от замърсяване на почвите и водите, ако не са правилно изградени и поддържани и при този метод отпадъците не се унищожават напълно, а изискват и по-нататъшни мерки за контрол.

За предотвратяване на неблагоприятните въздействия от дейността по депонирането на отпадъците в националното и европейското законодателство са наложени изисквания за търсене на други средства и методи за обезвреждане на отпадъците.

Втори вариант е механо-биологичното третиране /МБТ/. Тази метод на третиране на отпадъците е комбинация от няколко вида дейности, а именно:

- сепариране на отпадъците с цел отделяне на опасни и габаритни компоненти;
- механично третиране на отпадъците с цел производство на твърди горива, получени от отпадъци (RDF);
- биологично третиране на отпадъците, с цел стабилизирането им и получаване на компост;

Трети вариант за третиране на отпадъците са термичните методи, при които има възможност за оползотворяване на получената енергия. Прилаганите термични методи са:

- Инсинерирание;
- Пиролиза и газификация;
- Комбинирани термични процеси;
- Плазмени методи;

Съществуват различни инсталации и технологии за термично третиране на отпадъците, като най-общо при тях постъпващият отпадък се изгаря при контролирани условия, вследствие на което се получава биогаз, подходящ в зависимост от технологията за отопление, за твърдо и течено гориво и др.

От всички гореизброени методи на третиране на отпадъците, най-приемлив от икономическа гледна точка за Община Върбица е депонирането на отпадъците на депо, след предварително сепариране, тъй като Региона, в който попада Общината, съгласно Националната програма за управление на дейностите по отпадъците /НПУДО/ е малък.

От друга страна депонирането е последно в йерархията за управление на отпадъците и то трябва да остане като последен вариант след предприемане на другите мерки и дейности в йерархията.

Първият етап, който е предприет, в предвид новите законодателни промени в екологичното законодателство е привеждане на общинското депо в кв.Трошка в съответствие с нормативните изисквания. За целта са извършени необходимите действия относно недопускане на вредно въздействие върху околната среда в района от дейността на депото, чрез ежедневен мониторинг на компонентите на околната среда в района.

9. Други методи за обезвреждане/ оползотворяване

На този етап други методи на третиране на отпадъците в Република България не са известни освен по-горе изброените.

Община Върбица не предвижда внедряване на други технологии, тъй като първо е необходимо да доразвие съществуващите и планираните методи и технологии.

10. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Предвижданията на законодателството по отношение на строителните отпадъци е ново и цели третиране на строителните отпадъци за тяхното повторно използване. Както за битовите отпадъци така и тук са поставени национални цели за рециклиране и оползотворяване на тези отпадъци, както и за влагането в строителството на рециклирани такива.

За изпълнение на целите и изискванията е необходимо да бъде изградена нужната инфраструктура за това. На територията на Община Върбица липсва такава, но са предприети своевременни мерки за осигуряването ѝ.

Проблемът пред Общината е в големите финансови ресурси, които са необходими за изграждането ѝ. На този етап е взето решение от администрацията същата да бъде отдадена на концесионер, който ще я изгради и експлоатира. При липса на желаещи кандидати, Общината ще търси варианти за поетапно осигуряване на средствата за изграждането ѝ.

11. Инфраструктура за третиране на утайките от ГПСОВ

В Община Върбица не се налага изграждането на инфраструктура за третиране на утайките от ГПСОВ, поради факта, че не се предвижда изграждане на ГПСОВ. На територията както на Общината, така и на Областта няма изградени съоръжения и/или инсталации за третиране на тези отпадъци.

Основни изводи и препоръки

Община Върбица не е организираща разделното събиране на отпадъци от опаковки и на поголемите потоци от хартия и картон, метали, стъкло пластмаса, тъй като тази система е задължителна за населени места с население по-голямо от 5000 жители. Организираща е

самостоятелно и/или чрез сътрудничество с организации различни системи за събиране на битови отпадъците и така съумява да внедри новите изисквания на законодателството към своите дейности.

Все още обаче липсва инфраструктура на територията за третиране на растителни и биоразградими отпадъци, строителни отпадъци. Въпреки предприетите мерки е необходимо същите да бъдат изградени – чрез собствени средства, чрез привличане на частни инвестиции, чрез участие в различни програми за безвъзмездно финансиране и др.

На територията на Общината има проект за инсталация за предварително третиране на отпадъци /сепариране/, която може да се ползва на договорни отношения с други съседни общини например В. Преслав и Смядово . Във връзка с това се препоръчва да се ускори изграждането на собствена такава, и да се насочат ресурсите към третирането на други видове отпадъци.

Необходимо е внедряване на система за разделно събиране на растителните и биоразградимите отпадъци на територията на Общината. Препоръчително е тя да става плавно и с активни информационни кампании с цел подготовка на населението с нея.

Необходимо е предприемане на действия по третирането на строителните отпадъците. Трябва да се вземе решение за изграждането на площадки за временно съхранение на строителни отпадъци, преди оползотворяването им.

1.4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ

1. Функции за управление на отпадъците

Кмета на Общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ и Общинската Наредба по чл.22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Съобразно цитираните по-горе нормативни документи кметът на Общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
12. почистването от отпадъци на общинските пътища;
13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата си, както и по друг подходящ начин;
14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Извършването на гореописаните дейности се осъществява, чрез длъжностни лица, на които кмета е възложил изпълнението на дейностите от Дирекция „ Регионално развитие, хуманитарни дейности и проекти , с направление Екология.

Старши специалист «Чистота» и специалистите определени със заповед на кмета на община Върбица, съвместно с контролорите по Наредба № 1 упражняват непрекъснат контрол върху дейностите по управление на отпадъците, сметосъбирането и сметоизвозването на образуваните отпадъци, системата за разделно събиране на отпадъците, извършват се проверки по сигнали и жалби на граждани, свързани с околната среда, упражнява се контрол върхуобщинското звено, ангажирано с дейностите по обслужване на контейнерите за отпадъци – спазване на графици за извозване и за метене на улици и площади, цялостно изпълнение на дейностите, които са им възложени, информиране на обществеността за дейности и мероприятия свързани с отпадъците, изготвяне и обобщаване на различни планове, програми, справки и др. свързани с горепосочените дейности.

Към Дирекцията са назначени 2 броя контролори по чистотата, чието финансово обезпечение се поема от „Такса битови отпадъци”. Задълженията на контролорите включват ежедневни проверки на районите, в които са разпределени за спазване на задълженията на физическите и юридически лица по Общинската Наредба за управление на дейностите по отпадъците. При констатирани нарушения се съставят констативни протоколи и актове за административно нарушение. През 2014 г. са съставени 6 Акта по Наредба 1 за поддържане и опазване на обществения ред и Наредбата за управление на отпадъците на Общинския съвет гр.Върбица Издадени са 26 предписания за отстраняване на нередности и нарушения по горесцитираните общински наредби.

В Община Върбица предстои да се обяви „горещ телефон” до края на 2015 г. на интернет сайта за подаване на сигнали за нарушения по дейностите с отпадъци. На всеки подаден сигнал се извършва проверка и се предприемат конкретни действия.

На интернет – страницата на Община Върбица предстои да се създаде рубрика „Околна среда“ където да са достъпни данни за:

1. Лицата, с които са сключени договори/на които е възложено да извършват дейности по събирането на битовите отпадъци, почистване на териториите, предназначени за обществено ползване и транспортирането им за последващо третиране и окончателно обезвреждане. Данните включват: адрес, лице за контакт, телефон/факс/e-mail, на които могат да се подават сигнали, мнения и предложения, както и информация за схемата на разположение на контейнерите за всеки обслужван район/ населено място на Общината и за честота на събирането и транспортирането на битови отпадъци;

2. Лицата, с които са сключени договори за разделно събиране на отпадъци от опаковки и разделно събрани отпадъци от домакинствата. Данните включват: Адрес, лице за контакт, телефон/факс/e-mail, на които могат да се подават сигнали, мнения, предложения и др.;

3. Лицата, на които е възложено събиране и транспортиране на строителни отпадъци от домакинствата, както и информация и телефони за подаване на Заявки от граждани за извозване на отпадъците – до 1 куб.м.

4. Местата за обезвреждане на битови и строителни отпадъци.

5. Местата, на които са разположени кошчета за събиране на негодни за употреба батерии.

Ежегодно Общински съвет приема и актуализира Наредбите, имащи отношение към чистотата на населените места, към организационната структура, касаещи начина и реда на третиране на отпадъците. Наредбите на територията на Община Върбица, които касаят дейностите по отпадъците са следните:

- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Върбица
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Върбица
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Върбица ;
- Наредба за опазване на обществения ред в Община Върбица ;

През последните години са разработвани различни планове, програми, проекти, имащи връзка с управлението на отпадъците, а именно:

- Програма за управление на дейностите по отпадъците в Община Върбица за периода 2009 – 2013 година.
- Програма за опазване на околната среда в Община Върбица за периода 2009-2014 г.
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Върбица по чл.22 от ЗУО /2013 г./;

През този програмен период на Община Върбица ѝ предстои изготвяне на Методика за изготвяне на план - сметка за формиране на „Такса битови отпадъци”, изготвяне на нова Програма за опазване на околната среда, изготвяне на Планове или програми за управление на растителни и биоразградими отпадъци във връзка с изграждането на площадка за компостиране и домашно компостиране, изготвяне на Морфологичен анализ на отпадъците и др.

2. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

За да се установи състоянието на човешките ресурси в Общината е необходимо първо да се проследи структурата и йерархията на подчинение в администрацията. Това е необходимо за да се установи на кого са подчинени експертите, на които са възложени функции за управление на отпадъците, кой може да осъществява контрол върху тях и кой може да разпорежда определените задачи за изпълнение. Най-общо структурата в Община Върбица изглежда така:

Кмет, Зам.кметове ,Секретар

Директори на дирекции, Началник отдели, Експерти

Конкретно в случая, експертите извършващи дейности и контрол върху управлението на отпадъците в Общината са подчинени на ресорния зам. кмет.

Разпределение на отговорностите на всеки един експерт е описано ясно и подробно в длъжностната му характеристика.

Не всички назначени експерти са висококвалифицирани и с нужните познания за заемане на длъжността. От 01.07.2015 г. в структурата на общината е назначен еколог.

Няма недостиг на човешки ресурс в този отдел, като единственият такъв се наблюдава при контрольорите по чистотата. Там е необходимо да бъдат назначени още допълнителни бройки, чрез които да се засили контрола върху управление на отпадъците в Общината.

Всички експерти разполагат с необходимите стаи и компютърно оборудване за изпълнение на задълженията си.

Констатирано е, че почти липсват обучения и/или семинари на експертите, отговорни за управлението на отпадъците. Необходимо е да бъдат отделяни средства за обучението им, предвид интензивно сменящото се законодателство, както и увеличаването на служебните задължения. Обученията подпомагат, както развитието на съответния експерт в областта, така и натрупването на опит и обмен на контакти и информация с други експерти от други Общини и и/ли институции.

Изводи и препоръки

Въз основа на направените по-горе констатации, може да се обобщи, че Община Върбица е разпределила равномерно функциите на експертите, като човешкият ресурс е достатъчен за осъществяване на дейността по управлението на отпадъците, като допълнително се изисква единствено увеличаването на контрола върху дейността. Базовата структура е надеждна и организирана, а единственият недостиг е при транспортните средства за осъществяване на контрола. Необходими са предвижданията на средства за различни специализации и обучения на експертите, както и изграждане на политика за стимулиране развитието на различните експерти. Препоръки, които могат да бъдат дадени са:

- Увеличаване броя на контрольорите по чистотата и на тяхната материална база за изпълнение на задълженията им;
- Организиране на периодични обучения на експертите за повишаване на професионалната им квалификация;
- Разпределение на автомобилите, ползвани от администрацията, така че да се използват рационално и ефективно за изпълняване на контролните функции на експерти

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

1.5. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

1. Мерки за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

От 2009 година Община Върбица е въвела организирано сметосъбиране във всички населени места на територията си, като всички нерегламентирани сметища са закрити.

Закриването им е осъществено въз основа на изготвен подробен план за закриване на сметищата, който е съгласуван и одобрен от Директора на РИОСВ -Шумен.

Ежегодно Общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива.

В по-голямата част от населените места замърсяване липсва, но има и такива, в които се образуват нови локални замърсявания. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им.

- Ежегодно в план-сметките за сметосъбиране и сметоизвозване, Община Върбица заделя средства за почистване на образувани локални замърсявания. Средно годишно Общината извършва почистване на около 26 броя локални замърсявания.

- През 2014 г. са ликвидирани и почистени 28 бр. криминални места на нерегламентирано изхвърлени различни отпадъци на територията на общината с наета и собствена техника, като е почистена площ от 26,500 дка. За целта е изразходвана сумата от 5 720,00 лв.

Тъй като населените места в Общината са 16 на брой и инспекторите не могат да контролират пряко замърсяванията, се разчита единствено на кметовете за справяне с тях.

Ежегодно от общинска администрация се сформира комисия, която извършва проверки по всички населени места. След приключване на проверките и съставяне на Констативни протоколи за чистотата на населените места се съставя Обобщен протокол с предложение за награждаване на най-поддържаните кметства.

Чрез наградите се стимулират кметовете да поддържат чистотата на населените места в добър естетически вид.

Инициативи на Община Върбица, свързани с предотвратяване образуването на замърсявания са различни разяснителни кампании, различни мероприятия с училищата и градините в седмицата, предхождаща Деня на земята, активното участие на общинска администрация, граждани, фирми и различни организации в кампанията „Да изчистим България за един ден”.

Едновременно с това се ангажира и с популяризирането на кампанията сред населението, за което също се осигуряват чували, ръкавици и извозване на събраните отпадъци.

Мерките за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания, които Общината може да предприеме касаят:

- Идентифициране и описване на всички ключови места, където е възможно образуването на локални замърсявания;
- Увеличаване броя на съдовете ;
- Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;
- Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;
- Увеличаване броя на служебните лица, имащи статут на контролни органи и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;
- Поставяне на предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;
- Ежегодно актуализиране и допълване на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране;
- Уведомяване на населението за начина и местата за изхвърляне на различните видове отпадъци;

Съществен проблем за общината са пестицидите и хербицидите с изтекъл срок на годност, които са се съхранявали в складове с неограничен достъп на хора и животни в близост до някои населени места и водоеми. Количествата натрупани на територията на община Върбица са общо прахообразни 12 600 кг и течни 500 л. Те се съхраняват в Б-Б кубове - 6 броя на територията на бивш склад за препарати за растителна защита в с.Конево.

Таблица 8. Опасни отпадъци

<i>Населено място</i>	<i>прахообразни</i>	<i>Течни</i>
с. Конево - склад ПРЗ,община Върбица	12600 кг	500 л

Решаването на проблема с досега натрупаните негодни за употреба пестициди на територията на България е централизирано и основно се финансира от държавата.

При извършена контролна проверка през 2014 г. с представители на община Върбица и РИОСВ – Шумен относно начина на съхранението им не са констатирани нарушения.

Към момента е в ход проект на ПУДООС за обезвреждане на почти всички пестициди, съхранявани в общинските складове на територията на Североизточна България. Проектта «Изследване и разработване на пилотни модели за събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци» ще се реализира до м. май 2019 г. по швейцарска програма за сътрудничество.

Очаква се след достигане на проекта до финалната му фаза негодните пестициди да бъдат предадени за обезвреждане, а склада закрит и безопасен.

2. Закриване и рекултивация на площадки, терени и/или депа

2.1. Клетка за депониране на неопасни отпадъци

Площадката на регионалното депо е разделена на три работни клетки с общ капацитет 133 838 тона. През м.октомври 2008 г. е въведени в експлоатация клетка № 1 на РДНО -Омуртаг. На този етап депонирането се извършва в Клетка № 1. Очаква се клетката да се запълни в края на 2016 г.

Предвидено е в индикативния списък на Приложение № 6 към НПУО 2014 -2020 г. да се финансират от ДБ и изградят още две броя клетки за неопасни отпадъци.

Предстои изготвяне на проект за рекултивация на клетка № 1 на РДНО-Омуртаг ,изграждане на клетка № 2 и № 3 с капацитет съответно 34 238 т и 69 255 т, където община Върбица има финансов ангажимент.

В община Върбица е изготвен и очаква финасиране по ОПОС 2014-2020 проект :

„ Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци в ПИ006059, ЕКАТТЕ 12766 в община Върбица, област Шумен ” с площ 8.3 дка .

Предвижда се чрез изграждане на котлован, долен изолиращ екран,предепониране на отпадъците чрез прехвърляне на място, система за отвеждане на инфилтрат,газов кладенец с обсадна тръба,горен изолиращ екран,повърхностно отводняване,биологична рекултивация .

През 2009 и 2010 г. са проведени редица мероприятия за привеждането на общинските депа в съответствие с нормативните изисквания на българското и европейско законодателство. За закриването им е изготвен проект за техническа и биологична рекултивация, чрез който се цели минимално въздействие върху компонентите на околната среда.

Съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци собственикът на депото, т.е. Общината има задължение за извършване на мониторинг на депата до 30 години след тяхното им закриване.

За целта в проекта са предвидени и дейности за извършването на мониторинг през този период.

Биологичната рекултивация ще се изпълни съгласно Наредба N 26/ 1996 г., а именно:

“За рекултивация и подобряване на слабо продуктивни земи” към биологичната рекултивация се отнасят дейностите по подобряване условията на месторастене и култивирането на растителност. Съгласно тези изисквания предвидените в проекта мероприятия включват:

- Подобряване условията на месторастене чрез почвоподготовка и минерално торене;
- Затревяване повърхността на депото;

Изводи и препоръки

В заключение може да се каже, че Община Върбица е предприела всички мерки са недопускане увреждането и замърсяването на околната среда от стари, замърсени в миналото площадки или от предстоящи на закриване такива. Дейностите по рекултивирането на нарушените терени се извършват въз основа на изготвени проекти, съдържащи всички изисквания на екологичното законодателство, което допринася за недопускане на вредно въздействие от дейността върху конкретните райони.

Препоръките към Общината са да се спазват всички предвиждани изисквания и технологии в изготвените проекти и поддържане на постоянен контрол и мониторинг върху дейностите по закриването на площадките, както и след това.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

1.6. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ

1. Схеми за управление на отпадъците

Основните схеми, залегнали, както в българското, така и в европейското законодателство при управление на отпадъците са „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща”.

В Българското законодателство прилагането на принципа „отговорност на производителя” е в компетенциите на националното законодателство. Общините нямат правомощия да поставят ограничения и/или да задължат производителите на продукти, след употребата на които се образуват отпадъци в тази област, като тяхната роля е да съдействат за постигането на задълженията им. На местно ниво могат да се извършва контрол за спазване разпоредбите на Общинските наредби за управление на отпадъците и оказване на административна помощ за спазване на законодателството.

Чрез принципа „отговорност на производителя” се цели производителите на продукти след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци да носят отговорност и за тяхното последващо събиране и рециклиране. Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране / рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване. Общините от своя страна сключват договори за сътрудничество с организациите по оползотворяване и подпомагане на дейността им за организирано събиране на тези отпадъци от домакинствата. На територията на Община Върбица не са сключени договори за подпомагане на дейността на организациите и на производителите. Такива предстои да се сключат до края на 2015 г.

Финансирането на дейностите по договорите се осъществява от организациите по оползотворяване, а Общината е отговорна за съдействие при организирането на дейностите на територията ѝ.

Прилагането на принципа „замърсителят плаща” се обоснова на това, че всеки причинител на отпадъци възстановява разходите за тяхното събиране и третиране. В общините този принцип се постига, чрез „такса битови отпадъци”. Всички разходи по събирането, транспортирането, третиране/обезвреждане на отпадъците се заплаща от причинителите т.е. гражданите и фирмите, ползващи организираната система. В тази връзка е необходимо преразглеждане на начина на образуване на таксата, като тя трябва да отговаря възможно най-реално на образуваните отпадъците.

На този етап единствения разпространен метод на за образуване на таксата в страната е начисляване на база данъчна оценка на имотите. Този метод е неефективен и чрез него не може да се установи точното количество на генерираният отпадък от домакинствата.

Същевременно с това ТБО трябва да покрива всички разходи за:

- Събиране и транспортиране на отпадъците;
- Третиране/обезвреждане;
- Метене, миене, почистване на улици и тротоарни площи;
- Почистване на паркове и градини от отпадъци;
- Поддържане и мониторинг на депа за отпадъци;
- Закупуване на нови контейнери за съхранение на отпадъците;
- Осигуряване на средства за изграждане на нови съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци;
- Ремонт и дезинфекция на контейнерите за отпадъци;

В проекта на Методиката за изготвяне на план-сметка с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на таксата за битови отпадъци по Закона за местни данъци и такси се предлагат няколко варианта за определянето ѝ.

Идеята на проекта на методиката е максимално отчитане на реалното количество генерирани отпадъци от всеки ползвател. Мерките, които следва да се предприемат от Общината са изготвяне на оценка на приложимостта на всеки един метод, като се взема предвид големината на населено място, броя на жителите, приложимостта на конкретния метод към организираната система за сметосъбиране в Общината и др.

2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

2.1. Приходи

Съгласно чл. 57 от ЗУО разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите за местно самоуправление и местната администрация се предвиждат по бюджета на Общината.

На основание чл. 66 от ЗМДТ, таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените;

Цялото финансово обезпечение на гореописаните дейности се осигурява изцяло от „Такса битови отпадъци” /ТБО/.

Събирането на ТБО е определено въз основа на данъчната оценка на жилищните имоти.

За имоти, намиращи се извън районите, в които Общината е организирала събиране и извозване на битови отпадъци, се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване.

Таксата се определя в годишен размер въз основа на данъчната оценка на имота за всяко населено място, с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка. Заплащането се извършва на две равни вноски в следните срокове: от 1 март до 30 юни и до 30 октомври на годината, за която е дължима таксата.

Таксата за жилищни имоти на физически и юридически лица за 2014 г. е определена в размер на :

Размерът на такса смет се определя както следва:

А/ Сметосъбиране и извозване

А1. За града:

-жилищни и нежилищни сгради 3,5 %0

-празни дворни места 1,5 %0

А2. За селата:

-жилищни и нежилищни сгради 3,5 %0

-празни дворни места 1,1 %0

Б/ Поддържане на сметища:

Б1. За града:

- жилищни и нежилищни сгради 0,5 %0

-празни дворни места	0,5 %0
B2. За селата:	
- жилищни и нежилищни сгради	0,5 %0
-празни дворни места	0,5 %0
В/ Такса почистване на обществени територии /метене/:	
B1. За града:	
- жилищни и нежилищни сгради	1,2 %0 1 %0
-празни дворни места	
B2. За селата:	
- жилищни и нежилищни сгради	0,2 %0
-празни дворни места	0,2 %0
Г/ За закупуване на контейнери и кофи за смет:	
G1. За града:	
- жилищни и нежилищни сгради	0,3 %0
-празни дворни места	0,2 %0
G2. За селата:	
- жилищни и нежилищни сгради	0,3 %0
-празни дворни места	0,2 %0
Д/ За фирми обслужвани от общината	9 %0
Е/ За фирми необслужвани от общината	5 %0

За 2015Год. план сметката се запазва:за физически лица – 6 промила;за юридически лица – 9 промила.

Приходите, постъпващи в общинската администрация от ТБО се водят в отделна партида и се разходват само за покриване на разходи за поддръжка, експлоатация, охрана, модернизация, разширяване, пропагандиране и информирание на дейностите по третиране на битовите отпадъци.

По статистически данни, направени след провеждане на проучвания в Общините през годините, общите приходи от данъци и такси за цялата страна постепенно се увеличават:

Увеличението на приходите е плавно и постепенно, съобразно променящата се нормативна уредба и произтичащите от нея нови задължения на местните администрации, свързани с управлението на отпадъците.

Приходите събрани от такса битови отпадъци са недостатъчни и в известна степен не покриват всички необходими разходи за дейността. Необходимо е увеличаване на таксата, с което да се покрият всички разходи за добро и качествено изпълнение на дейностите по събиране и третиране на образуваните отпадъци в Община Върбица.

2.2. Разходи

Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците се увеличават значително през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им.

Тенденцията е в близките 5-6 години разходите рязко да се увеличат, вследствие стремежа на Общините за въвеждане на нови инсталации и/или съоръжения за третиране на отпадъците, чието финансиране не е осигурено от държавата, а след изграждането на същите, разходите значително ще намалят.

Предвидени разходи по план- сметка за дейностите по третирането на отпадъците в лв. с ДДС за 2015 г. са 1 233 700 лева

Таблица 9 Приходи и разходи общо за дейността

2014		2015	
План	Отчет	План	Отчет
253 500	284 260	243 700	
		990 000	
		1 233 700	
В т.ч. 990 000 лв - за закриване на общинското сметище в кв.Трошка, гр.Върбица			

Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва и посредством въведените отчисления, които Общините заплащат по реда на ЗУО.

Съгласно чл.60 Общините превеждат на съответната РИОСВ, отчисления на тон депониран отпадък на депо в размер определен по формула, съгласно приложение № 1 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Натрупаната сума от Общините се изразходва за дейности, свързани със следексплоатационните разходи на депата.

По чл.64 от ЗУО отчисленията са ясно определени по години, като всяка година нарастват и отново са на тон депониран отпадък.

Тези средства се изразходват за изграждане на нови съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци, с изключение на депа.

В следващата таблица 10 са показани сумите за отчисления през годините, които са преведени на РИОСВ-Шумен от Община Върбица:

2011 г -3.0 лв./тон чл.64

2012 – 9.0 лв/тон чл.64

2013 – 15 лв/тон чл.64

2014 - 22 лв /тон чл.64

2015 -25 лв /тон чл.64

Таблица № 10 за извършени плащания към РДНО и РИОСВ – Шумен на тон отпадък

Година	К-во тон	Такса депониране 25 лв/т	Такса за отчисления по чл. 60 от ЗУО 11,38 лв /т	Такса за отчисления по чл. 64 ЗУО	Сума отчисления чл. 64 ЗУО
1	2	3	4	5	6
2011	1795	44875	20427,1	3	5385

2012	1829,57	45739,25	20820,51	9	16466,13
2013	1345,8	33645	15315,2	15	20187
2014	795,94	19898,5	9057,8	22	17510,68

Таблица 11. Общо суми по отчисления на община Върбица по чл.60 и чл.64 от ЗУО по години

Отчисления по чл. 60 и 64 от ЗУО	2011	2012	2013	2014	Натрупани средства лв
Внесени обезпечения и отчисления - общо (лв.)	25812.1	37286.6	35502.2	26568.5	125 169.4
Изразходени средства от отчисления по чл. 60 (лв.)	0	0	0	0	-
Изразходени средства от отчисления по чл. 64 (лв.)	0	0	0	0	-

Общо предвидени средства по план - сметка за сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата през годините / в лв. с ДДС/ и разходите по дейност Чистота са дадени в табличен вид.

Таблица 12 . Общо Приходи и Разходи по дейност Чистота в община Върбица

Година	Приходи , лева	Разходи лева	Разлика
2010	80 825	245 908	- 165 083
2011 г.	110 193	317 393	-207 200
2012 г	112 224	204 238	-92 014
2013 г.	99 927	262 366	-162 394
2014 г.	156 954	224 712	- 67758

Събраните средства по ТБО не са достатъчни за покриване разходите по дейностите с управление на отпадъците в община Върбица.

Предвид все по нарастващите разходи и недостига на достатъчно приходи за покриване на дейността по управление на отпадъците, дадени подробно в т. е необходимо предприемане на мерки от местната администрация за увеличаване на ТБО, чрез смяната на механизма за определянето му.

Основни изводи и препоръки:

Дейностите подпомагани от Общината на принципа „отговорност на производителя” не са обхванати изцяло, т.е. обхващат само някои видове отпадъци. Това води до непълното събиране на всички образувани от домакинствата масово разпространени отпадъци. Необходимо е Общината да търси съдействие за организиране на още дейности по подпомагане на организациите, чрез сключване на договори за обхващане и на други видове отпадъци.

Принципът „замърсителя плаща” е недобре организиран, тъй като дейностите по събиране на дължимите суми за управление на отпадъците се изчисляват на база данъчна оценка на имотите. Това не дава ясна представа за количествата на генерираните отпадъци от отделните домакинства. Необходимо е разработване на нова методика за определяне на такса „Битови отпадъци”, която да даде максимално точно определянето ѝ на база генериран отпадък от всяко домакинство.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1.

1.7. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Стратегически подход в информационно- разяснителната политика на Общината

Анализа цели да установи дали Общината прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. От направените проучвания се установи, че Общината прилага различни мерки ежегодно за разяснителни кампании сред населението, но те не са конкретно насочени. В Общината липсват стратегически документи, в които да са указани или включени мерки за водене на информационно – разяснителна политика.

Стратегическия подход към тези кампании е важна крачка на Общината, чрез която се цели достигането на максимално повече информация до гражданите и бизнеса. Разяснителната политика ще доведе до спазване на определените изисквания на Общината относно управлението на отпадъците, чрез което ще се улесни достигането на поставените цели за развитие в тази област.

Необходимо е да се обоснове единен подход за разяснителна политика в Общината. Интернет сайта на Общината е основния обмен на информация при провеждане на различни кампании. Следва да се разшири обмена на информация, така, че същият да е по-достъпен и удобен за гражданите и фирмите.

По този повод могат да се създадат и поддържат различни интернет платформи за обмен на опит и информация. Също така е необходимо привличането и на местните медии, които да подпомогнат за информационното образование на населението.

2. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

Общината е наложила през годините няколко кампании сред населението, които целят привличането на интереса им към дейностите по управлението на отпадъците. Такива кампании са :

Различни дейности и мероприятия през седмицата, предхождаща Деня на земята. Организиран се различни дейности, като основната насоченост на кампанията е към подрастващите. За населението се предвиждат различни мероприятия по пролетно почистване, засаждане на дръвчета, организира се конкурс за най-добро поддържано междублоково пространство и др.

Кампанията се провежда от много години в Общината и се е наложила с годините, като традиционно мероприятие на населението.

От три години се организира кампания „Да изчистим България за един ден”. Кампанията привлича много граждани и фирми и се е наложила като много ефикасна и образователна. Ежегодно в нея се включват много граждани, различни институции, училища, градини и др.

От години се провежда кампания сред кметовете и кметските наместници по населените места за поддържане чистотата им..

Кампаниите са насочени основно към подрастващото население. Организирант се различни мероприятия за проследяване пътя на отпадъка от контейнерите за разделно събиране на отпадъците до неговото предаване за рециклиране, разпространяват се сред населението различни брошури с описание на системата за разделно събиране, както и за нейното най-ефикасно използване.

Мерките и кампаниите, които Общината е въвела и наложила през годините са ефикасни, но въпреки това по-голямата част от тях не достигат в достатъчно широк аспект до населението. Необходимо е да бъдат организирани още различни кампании за привличане на населението към дейността.

Също така предвид законодателните промени в областта на отпадъците е необходимо да се запознае населението с тях, с новите изисквания за третиране и управление на отпадъците, наложената йерархия, както и с проблемите пред Общината за достигането им и претърпените вреди и пропуснати ползи при неспазване на изискванията

Необходимо е да се организира запознаване на населението и фирмите със всеки един етап от йерархията за управление на отпадъците, както и необходимите начини и действия за достигането.

Провеждането на информационни и разяснителни дейности трябва да се насочат основно към:

- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и
- транспортиране на отпадъци
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

За да се организират правилно тези дейности ежегодно Общината да изготвя график и обобщени предложения за извършването на конкретните кампании, както и да се определи необходимият ресурс за това. Общината да изготви и брошури, дипляни и др., чрез които по-лесно ще бъде разбрано посланието за добро управление на отпадъците.

2.1. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Както е описано в точка 1 към настоящия анализ основното предоставяне на информация в Община Върбица е чрез интернет сайта си и използване на материали за презентация в училищата. Предстои обновяване на сайта на общината, където да се въведе горещ телефон за сигнали и обяви за предстоящи мероприятия по УО.

Информация за управление на отпадъците в Общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване.

Изводи и препоръки

Според отразените по-горе мерки, Общината разполага и публикува на сайта си значителна информация, относно управлението на отпадъците. Това обаче не е напълно достатъчно, тъй като по-възрастното население няма достъп до компютър и/или интернет и това доста ограничава техните възможности да се запознаят с дейността. Именно поради това е препоръчително да се приложи друг подход освен този, чрез който по-голяма част от населението да има достъп до информацията, чрез който да се привлече тяхното активно участие. Достигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите е добро, но е необходимо подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на Общината за достигането на наредените мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

1.8. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ

Основната информация за отпадъците в Общината се осигурява от фирмите, с които са сключени договори за извършване на услуги по управление и третиране на отпадъците, както следва:

- Информация от звено «Чистота» в качеството му на Изпълнител на услуга с предмет „Извършване на дейностите по поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци от населените места в община Върбица до Регионално депо за неопасни битови отпадъци или до сепарираща инсталация и от нея до Регионално депо в м-т Балабан, община Омуртаг.
 - Възложени и почистени улици, площади, алеи – ръчно;
 - Количества на събрани, извозени и предадени за третиране битови отпадъци от системата за организирано събиране на смесени битови отпадъци на територията на Общината;
 - Количества на депонирани отпадъци на Регионално депо за неопасни отпадъци;
 - Брой възложени и почистени образувани нерегламентирани замърсявания на територията на Общината;
 - Количество на извозени отпадъци образувани от почистването на улиците, тротоарите и другите площи за обществено ползване;
 - Количество на извозени строителни отпадъци от общински обекти до временни площадки;
 - Ремонт, подмяна и брак на съдовете за събиране на отпадъците;
 - Ежегодна справка на разположението и количеството на съдовете за събиране на отпадъците;
 - Справки на количествата на приетите за депониране производствени отпадъци на Регионалното депо, съгласно сключените договори с фирмите, чиято собственост са те;
 - Ежегодни справки за предоставените услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, съгласуване на графици за извършване на услугите и др.
- Информация от «Лисец» ЕООД, съгласно сключеният договор за оператор на регионалното депо и община Омуртаг.
 - Данни за количеството извозени и депонирани отпадъци и брой курсове.
 - Ежемесечни данни за постъпилите за обезвреждане смесени БО.

Изводи и препоръки

Събираната информация в Общината по отношение на сключените договори с изпълнители за извършване на дейности по управление на отпадъците е достатъчна.

Въз основа на предоставените данни могат да се подготвят различни справки, отчети, програми, стратегии и др.

Основния проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на Общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци т.н. „вторични суровини“, лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху дейностите на Общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество на образуваните отпадъци.

Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно определени и включват всички отпадъци образувани на територията на Общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират. В този случай при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

Необходимо е в Общината да се създадат ясни правила за събиране на информация за образуваните отпадъци от тези лица и площадки.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2.

2. ПРОГНОЗИ

За изготвяне на прогнозите за количествата на образуваните отпадъци и постигане на целите до края на програмния период на настоящата програма е необходимо първо да се проследи текущото състояние на отпадъците, да се определи прогнозния брой на населението за периода до 2020 г., както и нормата на натрупване.

Населението на Р. България през 2011 г. е 7 364 570 жители

В Североизточния район СИР населението е 966 097 жители

Област Шумен - 180 528 жители

Община Върбица през 2014 г. - 10177 жители

В община Върбица все още няма силно изразена демографска криза. Естественят прираст на населението за изследвания период се променя колебливо. През 2007 г. е отрицателен, след това за две години е положителен - + 20 през 2008 и +35 за 2009 г. През 2010 г. е минус 11 души, а през 2012 г. вече е минус 30. Средногодишният брой на живородените деца във Върбица за периода 2007-2012 г. е 127. Средната смъртност в община Върбица за изследваните 6 години е 127 човека годишно.

Таблица 13: Естествен прираст на населението на община Върбица 2007-2012 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2007	140	82	58	149	79	70	-9	3	-12
2008	145	84	61	125	70	55	20	14	6
2009	147	73	74	112	66	46	35	7	28
2010	122	64	58	133	54	79	-11	10	-21
2011	114	61	53	117	68	49	-3	-7	4
2012	96	51	45	126	62	64	-30	-11	-19

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението в община Върбица през целия анализиран период е отрицателен. В резултат на изселване населението на общината намалява с около 179 души средногодишно. Най-висок отрицателен механичен прираст има през 2010 г. – минус 163 души, а през 2012 г. е най-нисък – минус 28.

Таблица 14: Заселени, изселени и механичен прираст в община Върбица 2007-2012 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2007	107	39	68	211	90	121	-104	-51	-53
2008	107	43	64	184	76	108	-77	-33	-44
2009	68	27	41	212	95	117	-144	-68	-76
2010	74	25	49	237	113	124	-163	-88	-75
2011	75	30	45	119	40	79	-44	-10	-34
2012	85	38	47	113	45	68	-28	-7	-21

Източник: Национален статистически институт

Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в община Върбица през 2012 г. е намаляло с 58 души.

Приемаме , че населението на общината намалява средно с 60 жители за година. Тогава прогнозата за броя на населението в община Върбица за периода 2015-2020 г. ще изглежда по следния начин:

Таблица 15. Прогноза за населението в община Върбица

Години	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Общо жители брой	10117	10057	9997	9937	9877	9817

Предвид тези факти се очаква населението на Общината до 2020 г. да бъде 9817 жители.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2009 г. МОСВ утвърди Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци. В методиката се извеждат 5 групи населени места и следните референтни норми на натрупване за всяка група, приложими до 2015 г., както е представено в таблицата по-долу:

Таблица 16. Норми на натрупване по групи населени места

Групи населени места (хил.ж.)	Над 150	50 – 150	23 – 50	3 – 25	Под 3
Норма на натрупване (тон/ж/год.)	410,3	349,6	334,9	295,5	241,7

Източник: МОСВ, НПУО 2014-2020г.

Количеството смесени БО, предназначени за депониране се изчисляват на база големината на населените места, съгласно НПУО 2009-2013 г. за под 3000 жители, каквито са 15 броя населени места в община Върбица, генерираното количество ТБО е 165 кг/жит/год.

За община Върбица се получава за петгодишния период средно 136 кг/жит/год. по отчетни книги.

Таблица № 17 Генерирани отпадъци по години и норма на натрупване

Години	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.
Генерирани битови отпадъци, тона	1212.50	1795.00	1829.57	1345.80	795.94
Население бр.жит	10318	10349	10291	10221	10177
Норма на натрупване кг/жит.год	118.0	173.0	178.0	132.0	78.0

Видно е, че Община Върбица се вменява в прогнозите.

В общината в последните пет години не са провеждани изследвания за морфологичния състав на образуваните отпадъци. Поради тази причина за установяването му ще се използва унифицирания подход от Националния план за управление на отпадъците.

Таблица 18. Типични данни за образуване на различни фракции отпадъци при определените типове генератори за периода 2009-2015 г, кг/ж/г

2009-2015 г.	над 150 хиляди	50-150 хиляди	25-50 хиляди	3-25 хиляди	под 3 хиляди
Хранителни	118.7	107.0	93.8	68.7	37.7
Хартия	46.9	33.0	27.0	25.0	14.7
Картон	38.6	28.7	23.1	16.3	9.7
Пластмаса	46.4	54.0	42.9	29.7	25.0
Текстил	11.5	10.3	9.7	11.0	4.8
Гума	3.8	3.4	3.2	2.8	2.3
Кожа	3.8	3.4	3.2	2.8	2.3
Градински	44.7	38.2	44.2	64.0	74.6
Дървесни	8.1	7.2	9.7	6.0	7.1
Стъкло	37.8	27.4	23.6	18.0	5.7
Метали	7.8	7.0	6.6	5.8	4.7
Инертни	39.8	27.8	45.9	43.6	51.6
Опасни	2.4	2.2	2.0	1.8	1.5
общо	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

Източник: МОСВ, НПУО 2014-2020г.

Таблица 19. Типични данни за образуване на различни фракции отпадъци при определените типове генератори за периода 2009-2015 г, %

2009-2015 г.	над 150 хиляди	50-150 хиляди	25-50 хиляди	3-25 хиляди	под 3 хиляди
Хранителни	28.9%	30.6%	28.0%	23.2%	15.6%
Хартия	11.4%	9.4%	8.1%	8.5%	6.1%
Картон	9.4%	8.2%	6.9%	5.5%	4.0%
Пластмаса	11.3%	15.4%	9.8%	10.1%	10.3%
Текстил	2.8%	2.9%	2.9%	3.7%	2.0%
Гума	0.9%	1.0%	1.0%	0.9%	1.0%
Кожа	0.9%	1.0%	1.0%	0.9%	1.0%
Градински	11.0%	11.0%	13.1%	21.7%	30.9%
Дървесни	2.0%	2.1%	2.9%	2.0%	2.9%
Стъкло	9.2%	7.8%	7.0%	6.1%	2.4%
Метали	1.9%	2.0%	2.0%	2.0%	1.9%
Инертни	9.7%	8.0%	13.7%	14.8%	21.3%
Опасни	0.6%	0.6%	0.6%	0.6%	0.6%
общо	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Източник: МОСВ, НПУО 2014-2020г.

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, общините са задължени на определена периодичност да извършват морфологичен анализ на битовите си отпадъци,

като използват методиката, утвърдена през 2009 г. Това ще даде възможност за съпоставимост на данните и проследяване на тенденциите за промените в морфологията на битовите отпадъци.

В таблицата е посочен усреднения състав на отпадъците, подлежащи на рециклиране и оползотворяване, съгласно доклада за морфологичния състав от 2013 г. в община Смядово, която е от IV тип селища, каквато е и община Върбица.

Таблица 20. Усреднен морфологичен състав на отпадъци за община Смядово

Морфологичен състав на отпадъци		Средно % год.
1.	Хранителни отпадъци	3.2
2.	Хартия	7.2
3.	Картон	7.0
4.	Пластмаса	12.0
5.	Текстил	6.3
6.	Гума	0.3
7.	Кожа	1.1
8.	Градински отпадъци	5.1
9.	Дървесни отпадъци	0.06
10	Стъкло	9.3
11.	Метали	0.12
12.	Инертни отпадъци, пръст, пясък и други	0.32
13.	Опасни	0.28
14	Други	49.2

Морфологичния състав на община Смядово се различава значително от прогнозните по НПУО 2014-2020 по отношение на хранителни и градински отпадъци.

Затова за целите на прогнозиране на отпадъците в община Върбица са взети данните от съседна община.

Тъй като досега в Общината не е правена прогноза на населението, за определянето ѝ са взети данните от последните години , както и прогнозата за населението на Областта, водени от Националния статистически институт /НСИ/:

През 1995 г. количеството отпадъци в Община Върбица е 8290 тон/година, при население 11446 жители и норма на натрупване 0,724 тона/жител. През 2013 г. по отчетни книги количеството смесени отпадъци в Община Върбица е 1345.8 тона.

Тъй като нормата е много непостоянна, но като цяло през последните години намалява и предвид заложените мерки и дейности за предотвратяване образуването на отпадъци, ще приемем, че до 2020 г. средното намаление е около 10 кг. на човек/год.

Тогава количеството отпадъци, които трябва да се отделят предварително преди депониране ще бъдат пресметнати по-долу.

Пресметнати са количеството отпадъци от общия поток смесени БО, които ще бъдат депонирани на регионалното депо за неопасни отпадъци в гр. Омуртаг и нормата им на натрупване, като е взета за прогноза 2014 г.

Таблица № 21 Количество отпадъци от общия поток БО за предварително третиране

Общо количество отпадъци	Мярка	2015 г	2016 г	2017 г	2018 г	2019 г	2020 г
Население	бр	10117	10057	9997	9937	9877	9817
Норма на натрупване	кг/жит	116	106	96	86	76	66
Количество БО	т/г	1173	1066	960	855	751	648
в т.ч.:							
Хранителни	т/г	37.54	34.11	30.72	27.36	24.03	20.74
Хартия	т/г	84.45	76.75	69.12	61.56	54.07	46.66
Картон	т/г	82.11	74.62	67.2	59.85	52.57	45.36
Пластмаса	т/г	140.76	127.92	115.2	102.6	90.12	77.76
Текстил	т/г	73.89	67.16	60.48	53.86	47.31	40.82
Гума	т/г	3.22	2.90	2.62	2.30	2.02	1.8
Кожа	т/г	12.93	11.72	10.56	9.40	8.26	7.13
Градински	т/г	59.83	54.37	49.92	44.46	39.02	33.69
Дървесни	т/г	0.70	0.64	0.57	0.51	0.45	0.40
Стъкло	т/г	105.57	99.13	89.28	79.51	69.84	60.24
Метали	т/г	1.47	1.28	1.15	1.02	0.9	0.78
Инертни	т/г	3.75	3.41	3.07	2.74	2.40	2.07
Опасни	т/г	3.28	2.98	2.69	2.34	2.10	1.81
Общо количество отпадъци, които подлежат на отделяне и рециклиране	т/г	609.50	556.99	502.58	447.51	393.09	339.26

След като е уточнена прогнозата за населението и нормата на натрупване е необходимо да бъдат изчислени и количествата на различните потоци отпадъци, за определяне необходимостта от допълнителни мерки за третиране и др.

Прогноза за количеството отпадъци при въведена системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и сепарираща инсталация.

Таблица 22

Общо количество отпадъци	Мярка	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Население	бр	10117	10057	9997	9937	9877	9817
Хартия	т/г	84.45	76.75	69.12	61.56	54.07	46.66
Картон	т/г	82.11	74.62	67.2	59.85	52.57	45.36
Пластмаса	т/г	140.76	127.92	115.2	102.6	90.12	77.76
Стъкло	т/г	105.57	99.13	89.28	79.51	69.84	60.24
Метали	т/г	1.47	1.28	1.15	1.02	0.9	0.78
Общо количество рециклируеми	т/г	414.36	379.70	341.95	304.54	267.50	230.80

Предвижда се изграждане на претоварна станция със сепарираща инсталация в с. Менгишево, поради което реална прогноза за това не може да бъде извършена на този етап.

Разделно събрани зелени и биоотпадъци за компостиране.

Съобразно морфологичния анализ , норма на натрупване на хранителни отпадъци 0,010 т/жит./год и за градински отпадъци - 0.011 т/ жит./год, вкл. дървесни – 0.0013 т/жит.год.

Таблица 23

Население	година	2015г	2016г	2017г	2018г	2019г	2020г
	Бр	10117	10057	9997	9937	9877	9817
Растителни отп в т.ч дървесни	т/год	60.61	55.92	50.45	45.11	39.40	34.12
Хранителни отпадъци	т/год	37.54	34.11	30.72	27.36	24.03	20.74
Общо биоразградими	т/год	98.15	89.03	80.17	72.47	63.43	54.86

Общото количество на биоотпадъците е сбора на прогнозните количества хранителни и растителни отпадъци, разпределен съобразно морфологичния анализ на отпадъците.

Рециклираните биоотпадъци са тези, които ще отидат на инсталация за аеробно третиране в компостери на отредена площадка и са получени от сбора на тези отпадъци в прогнозата на количеството разделно събрани отпадъци.

Тук се получава разминаване в данните между морфологичния анализ на отпадъците и наблюденията и очакванията за количествата им по НПУО 2014-2020 г.

Поради това за изчисляване на целите се взема за обективно направените прогнози за количествата на биоотпадъците, т.е. количествата, които се очаква да бъдат рециклирани.

Целите за рециклиране на биоотпадъците са изчислени и на основа на заповед № РД -884 от 18.11.2014 г. на МОСВ, съгласно Приложение 2 от НРСБО, като за базова година е взета 1995 г.

Национални Цели за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци

Разпоредбите на чл.31, ал.1, т. 2 ЗУО изискват:

- до 31 декември 2013 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Р. България през 1995г.;

- до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на биоразградими отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Съгласно НПУО 2014-2020 г. предвид това, че целите за депониране са определени общо за страната, същите са преизчислени за жител към съответната година, както е показано в следващата **таблица 24**

Година	Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци	Количества допустими за депониране битови биоразградими отпадъци	Население към съответната година	Допустими количества депонирани биоразградими отпадъци за жител
	% от количеството през 1995 г.	тона	жители	кг/жители/г.
1995 г.		2 247 500		
2013 г.	50%	1 123 750	7 242 974	155,1
2020 г.	35%	786 625	6 950 436	112,9

Национални Цели за отклоняване на биоразградими отпадъци	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Допустимо количество Биоразградими отпадъци за депониране кг/жит./год.	155,09	155,09	155,09	155,09	155,09	112,91

Таблица 26

Година	Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци	Количества допустими за депониране битови биоразградими отпадъци	Население към съответната година	Норма на натрупване кг/ жит.год
	% от количеството през 1995г.	тона	жители	
1995		8290		
2013	50%	1345.80	10221	131.67
2020	35%	471.03	9817	47.97

Въз основа на направените прогнози е видно, че община Върбица ще успее да изпълни целите с наличните ресурси и предвидените за изграждане инсталации в програмата, както за увеличаване количествата на разделно събраните отпадъци, така и за биоотпадъците. За целта следва да се търсят възможности по оперативни програми за реализиране на предвидените в ПУО мерки.

При въвеждане на разделно събиране на рециклируеми и биоразградими отпадъци община Върбица ще постигне през 2017 г. поставените в националното законодателство цели за намаляване количеството на отпадъците, постъпващи за депониране на РДНО гр.Омуртаг.

Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2015-2020 г.

Постигане на целите		2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Цели за рециклиране на стъкло, метал, хартия и пластмаса	%	25%	25%	40%	40%	50%	50%
Количество за рециклиране на стъкло, метал, хартия и пластмаса		Въвеждане на система за разделно събиране	103.59	165.74	165.74	207.18	207.18
Рециклирани отпадъци съдържащи се в БО Общо		414.36	379.70	341.95	304.54	267.50	230.80
Хартия		84.45	76.75	69.12	61.56	54.07	46.66
Картон		82.11	74.62	67.2	59.85	52.57	45.36
Пластмаса		140.76	127.92	115.2	102.6	90.12	77.76
Стъкло		105.57	99.13	89.28	79.51	69.84	60.24
Метали		1.47	1.28	1.15	1.02	0.9	0.78
Отпадъци оставащи за депониране		1173.0	686.3	537.88	477.01	420.07	362.34

		2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Цели за рециклиране на биоотпадъци	%	0%	25%	25%	35%	35%	50%
Общо количество биоотпадъци	тонове/год	98.15	25.80	25.80	34.35	34.35	49.07
Общо за рециклиране на биоотпадъците по НПУО	тонове/год.	Въвеждане на разделно събиране	229.63	229.63	306.17	306.17	471.03

Съществуващите цели за рециклиране на специфичните отпадъчни потоци – например отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО са ангажимент на лицензираните организации, но общината има задължение за оказване съдействието и реализирането им.